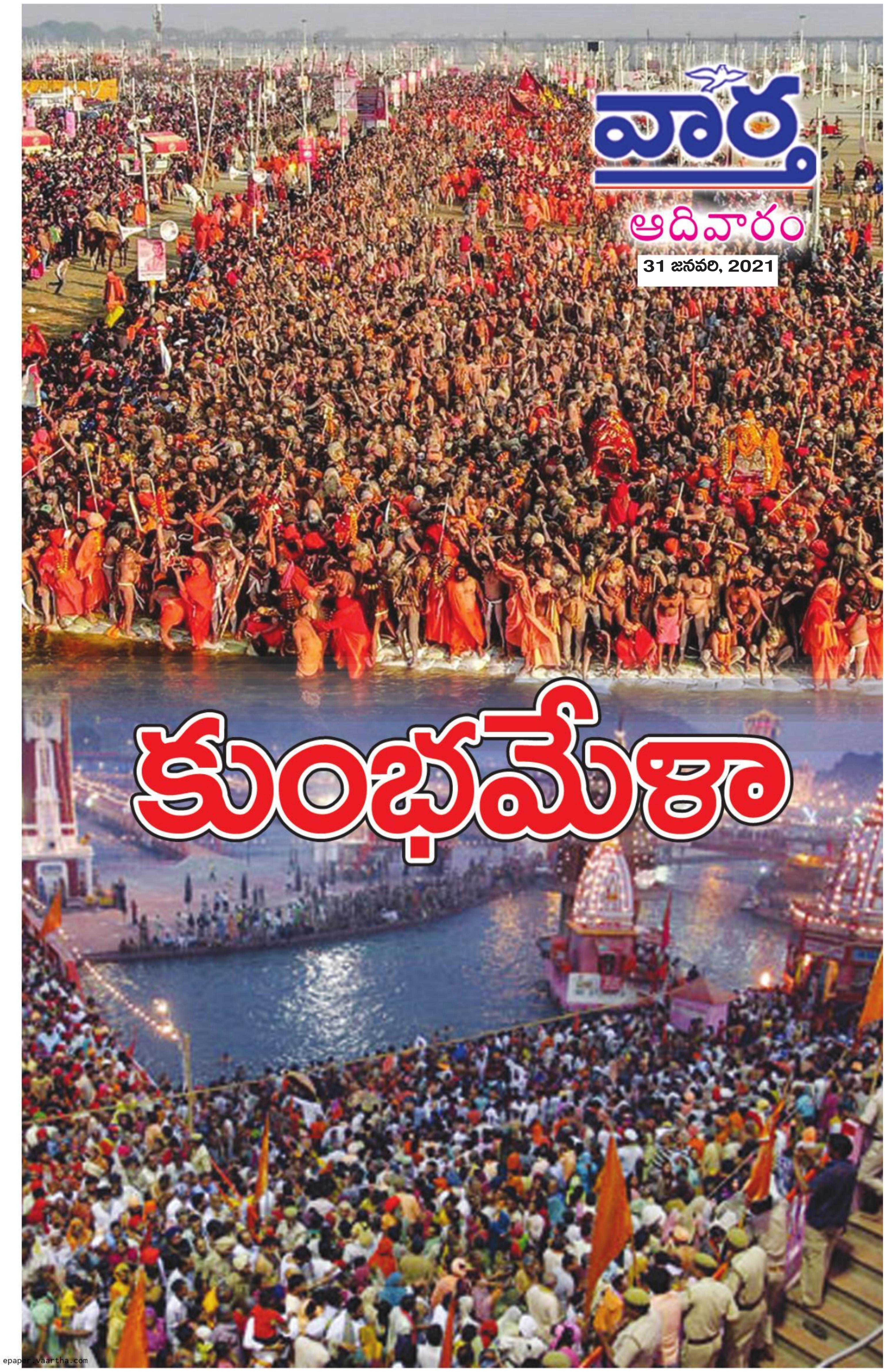

వార్త

ఆదివారం

31 జనవరి, 2021

కుంభమేళ

చూపండి

విజయ్‌ జంటగా

అర్జున్ లాంటి హారోలతో వాట్లు
అందుకున్న ఈ భామకు
తెలుగులో క్రేజీ ఆఫర్లు
ఉన్నాయి. తెలుగులో
వెలిగిపోతూనే తమి

పోవడంతో తెలుగుపైనే దృష్టి
కేంద్రికరించింది.

పూజు హై!

శంలో
మరో
సారి
అద్ద
ప్పోన్ని
పరీక్షించుకో
వాలని
అనుకుం
టోంది
అమృదు.
2012లో
‘ముగమూడి’

మళ్ళీ ఇప్పుడు
తమిళంలోకి
ప్రవేశించడానికి
అవకాశం దొరికినట్టు
తాజా సమాచారం.

అది కూడా స్టార్
హారో విజయ్ సినిమా కావడం విశేషం.

ఇటీవలే ‘మాస్టర్’ సినిమాతో బ్లక్ బస్టర్ హాట్ అందుకున్నారు విజయ్. ఈయన త్వరలో నెల్చన్ దిలీప్ కుమార్ దర్జకత్వంలో ఒక సినిమాను ప్రారంభించనున్నారు. ఇందులో కథానాయికగా పూజా హైన్ అనుకుంటున్నట్లు సమాచారం. గతంలో విజయ్ మురుగదాస్ దర్జకత్వంలో ఒక సినిమా చేయాలను కున్నప్పుడు అందులోనూ పూజా హైన్ పేరు కథానాయికగా తెరపైకి వచ్చింది. కానీ ఆ సినిమా ఆగిపోయింది. ఆ సినిమా ఆగిపోయినా పూజాకు విజయ్ సినిమాలో నటించే అవకాశం ఇప్పుడు లభించిందని టాక్!

వీఠంది ‘జెర్నీ’

సినిమా

విడుదల తేదీ ఖరారైంది.
దీపావళి కానుకగా నవంబర్లో హిందీ ‘జెర్నీ’ని విడుదల చేస్తున్నారు. ఈ సినిమాను అల్లు అరవింద్ సమర్ప టాలో అమన్

గిల్,
దిల్
రాజు,
సుర్యాదే

టిప్పాన్ శైక్ బిడుదల!

వర నాగవంశీ నిర్విష్టున్నారు. ‘కబీర్సింగ్’ వంటి బ్లక్ బస్టర్ తర్వాత పాహిాడ్ కపూర్ చేస్తున్న సినిమా కావడంతో ‘జెర్నీ’ కోసం పాహిాడ్ అభిమానులతో పాటు ప్రేక్షకులు ఆసక్తిగా ఎదురుచూస్తున్నారు. ఈ సినిమా ఘాటింగ్ ఇప్పటికే పూర్తయింది. తెలుగులో దర్జకత్వం వహించిన గౌతమ్ తిన్ననూరి హిందీ లోనూ డైరెక్ట్ చేస్తున్నారు.

తె లుగు
పరిశ్రమలో ఇప్పుడు స్టార్
హారోయిన్ అంటే గుర్తొచ్చే
పేరు పూజా హైన్. మహేశబాబు, అల్లు

చిత్రంతో తమిళ పరిశ్రమలోకి ఆరంగేట్రం
చేసినా ఆ సినిమా గోప్త ఫలితాలను
ఇవ్వక

నేచురల్

స్టార్ నాని హారోగా నటించిన ఎమోషనల్ స్టోర్స్ డ్రామా ‘జెర్నీ’ మంచి

అందుకుంది. నాని కెరీర్లోని బెస్ట్ మూవీలో ఒకటిగా నిలిచింది. ఈ సినిమాను హిందీలో రీమేక్ చేస్తున్న విషయం తెలిసిందే. నాని పోషించిన అర్జున్ పాత్రను పాహిాడ్ కపూర్ పోషిస్తున్నారు. ఈ

31 జనవరి, 2021

మంచి ముత్యాలు

సరైన సమయంలో, సరైన క్షణంలో పలికిన పలుకు
తరతరాలు నిలుస్తుంది.

- థామస్ కార్డెల్

విషయ విశేషం

నా మార్గమే వేరు..4

'సంఖీ'భావం....5

కడగండ్లు తప్పని రైతు జీవితం

ఈ సుల్తాన్ స్టేలే వేరు...6

కవర్ స్టోర్..8

కుంభమేళా

సంపూర్ణ జూతక కథలు.. 14

ప్రతిభను గుర్తించాలి

మెనోపాట్ తర్వాత రక్తస్మావం ప్రమాదకరమా?..18

కథ.. 20
వెరు

ఈవారం కవిత్వం..23

ఇటుక కన్నీళ్లు

సబర్థుతిలో ఓ రీజు..27

చిత్రభారతి.. .30

కంచికి చేరిన సినిమా కథలు

ఇంకా..కృతి,

మొగ్గ,

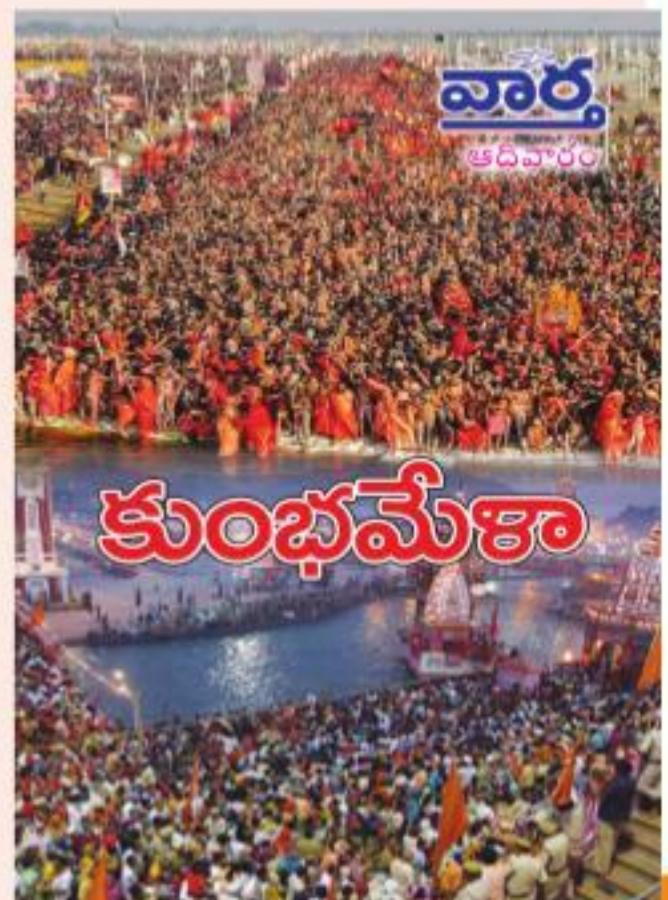
నవ్వుల్..రువ్వుల్,

వాస్తు వార్త,

వారఫలం..

పర్మనల్ పాయింట

వగైరా..వగైరా.

స్పష్ట మూల్యాలు

ఘోట ఐరన్ టో నాజూగ్గు

లుమినా 'ఘోట ఐరన్ టో' మొండి
మచ్చలు, ముడతలు
తగ్గించుకోవడంతో పాటు.. కొవ్వును
కరిగించుకుని స్లిమ్గా అయిపోవచ్చు.
నాజూకైన నడుము, సరైన కొలతలు,
మృదువైన చర్చం ఉంటే
చాలు..మిగిలినదంతా మేకపోతో,

డిజైనర్ డ్రెస్‌లతో కవర్ చేసుకోవచ్చనేది చాలామంది మగువల అభిప్రాయం.
ఎందుకంటే లావుగా, మందంగా ఉంటే ఎంత అందంగా రెడీ అయినా
వయసు పెద్దగా కనిపిస్తుంది. ఇక చర్చం మీద మచ్చలు, ముడతలు ఉంటే
ఎంత మేకప్ వేసినా నో యూజ్. అందుకే లావు తగ్గాలన్నా, ముడతలు
శాశ్వతంగా మాయం కావాలన్నా ఈ లూమినా 'ఘోట ఐరన్ గాడ్జెట్'. సన్నగా
అవ్వడానికి చేసే ఎన్నో ప్రమాదకర పద్ధతులకు, శస్త్రచికిత్సలకు స్వస్తి
చెప్పి.. చక్కగా ఇస్తే వేసుకున్నంత ఈజీగా లావు తగ్గవచ్చు. ఈ గాడ్జెట్‌ని
చేత్తే చాలా సులభంగా పట్టుకోవచ్చు. ఎటువంటి వైద్యం, వ్యాయామం
అవసరం లేకుండానే ఇది బరువు తగ్గిస్తూ.. చర్చాన్ని బిగుతుగా మార్చేస్తుంది.
ఫోటాన్ రెడ్ లైట్ థెరపీ, ఎలక్ట్రో మజిల్స్ స్మిములేషన్, బైపోలార్ రేడియో
ఫ్రీక్వెన్సీస్ వంటి మూడు అధునాతన సాంకేతిక పరిజ్ఞానంతో దీన్ని
రూపొందించారు. దాంతో సైడ్ ఎఫెక్ట్ ఎమీ లేకుండా చక్కగా పనిచేస్తుంది.
దీన్ని నడుము, తొడ భాగాలు, చేతులు.. ఇలా కొవ్వు ఉన్న ప్రదేశాల్లో,
ముడతలు ఉన్న చోట ఇస్తే (ఐరన్) వేసుకునే విధంగా రుద్దుతూ ఉంటే
మందం తగ్గి అందం దానంతట అదే వచ్చేస్తుంది.

చిరునప్పు కోసం..

సినీతార సెట్టో: చికెన్ బియ్యానీ, మటన్ వేపుడు ఇంటికి పంపండి.

సినీతార బైట్: జీవహింస వద్దని మాంసాహారం మానేసాను. అదివరక్కెతే
ముక్కు లేకుండా ముద్ద దిగేది కాదు!

అరేళ్ కూతురు అమ్మతో ఏడుస్తూ ఇలా అంది: నా ప్రైండు మింస్క్ క్లోస్
అన్నయ్య పాసయ్యాడు, నీలవేణి అక్కయ్య పాసయ్యాంది, పక్కింటి
శీనుగాడి అన్నయ్య పాసయ్యాడు. అన్నయ్య పరీక్ష తప్పి నా పరువు
తీసాడు మమ్మా.

ఎలన్మెస్‌గు గురించి తెలియని వారుండరు. వ్యాపారంలో తస్వదైన ముద్రను వేసుకుని, అనేకులకు ఆదర్శంగా నిలబడి, నేటి యువతకు స్వార్థాన్సున్నాడు.

ప్రపంచ కుబేరుల జాబితాలో తాజాగా బిలగేట్స్‌ను వెనక్కి నెట్టి రెండో స్టోన్‌ని సొంతం చేసుకున్న

నా మార్కెటు

టెక్

దిగ్జిం. స్పెష్స్

ఎక్స్' వ్యవస్థాపకుడైన ఎలన్మెస్‌గు చిన్నప్పటి నుంచి 'నా రూటే సపరేటు' అంటున్నాడు. నేను చిన్నప్పుడు మిగతా పిల్లల్లా కాకుండా ఎవ్వరితోనూ పెద్దగా మాటల్లాడేవాడిని కాదు. దాంతో అమ్మానాన్న కంగారు పడి నన్ను డ్యూక్ దగ్గరకు తీసుకెళ్లారో సారి. ఆ డ్యూక్ రకరకాల పరీక్షలు చేసి నాకే సమస్య లేదని నిర్ధారించాక గానీ అమ్మానాన్నలు స్థిమితపడలేదు. చిన్నప్పటి నుంచి నేను పుస్తకాల పురుగునే. తొమ్మిదేళ్లకే 'ఎన్సెక్స్‌పీ' డియా బ్రిటానికాని పూర్తిచేశా. ఇప్పటికీ ఎంత బిజీగా ఉన్న పుస్తకాల కోసం సమయం పెట్టుకుంటా. నేను చదివిన వాటిల్లో 'ద లార్డ్ ఆఫ్ ద రింగ్స్' బెంజిమన్ ప్రాంక్లిన్ ఐన్స్టీన్ల జీవిత చరిత్రలూ చాలాఇష్టం. చిన్నప్పుడు నేనూ, మా తమ్ముడూ కలిసి చాక్సెట్ ఈస్టర్ ఎక్స్‌ని అమ్మువాళ్లం. ఇంటింటికి వెళ్లి వాటిని అమ్మునందుకు కొంత ఆదాయం రావడం ఓ క్రిల్. ఆ తరువాత పన్నెండేళ్లకే కంపూటర్ ప్రోగ్రామింగ్ నేర్చుకోవడంతో 'బ్లాస్టర్' పేరుతో ఓ వీడియోగేమ్సి తయారు చేశా. కొన్నాళ్లకు దాన్ని 500 డాలర్లకు అమ్ముశా. అలాగే యూనివర్సిటీ ఆఫ్ పెన్సిల్వేనియాలో చదువుకుంటు స్నాప్పుడు నేనూ, నా స్నేహితుడూ కలిసి ఓ పెద్ద ఇంటిని అడ్డెకు తీసుకున్నాం. అదె కట్టేందుకు మా ఇంటిని సైట్‌క్లబ్‌గా మార్చేశాం. అలా మా ఇంటికొచ్చి పార్ట్లు చేసుకునేవారి నుంచి కొంత డబ్బు తీసుకునేవాళ్లం. అయితే నేను మాత్రం నా రూమ్లోనే వీడియోగేమ్లు ఆడుకునేవాడిని. మా క్లాస్‌లో అందరికన్నా నేనే చిన్నవాడిని కావడంతో తోటిపిల్లలు తరచూ ఏడిపించే వారు, కొట్టేవారు. ఓసారి మెట్లమీద నుంచి

కిందపడిపోయేలా తోసేయడంతో ఆసుపత్రిలో చేరా. ఆ తర్వాత

నా మార్కెటు

వాళ్లను

ఎదిరించేందుకు కరాటే, జూడో, రెజ్లింగ్ నేర్చుకున్నా. అప్పటి నుంచి వాళ్లు నా జోలికి రావడం మానేశారు. నేను చదువుకుంటున్నప్పుడు పౌయిర్కట్టికి కూడా నా దగ్గర డబ్బులు ఉండేవి కావు. ఒక్క దాలర్ ఉంటే దాంతో హట్టడాగ్, కమలాపండ్లు కొనుక్కుని రోజులు గడిపేవాడిని. ఇప్పటికీ ఆ ఒక్క దాలర్ ఉంటే చాలనుకుంటా. అందుకే నా కంపెనీలతో వచ్చే లాభాల మాట ఎలా ఉన్నా..

తొమ్మిదేళ్లకే 'ఎన్సెక్స్‌పీ'
డియా బ్రిటానికాని పూర్తిచేశా.
ఇప్పటికీ ఎంత బిజీగా ఉన్న పుస్తకాల కోసం సమయం పెట్టుకుంటా. నేను చదివిన వాటిల్లో 'ద లార్డ్ ఆఫ్ ద రింగ్స్' బెంజిమన్ ప్రాంక్లిన్ ఐన్స్టీన్ల జీవిత చరిత్రలూ చాలాఇష్టం.

నేను తీసుకునే వారిక వేతనం ఒక్క దాలర్ మాత్రమే. నాకు ఏడుగురు పిల్లలు. ఒక బాబు చనిపో యాడు. నేనెంత బిజీగా ఉన్న వాళ్లతో వీలైనంత ఎక్కువ సమయం గడిపేందుకు ప్రయత్నిస్తుంటా. అలా వాళ్లతో గడిపితేనే ఎంతపన్నెనా ఆనందంగా చేయగలననేది నా పాలసీ. నా పిల్లలు మిగతా పిల్లల్లా ర్యాంకులతో ఒత్తిడికి గురికాకుడదని మా స్పెష్స్‌ఎక్స్ పోడ్ క్యాప్టర్లోనే 'ఆడ్ ఆప్ట్రో' పేరుతో ఓ స్వాలును ప్రారంభించా. దీని అర్థం 'నష్టత్రాల కోసం'. ఆ స్వాలుని

కేవలం నా పిల్లల కోసమే పెట్టాను, మా స్పెష్స్‌ఎక్స్‌లో పనిచేసే కొందరు ఉద్యోగుల పిల్లలూ అక్కడ చదువుకుంటున్నారు.

మొత్తం యాభైమంది విద్యార్థులకు మించి ఉండదు. గ్రేడింగ్ సిస్టమ్ కూడా లేదు. మొదట్లో ఎనబై నుంచి వంద గంటల వరకూ పనిచేసేవాడిని. దాంతో చాలా ఒత్తిడిగా ఉండేది. దాన్ని పోగొట్టుకునేందుకు రోజులో ఎక్కువసార్లు డైట్‌కోక్, కప్పులకొద్దీ కాఫీలు తాగేసేవాడిని.

అయితే ఒకానోక సమయంలో ఆ కెఫీన్ ప్రభావంతో కంటిషూపు సమస్య ఎదురైంది. దాంతో అన్నింటినీ తగ్గించా. మొదటి నుంచి నేను తిండికి పెద్దగా ప్రాధాన్యం ఇవ్వను. పనులు చేసుకుంటూనే కేవలం అయిదు నిమిషాల్లో భోజనం పూర్తి చేస్తా. ఎప్పుడైనా బిజినెస్ డిస్ట్రీబ్యూజిరిగితే నే కాస్త ఎక్కువగా తింటుంటా. లేదంటే ఆహారం కోసం పెద్దగా ఖర్చుచేయసు.

అలాగే ఒకప్పుడు చాలా తక్కువగా నిద్ర పోయేవాడిని. కానీ ఆ ప్రభావం పనిపైన పడటంతో కొంతకాలంగా రాత్రి ఒంటిగం టకు పడుకుని పొద్దున్న ఏడింటికి నిద్రలే వడం అలవాటు చేసుకున్నా. □

‘సంఘీ’ భావం

కడగండ్లు తప్పని రైతు జీవితం

ఆరుగాలం కష్టించి వండించిన వంటను విక్రయించడంలో ప్రతిసారీ రైతుకు కడగండ్లు తప్పడం లేదు. ప్రభుత్వాలు మారినా, ఆధునిక వసతులు అందుబాటులో వచ్చినా రైతు బతుకు మాత్రం మారడం లేదు. పొలం దుక్కిదున్ని విత్తనం చల్లినప్పటి నుంచి వంట చేతికి వచ్చే వరకు రైతుకు భరోసా ఉండదు. నకిలీ విత్తనాలు, నాసిరకం క్రిమిసంహారకాలు, ప్రకృతి వైపరీత్యాలు ఒకటి కాదు ఎన్నోన్నే ఇబ్బం దులు అడుగుగునా రైతుకు అడ్డంకులుగా ఉంటున్నాయి. నిత్యం సవాళ్లు ఎదుర్కొంటూ శ్రమించి వండించిన వంటను చివరకు మార్కెట్లో విక్రయించుకునేనేదుకు కూడా వీలులేని పరిస్థితి. ప్రభుత్వాలు మారినా, ఎన్ని ఉద్యమాలు జరిగినా చివరకు రైతు దళారి చేతిలో మోసపోవల్సిందే. అటు రైతుకు సరైన గిట్టుబాటు ధర లభించకపోతే వినియోగదారులకు వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల ధరలు అందుబాటులో ఉండటం లేదు. ఇటు రైతు, అటు వినియోగదారులు నష్టపోతున్నా పట్టించుకునే నాధుడు లేదు. ఇది ప్రస్తుతం ఉన్న పరిస్థితి కాదు దశాబ్దాలుగా కొనసాగుతున్న స్థితి. వ్యవసాయ శాఖ, మార్కెటీంగ్ విభాగం, ఆర్థిక వ్యవస్థలతో అనేక సంస్థలు పనిచేస్తున్నా రైతులకు అవస్థలు మాత్రం తప్పడం లేదు. సన్నాలు బియ్యం సేద్యం చేసే రైతు నుంచి నిత్యం వాడే కూరగాయలు వండించే రైతు వరకు ప్రతిచక్కు చూ దోషించి గురొతున్నారు. ప్రస్తుతం మార్కెట్లో ఉమోటా ధర పది రూపాయలు పలుకుతోంది. అయితే రైతుకు అందుతున్నది మాత్రం కేవలం ఒక్కరూపాయి మాత్రమే. వీరి ఇబ్బందులను పట్టించుకోవడానికి ఏ పార్టీ కూడా ముందుకు రావడం లేదు. వ్యవసాయ చట్టాలు మార్పులు తీసుకురావడానికి కొన్ని దశాబ్దాల నుంచి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. అయితే కొందరు స్టోర్స్ పరులు వీటిని అమలుచేయకుండా అడ్డుకుంటున్నాయి. రైతుల్లో కేవలం పది నుంచి 15 శాతం మంది మాత్రమే చైతన్యవంతులుగా ఉన్నారు. మిగిలిన వారికి కేవలం వ్యవసాయమే జీవనం. అంతకు మించి వారికి ఇతర విషయాలపై అవగాహన ఉండటం లేదు. దీనిని ఆసరాగా తీసుకున్న కొన్ని రాజకీయ పార్టీలు, ఉద్యమ సంఘాలు రైతులను ఎదగసీయ కుండా అడ్డుకుంటున్నాయి.

భారతదేశం వ్యవసాయార్థితమైంది. అయితే వ్యవసాయానికి మాత్రం సరైన ప్రాధాన్యత లభించడం లేదు. ఒక ఫ్యాక్టరీ గాని, మిల్లు కాని అగ్నిప్రమాదానికో, వరదలు, తుపాసులకు గురై నష్టపోయినప్పుడు బీమా సాకర్యం పూర్తి స్థాయిలో లభిస్తుంది. అయితే రైతులకు మాత్రం ఎటువంటి సహాయం ఉండదు, ప్రతిసారీ సీజన్లో వంటలను వేసినప్పుడు బ్యాంకుల నుంచి రైతులు రుణాలు తీసుకుంటారు. ఈ సమయంలో తప్పనిసరిగా బీమా ప్రిమియం పేరుతో కొంత సామ్యాను మినహాయిస్తారు. ప్రకృతి వైపరీత్యం వల్లనో, నకిలీ విత్తనాలు, నాసిరకం క్రిమిసంహారకాల వల్ల వంట చేతికి రాకపోతే క్లీమ్ చేసుకునే అవకాశం మాత్రం ఉండటం లేదు. దీనికి అనేక నష్టపరిహారం చెల్లించే సమయంలో బీమా సంస్థలు అనేక నిబంధనలు తెరపైకి తీసుకువస్తారు. రైతుల వంటను యూనిట్స్ గా తీసుకో కుండా పూర్తి మండలాన్ని యూనిట్స్ గా పరిగణిస్తారు. దీనివల్ల

మొత్తం మండలంలో వంటలన్నీ దెబ్బతింటే నష్టపరిహారం లభిస్తుంది. ఒకదశాబ్దం కాలంలో ఒకసారి మాత్రమే ఈ విధమైన నష్టం జరుగుతుంది, అప్పుడు కూడా అనేక అంశాలను లేవనెత్తి కొంత మేర మాత్రమే బీమా సంస్థలు సామ్య చెల్లిస్తాయి. ఇక రాష్ట్ర, కేంద్ర ప్రభుత్వాల నుంచి అందే సహాయం అంతంత మాత్రంగానే ఉంటుంది. భారీ వర్షాలు, తుపాస్లు, అనావృష్టితో కరువు నెలకొన్న సమయంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల వందల కోట్ల రూపాయలు కావాలని అంచనాలతో రూపొందించిన నివేదికను కేంద్రానికి సమర్పిస్తాయి. వర్షాలు కురిసి తగిపోయిన వారం రోజులకు నివేదిక కేంద్రానికి చేరుతుంది. తాపిగా స్పుందించిన కేంద్రం ప్రభుత్వం సీనియర్ ఐఎఎస్ అధికారులతో కూడిన బృందాన్ని రాష్ట్రానికి పంపిస్తుంది, అప్పటికే 10 నుంచి 15 రోజులు గడిచిపోతుంది. నష్టం అంచనాకు వచ్చిన కేంద్రం బృందానికి ప్రకృతి నష్టం తీవ్రత అంతగా కనిపించదు, దీనితో రాష్ట్రప్రభుత్వ నివేదికను తప్ప పట్టేవిధంగా కేంద్ర బృందం నివేదికను కేంద్రప్రభుత్వానికి ఇస్తుంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 5 వందల కోట్లు నష్టపరిహారం వచ్చిందంటే కేంద్రం బృందం కేవలం 80 కోట్ల మాత్రమే నష్టం ఉంటుందని అంచనా నివేదికను సమర్పిస్తుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం మరో నెలరోజులు పరిశీలనలు జరిగి అందులో 30 శాతం మాత్రమే పంపిస్తారు. అప్పటికే వ్యవసాయంలో మరో సీజన్ ప్రారంభం అవుతుంది. రైతులు కూడా కేంద్ర సహాయంపై భరోసా వదిలేస్తారు. రాష్ట్రం ఈ నిధులను వేరే సంక్షేమ పథకాలకు మళ్ళీంచి ఉటు బ్యాంకు పెంచుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తుంది. పత్తి అమృకాల సమయంలో కాటన్ కార్బోరైఫ్న ఆఫ్ ఇండియా అధికారులు రైతులకు దబ్బు చెల్లించే విషయంలో అనేక ఇబ్బందులకు గురిచేస్తారు. ధాన్యం తీసుకువెళితే నాణ్యతపై అనేక సందేహాలు వ్యక్తం చేస్తారు. సరైన ధర చెల్లించకుండా తక్కువకు సేకరించే ప్రయత్నం చేస్తారు. మొక్కజొన్ విక్రయాల సమయంలో కూడా రైతుకు తీవ్ర నష్టం కలుగుతుంది. సన్నాలు బయట మార్కెట్లో అత్యధిక ధరలకు విక్రయస్తే మార్కెట్ యార్టుల్లో మాత్రం రైతులకు కన్నీళ్లు వచ్చే విధంగా కొనుగోళ్లు కొనసాగుతుంటాయి. ఈ సమయంలో ఒక్క పార్టీ కూడా ఈ ప్రాంతానికి చేరుకోదు, రైతుల బాధను అర్థం చేసుకునే ప్రయత్నం చేయదు. అధికారుల తీరు కూడా ఇదే విధంగా ఉంటుంది. ఎన్నికల సమయంలో మాత్రం అన్ని పార్టీలు తమ పార్టీ రైతుల వచ్చే విధంగా ప్రయత్నం చేయాలని అనేక పార్టీలు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ప్రయత్నిస్తాయి. ఆప్టిక్యూమ్ విక్రయాల మేలు చేసేవిధంగా సహాయాలకు విధంగా కొనుగోళ్లు కొనసాగుతుంటాయి. ఈ సమయంలో ఒక్క పార్టీ కూడా ఈ ప్రాంతానికి చేరుకోదు, రైతుల బాధను అర్థం చేసుకునే ప్రయత్నం చేయదు. అధికారుల తీరు కూడా ఇదే విధంగా ఉంటుంది. ఎన్నికల సమయంలో మాత్రం అన్ని పార్టీలు తమ పార్టీ రైతుల వేసినప్పుడు వచ్చే విధంగా ప్రయత్నం చేయాలని అనేక పార్టీలు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ప్రయత్నిస్తాయి. ఆప్టిక్యూమ్ విక్రయాల మేలు చేసేవిధంగా సహాయాలకు విధంగా కొనుగోళ్లు కొనసాగుతుంటాయి. ఈ సమయంలో ఒక్క పార్టీ కూడా ఈ ప్రాంతానికి చేరుకోదు, రైతుల బాధను అర్థం చేసుకునే ప్రయత్నం చేయదు. అధికారుల తీరు కూడా ఇదే విధంగా ఉంటుంది. ఎన్నికల సమయంలో మాత్రం అన్ని పార్టీలు తమ పార్టీ రైతుల వేసినప్పుడు వచ్చే విధంగా ప్రయత్నం చేయాలని అనేక పార్టీలు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ప్రయత్నిస్తాయి. ఆప్టిక్యూమ్ వి

శ్రీ సుల్తాన్ సైలెంజ్ వేరు..

బ్లైన్
సుల్తాన్
జీవన శైలిని
చూసిన

వారంతా
ఆశ్చర్యపోవాల్సిందే.
ఆయన వాడే కార్లు గురించి
మీరు తప్పనిసరిగా తెలుసుకోవాలి.
ప్రపంచంలోనే మరెవ్వరూ సేకరించలేనన్ని కార్లతో తన గ్యారేజీల్ని
నింపేశాడు. వాటిల్లో కొన్ని తనకోసమే ప్రత్యేకంగా డిజైన్
చేయించుకున్నావీ ఉన్నాయట. కొన్ని మోడల్స్ బయట
చూడ్దామన్నా కూడా కనిపించవట. 1989లో ఫెరారి కంపెనీ
డిజైన్ చేసిన రెండు మైథాన్ కార్లు ఆయన దగ్గరే ఉన్నాయట.
అంతేకాదు, ఆ కంపెనీ నలభయ్యా వార్షికోత్సవాన్ని
పురస్కరించుకుని 1987-1992 మధ్యలో ఫెరారి ఎఫ్ 40
కార్లను తయారు చేసింది. సాధారణంగా అన్ని ఫెరారి కార్లకీ
స్టీరింగ్ ఎడమవైపునే ఉంటుంది. కానీ కుడివైపు
ఉండాలన్న సుల్తాన్గారి కోరిక మేరకు ఆ కంపెనీ 11
కార్లను అలాగే డిజైన్ చేసిందట. అలానే మెక్సికోన్
కంపెనీ 1992 నుంచి 1998 మధ్యలో తయారుచేసిన
ఎఫ్ 1 కార్లు అత్యంత అరుదైనవే కాదు, వాటి ఖరీదు 59
నుంచి రూ.100 కోట్లుపైనే. అలాంటివి రాజుగారి
ఖాతాలో పది ఉన్నాయట. బెంటీ కంపెనీ సాధారణంగా
ఎస్యుఎపీలు డిజైన్ చేయాడు. కానీ డబ్బుంటే కొండమీద
కొత్త అయినా దిగి వస్తుందన్నట్లు సుల్తాన్గారి కోసం ఆ
కంపెనీ దొమినేటర్ పేరుతో ఆరు ఎస్యుఎపీలనీ డిజైన్
చేసి ఇవ్వక తప్పలేదు. ఆయన కోరిక మేరకు
బిఎండబ్బ్యు సైతం నాజ్యా ఎ1012 అనే కాన్సెప్ట్ కారును
డిజైన్ చేసింది. అలాగే మెర్సిడేజ్-బెంజ్ సిఎల్కె జిటిఆర్
రేసింగ్ కారుని కూడా ఆయన కోసం కుడివైపు వీల్
ఉండేలా డిజైన్ చేసి

ఇచ్చింది. ఆ మోడల్లలో అలా ఉన్న కారు అదొక్కటే. ఇక, సుల్తాన్ పెళ్లి ఉంచింపుకోసం కొన్న రోల్స్ రాయిస్ కారు విలువ సుమారు రూ.104 కోట్లు. అంతేకాదు, తరువాత ఆ కారుకి అచ్చంగా 24 క్యారెట్ల బంగారంతో పూత పూర్తి డిజైన్ చేశారట. ఆ బంగారం విలువెంతో ఎవరికీ తెలియదు మరి. ముఖ్యంగా ఆయన దగ్గర ఉన్నన్ని రోల్స్ రాయిస్ కార్లు ప్రపంచంలో మరెవ్వరి దగ్గర లేవట. 90వ దశకంలో అయితే రోల్స్ రాయిస్ కంపెనీ తయారుచేసిన కార్లలో సగం సుల్తాన్గారి కుటుంబమే కొండట. ఇవన్నీ ఒకెత్తుయితే, రాజీకోట్సు పరిపొలించిన ధరేంద్రసింగ్ లభాజిరాజ్ దగ్గర 1934లో డిజైన్ చేసిన రోల్స్ రాయిస్ ఫాంటమ్ఫిఫి కారు ఉండేది. స్టార్ ఆఫ్ ఇంయానా పిలిచే ఆ కారుమీదా పెట్రోల్ కింగ్ కన్న

పడింది.

అంతే వెనకా

ముందూ చూడకుండా

వేలంలో దాదాపు 103 కోట్లు రూపాయాలతో కొనేశాడట. అప్పట్లో అత్యధిక ధరకి వేలంలో అమ్ముడుపోయిన కారుగా అది రికార్పునీ సొంతం చేసుకుంది. ఇవేకాదు, బుగాటి ఇబి 110, ఆస్టన్ మారిట్స్, లాంబోగ్ని ఇలా ఖరీదైన కార్ల జాబితా ఆయన దగ్గర చాలానే ఉంది. ఆయన గ్యారేజీలోని కార్లను వాడినది మళ్ళీ వాడకుండా రోజుకో కారులో వెళ్లినా పది సంవత్సరాలు పైనే పడుతుంది. చమురు దేశమైన బ్లైన్లో దాదాపు అందరికీ కార్లు ఉంటాయి. అందుకే పబ్లిక్ రవాణా అంతగా ఉండదు.
అప్పుడప్పుడూ రాజ్యపర్యవేక్షణ కోసం సుల్తాన్ నేరుగా ఊళల్లోకి వచ్చేస్తారట. అలా ఓసారి వచ్చినప్పుడు ఒకాయన దగ్గర కారు తీసుకుని చుట్టుపక్కలంతా తిరిగి, మళ్ళీ కారు ఇచ్చి వెళ్లేటప్పుడు కొత్తకారు కొనుకోమని డబ్బులు ఇచ్చారట. ఎంతయినా కార్లంటే తగని పిచ్చి కదా మరి. కార్లన్నా వాటిని నడపడం అన్నా సుల్తాన్కి ఎంత ఇష్టం అంటే ఇప్పటికీ అర్థరాత్రి తన సోదరుడితో కలిసి పైరార్ కారుల్లో రేసింగ్లుకు వెళతాడట. ఆయన సేకరించిన వేల కార్లన్నీ ఐదు రహస్యప్రదేశాల్లో కనీసం వంద గ్యారేజీల్లో ఉన్నాయిని చెబుతుంటారు.

ఆపి తుప్పు పట్టకుండా కండిషన్లో ఉండేలా చేసేందుకు ఆయా కంపెనీల నిపుణులే పని చేసుంటారనీ అంటారు. అయితే ఇటీవల కొన్ని కార్లు పూర్తిగా దెబ్బతినాయనీ, వాటి ధర సంగతి ఎలాగున్నా అరుదైన కార్లకు అలాంటి స్థితి రావడం దురదృష్టకరమనీ ఆటోమెబైల్ నిపుణులు గొఱుక్కుంటుంటారు. ఒక్క కార్లే కాదు.. రాజుగారి భవనం, విమానం అన్ని అద్భుతాలే. 722 కోట్ల రూపాయల ఖరీదు చేసే ఎయిర్బస్, 1300 కోట్ల బోయింగ్, ఇలా చాలానే ఉన్నాయి. ప్రపంచంలోకెల్లా అతి పెద్ద నివాస రాజ భవనమూ సుల్తాన్ దే. దీనిపేరు ఇస్తూనా నురుల్ ఇమాన్. విస్తరం సుమారు ఇరవై ఒకటిన్నుర లక్షల చదరపు అదుగులు. దాదాపు 11వేల కోట్ల రూపాయలతో కట్టిన ఈ భవంతిలో 1788 గదులూ, 257 బాత్రుములూ, 5వేల మంది పట్టే బాంకెట్ హోలూ, 110 కార్లు పట్టే గ్యారెజీ, ఎయిర్కండిషన్ గుర్రపుశాలా, రెండు వందల గుర్రాలూ, ఐదు స్క్రూమ్యూగ్స్ పూల్స్ ఉన్నాయి. రాజుగారి సిరిసంపదలకీ విలాసాలకీ కారణం అక్కడి చమురు నిల్వాలే. అపును మరి, అదృష్ట దేవత నడిసెత్తినెకి నృత్యం చేస్తే నడిచే నేల బంగారంగా మారిపోతుందనడానికి బ్రైస్ చక్కని ఉదారహం. 20వ శతాబ్దం ప్రారంభంలో అక్కడ బయటపడ్డ చమురు నిల్వలు దాన్ని సువర్ణదీవిగా మార్చేశాయి.

దాంతో రాజుగారి సంపద సుమారు రూ. 1.5 లక్షల కోట్లకు చేరింది. రాజులూ రాజ్యాలూ నశించినా అక్కడక్కడా మిగిలి ఉన్న రాజ్యాల్లో బ్రైస్ ఒకటి. గత 600 సంవత్సరాలుగా ఒకే కుటుంబం ఈ దేశాన్ని పాలిస్తోంది. ఎలిజబెట్ రాణి తరవాత సుదీర్ఘకాలంపాటు రాజుగా ఉన్న వ్యక్తి ఈయనే. 1967లో సింహాసనం అధిష్టించినప్పటి నుంచి ఎకచ్చత్రాధిపత్యంగా రాజ్యాన్ని పాలిస్తున్నాడు.

కేవలం రాజు మాత్రమే కాదు, దేశ ప్రధాని కూడా. విదేశాంగ, ఆర్థిక, రక్షణ శాఖలన్నీ ఆయన అధినంలోనే ఉంటాయి. సూపరింటెండెంట్ ఆఫ్ పోలీస్, ఆర్టీ కమాండర్, నేపసల్ యూనివర్సిటీ ఛాన్స్ లర్.. అన్ని ఆయనే. సర్వం సుల్తాన్ మయం అన్నమాట. దొంగతనం చేస్తే కాళ్ళూ చేతులూ విరిచేయడం, మోసం చేసినా స్వలింగ సంపర్మానికి పాల్పడినా రాళ్ళతో కొట్టి చంపడం వంటి శిక్షణలతో కూడిన షరియా చట్టాన్ని అమల్లోకి తీసుకొచ్చి త్రూర నియంతగానూ పేరొందాడు. ఆయనకు ముగ్గురు భార్యలు. మొత్తం పన్నెందుమంది సంతాసం. కార్లూ భవనాలూ అనే కాదు, వేదుకలకీ ఆయన అంతేస్తూయిలో కర్పుపెడతారు. తన యాభయ్యాపుట్టినరోజు వేదుకల కోసం రూ. 193 కోట్లు వెదజల్లడనీ చెబుతారు. ఆయన బ్యాడ్జీంటన్ కోచ్కి ఇచ్చే జీతం ఏదాదికి పదికోట్ల రూపాయల పైచిలుకేనట. □

సూర్యకశ్మి

కావలసినవి: మైదా: కప్పు, కరిగించిన నెయ్యి: టేబుల్సుాన్, ఉప్పు: చిటీకెడు, వంటసోడా: చిటీకెడు, స్ఫఫింగ్ కోసం: చక్కరలేని కోవా: అరకప్పు, చక్కరపొడి, పావుకప్పు, జీడిపప్పు: అయిదు, పిస్తా: పది, బాదం: అయిదు, అరచెంచా, పాకంకోసం: చక్కర: కప్పు, సీళ్ళు: అరకప్పు, యాలకులపొడి: పావుచెంచా తయారీ విధానం: ఓ గిన్సులో మైదా, వంటసోడా, చిటీకెడు ఉప్పు, నెయ్యి వేసి బాగా కలపాలి. తరవాత సీళ్ళు చల్లుకుంటూ చపాతీ పిండిలా చేసుకోవాలి. ఇప్పుడు స్టోమీద కడాయిపెట్టి నూనె లేకుండా జీడిపప్పు, బాదం, పిస్తా పలుకుల్ని వేయించి.. తరవాత పొడి చేసుకోవాలి. ఇందులో చక్కరపొడి, యాలకులపొడి, కోవావేసి కలుపుకోవాలి. అదేవిధంగా చక్కర, సీళ్ళు గిన్సులో తీసుకుని స్టోమీద పెట్టాలి. ఇది తీగపాకంలా అవుతున్నప్పుడు యాలకులపొడి వేసి దింపేయాలి. ఇప్పుడు కొద్దిగా మైదా పిండిని తీసుకుని పూరీలా వత్తుకోవాలి. దానిమధ్యలో రెండు చెంచాలు కోవా మిశ్రమాన్ని ఉంచి.. పైన అదేసైజులో ఇంకో పూరీని

ఉంచి అంచులు ఓ డిజైనులో వ్యౌలా మూసేయాలి. ఇలా చేసుకున్న వాటిని

కాగుతోన్న నూనెలో వేసి ఎర్రగా వేయించి తీసుకుని, పాకంలో వేయాలి. పదినిమిపాలయ్యాక ఇవతలకు తీస్తే సరి.

క్రూరెట్ వడ

కావలసినవి: సెనగపప్పు: ఒకటిన్నర కప్పు, కందిపప్పు, రెండు టేబుల్సుాన్లు, ఎండుమిర్చి: మూడు, సోంపు చెంచా, క్యారెట్ తురుము: కప్పు, పుద్దీనా: కట్ట (సన్నగా తరగాలి), ఉప్పు: తగినంత, నూనె: వేయించేందుకు సరిపడా.

తయారీ విధానం: సెనగపప్పు, కందిపప్పు, ఎండుమిర్చిని రెండు గంటల ముందుగా నానబెట్టుకోవాలి. తరవాత మరీ మెత్తగా కాకుండా క్రైండ్ చేసి పెట్టుకోవాలి. ఇందులో కచ్చాపచ్చగా దంచిన సోంపుతోపాటూ మిగిలిన పదార్థాలన్నీ వేసి బాగా కలపాలి. దీన్ని చిన్నచిన్న వడల్లా చేసుకుని కాగుతున్న నూనెలో వేసి ఎర్రగా వేయించుకుని తీసుకోవాలి. □

కమ్మని వంటలు

కుంభమేళ

ఈ కుంభమేళలు ఉత్తర భారతదేశంలో ముఖ్యంగా పవిత్ర నదీసంగమాల వద్ద జరుగుతాయి. హిందువులు తండ్రోవ తండ్రాలుగా గంగా, యమున సంగమ స్థలమైన ప్రయాగరాజ్, గంగాతీరమైన హరిద్వారలలో పుణ్యస్నానాలు చేస్తున్నారు. ఇది అర్థ కుంభమేళా. కరోనా వల్ల పరిస్థితులు ఎలా వున్నా దేవుడి మీద భారం వేసి, ముందు జ్ఞాగ్రత్తులు తీసుకుంటూ ధర్మాలు పాటిస్తున్నారు. ఇది ఒక మహాక్రతువు. వేదకాలం నుండి ఈ మహాక్రతువును నిర్వహిస్తున్నట్లు పురాణాలు చెబుతున్నాయి. ప్రతి నాలుగేళ్ళకొకసారి చిన్న కుంభమేళాలు గోదావరి (సాసికి), పించ్రా (ఉజ్జ్వలిని) నదులలో నిర్వహించబడతాయి. సమస్త దేవతలు నివసించే స్థలం, 'జలం'గా పురాణాలు చెబుతున్నాయి. అలాగే సమస్త ప్రాణికోటి మనుగడకు నీరే ఆధారం. హిందూ సంస్కృతిలో నదులను దేవతలుగా కొలిచే సాంప్రదాయం ఉంది. ఆ నదులు పారేచోటే పుణ్యక్షేత్రాలున్నాయి. వీటిని నాటి రుషులు యాగాలు చేసిన స్తలాలుగా పురాణాల్లో పేర్కొన్నారు. ఉదాహరణకు ప్రయాగ. ప్రయాగ అంటే ప్రకృష్టమైన యాగం చేసే స్థలం అని అర్థం. అలాగే గంగా, యమున, సరస్వతీ నదులు సంగమించే చోటు 'త్రివేణి సంగమం' హిందువులకు అత్యంత ప్రాధాన్యమైంది. హిందూ పంచాంగం ప్రకారం గురుడు, సూర్యుడు, చంద్రుడు, బృహస్పతి గ్రహాలు ఆయా రాశిల్లో ఉన్నప్పుడు తేదీలు నిర్ణయించి ఈ ఉత్సవాన్ని జరుపుతారు. కుంభస్నానాలు చేస్తే జన్మ జన్మల పాపాలు తీరిపోతాయని ప్రతీతి. అయితే ఈ కుంభస్నానాలు ఉత్తరదేశపు తీర్థాలకే సౌంతం. దక్షణ భారతంలో పుష్టుర స్నానాలు నిర్వహించబడతాయి. దక్షిణాన కేవలం గురు గ్రహ సంచారాన ఒక్కొక్క రాశిలో ఒక్కొక్క నదికి నిర్వహించబడతాయి. దక్షిణాన జరిగే పుష్టురాలకు పాత రోజుల్లో ఒక ప్రాధాన్యత ఉంది. సంపాదన కొరకు దూరదేశాలకు పోయిన తమ వారు తిరిగి పుష్టురాలకే ఇంటికి చేరేవారట. వారిని సురక్షితంగా తమ తమ ఇండ్లకు చేర్చిన నదీమతల్లులను ఈ పుష్టురాలలో కుటుంబమంతా కలిసి పండుగలా కొలిచేవారట. ఇందులో భక్తిభావంతో పాటు సామాజిక దృక్ప్రధం కూడా కనబడుతోంది. పుష్టురాలనేవి మనమ్మలను కలిపే ఒక సాంస్కృతిక చిహ్నం.

జనవరి

14 నుండి

మొదలైన కుంభమేళా దాదాపు 48 రోజులపాటు ఏకబిలీన సాగనున్నది. ఎప్పుడూ పన్నెండెళ్ళకొకసాలి జిల్లగే కుంభమేళా ఈసాలి పడకొండెళ్ళకే గ్రహాల అనుకూలత వల్ల నేడు పాలిద్వార్, ప్రయాగ రాజీలలో జరుగుతున్నది. ఇలా గత 80 ఏళ్ళ క్రితం జిల్లగిందట.

కుంభమేళః మేళా అంటే

కలయిక లేదా జాతర. రాశుల్లో ఒక రాశి అయిన కుంభరాశిలో నిర్వహించే ఉత్సవం. ఎంతోమంది

సాధువుంగవులను దర్శించగలిగే సమయం కనుక దానికా పేరు వచ్చినట్లు హిందూ ధర్మశాస్త్రాలు చెబుతున్నాయి. కుంభమేళాలలో అర్థ, పూర్వ లేదా ప్రధాన కుంభమేళాలనేవి ఉన్నాయి. గురుడు మేఘరాశిలో, రవి చంద్రులు మకరరాశిలో ఉన్నప్పుడు అమావాస్య కుంభయోగం ఏర్పడుతుంది అని స్నానం పురాణ విరచితం. అలా ఏర్పడ్డాక మకర సంక్రమణం

కవక్కువ్వు

- డాక్టర్ జె. గాతము, (యువ్సెఎ)

నాడు మొదటి సాహీ స్నానంతో కుంభస్నానాలు ప్రారంభమవుతాయి. ప్రధాన కుంభమేళా పన్నెండు సంవత్సరాలకు ఒకసార్లో స్తుంది. మధ్యలో ఆరు సంవత్సరాలకొకసారి అర్థ కుంభమేళాను నిర్వహిస్తారు సాధుసంతుల మండలి. ఈ గ్రహాగతులు పూర్వకుంభమేళాకు మాత్రమే పరిమితం. అర్థ కుంభ మేళాలు పూర్వ కుంభమేళా తరువాత ఆరేళ్ళకు నిర్వహిస్తే సరిపోతుంది. దానికి గ్రహాగతులతో సంబంధం లేదు. పన్నెండు పూర్వ కుంభమేళాలు పూర్తయితే అంటే 144 సంవత్సరాలకు మహా కుంభమేళా నిర్వహిస్తారు. యునెస్కో కూడా కుంభమేళాను ప్రపంచ వారసత్వ సంపదగా ప్రకటించింది. హిందువుల ఆధ్యాత్మిక వ్యవహరాల్లో కుంభమేళా ఒకటి. పైన పేర్కొన నదీ స్తలాలకు జీవులను పవిత్రులను చేసే అనగా వారి పాపకర్మల నుండి విముక్తులను చేయగల మహిమలు కలవని హిందువుల ప్రగాఢ విశ్వాసం. అందుచేత లక్షలాదిమంది విశ్వాసకులు తండ్రోపతండ్రాలుగా ఈ మేళాలకు విచ్చేస్తారు. నది లేదా సముద్ర స్నానాలు చేసే ప్రతి విశ్వాసకుడు దీనికి విముక్తి కోసం చేస్తున్నదే. దీంట్లో ఒక అధ్యాత్మిక భావన దాగివున్నది. నది సంగమ స్తలాలకు మహిమలు వందరెట్లు ఉంటుందనీ, ఆదే కుంభమేళా సమయాలలో నదీ సంగమాలు వెయ్యిరెట్లు మహిమలు కలిగి ఉంటాయని ప్రజల విశ్వాసం. 8వ శతాబ్దిలో శంకర అనే ఒక సాధువు ఈ కుంభ మేళా ఆవశ్యకతను సామాన్యులకు బోధించారట. నాడు చిన్న గుంపులుగా సామాన్య ప్రజలు నది సంగమాల్లో స్నానమాచరించి ఎంతోమంది పవిత్ర సాధువులను దర్శించుకొని తరించేవారట.

అదే నేటికే కొనసాగుతూ లక్షలాది ప్రజలు నెల్లూళబాటు తీర్థస్నానాలనుగావించి పునీతులవుతున్నారు.

పురాణాల్మో

వేదాలకాలం నుండి ఈ కుంభమేళా గురించి పురాణాలు ప్రస్తావించాయి. అలనాడు దేవతలకు కూడా మరణమూ, పుట్టుక ఉండేడిదిట. జిరామరణాలనేవి శోకపూరితమైన వని మనకు తెలియనిది కాదు. ఈ శోకాన్ని, అందులోనూ వారిపై రాక్షస దాడులను తప్పించమని మహావిష్ణుని కోరితే, ఆయన అమృతాన్ని తాగితే మరలా పుట్టుకనేది ఉండేదని సెలవిచ్చారు. పుట్టుకలేనిచోట వార్ధక్యం ఉండదు, మరణమూ ఉండదు. అందుకు సిద్ధపడిన దేవతల సంఖ్యాబలం కోసం మరలా రాక్షస సంతతిని చేరి, మందర అను పర్వతాన్ని కవ్యముగాను, వాసుకి అను సర్పమును తాడుగానూ చేసుకొని పాలసంద్రాన్ని చిలకనారంభించారు. కానీ కవ్యం ఆధార రహితమవ్వడం వల్ల, సంద్రంలో మునిగిపోతుండటంతో మహావిష్ణు కూర్చువతారమునెత్తి ఆ పర్వతాన్ని తనపై మోస్తూ వారి కార్యాన్ని సఫలీకర్తతం చేసాడు. అలా పన్నెండు సంవత్సరాలు చిలకగా, ఆ సంద్రంలో నుండి మొదట హోలాహలం పుట్టింది. ఆ హోలాహలాన్ని దిగమింగి తన కంఠంలో బంధించి సమస్త లోకాలను రక్షించాడు ఆ పరమశివుడు. ఆపై కామధేనువు, కల్పవృక్షం, లక్ష్మీదేవి మొదలైనవన్నీ రాగా చిట్టచివర అమృత కలశం బయటపడింది. కానీ ఈ అమృతాన్ని రాక్షసులందరూ తాగి అమరత్వాన్ని పొందితే ఒక్కొక్క రాక్షసుని ఆకృత్యాలను ఆపగలిగే శక్తి ఎవరికుంది? అందుచేత ఆ అమృతాన్ని రాక్షసుల బారిన పడకుండా రక్షించటానికి ఆ అమృతభాండాన్ని గరుత్కుంతునికిచ్చి దాచమని దేవతలు కోరారు. దీనికి దానవులు ఊరుకుంటారా? దేవ దానవ సంగ్రామం మళ్ళీ మొదలైంది. ఆ సంగ్రామంలో సూర్యచంద్రులు, గురువు, శని అమృతభాండాన్ని రక్షించుకుంటూ వచ్చారు. చంద్రుడు అమృతం బయటకు ఒలకకుండా కాపాడుతుంటే, సూర్యుడు కలశం పగిలిపోకుండా చూసుకున్నాడట. గురువు కలశాన్ని రాక్షసుల నుండి కాపాడితే, వారిని చూసి భయంతో ఇంద్రుడు అమృత కలశాన్ని తస్కరించబోతే శనీశ్వరుడు అది జరగకుండా అడ్డుపడ్డాడని స్వాంధ పురాణం తెలిపింది. అయితే గరుత్కుంతుడు కలశాన్ని దాచే నేపథ్యంలో ప్రయాగ, ఉజ్జ్వలి, నాసిక్, హరిద్వార్ల గుండా వెళ్తున్నప్పుడు ఈ నాలుగు చోట్లా ఒక్కొక్క అమృతపు చుక్క పడిందనీ, ఏ నాలుగు గ్రహాలయితే అమృతభాండం లేదా కలశం లేదా కుంభాన్ని రక్షించారో వర్తమాన గ్రహ స్థితుల్లోకి ఆయా గ్రహాలు వచ్చినప్పుడు కుంభయోగం ఏర్పడుతుందనీ, అందువల్ల అమృతం పడిన నాలుగు చోట్లా కుంభమేళా జరుగుతుందని స్వాంధ పురాణం చెబుతోంది. ప్రయాగానే దేవప్రయాగ్ అని కూడా అంటారు. వారణాసికి సుమారు 135 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉంది ప్రయాగ. త్రివేణి సంగమ స్థలమైన అలహాబాద్ నే ప్రయాగగా పిలుస్తుంటారు. ఇది ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో ఉంది. అలహాబాద్ ను ఇల్హాబాద్ అని కూడా

అంటారు. పురాణాల ప్రకారం ఇది ‘మనువు’ పుత్రిక ‘ఇల’ పుత్రుడైన ‘పురూరవుడు’ పరిపాలించిన ప్రతిష్టానపురం. అందుచేత చంద్ర వంశజలైన వీరి కాలంలో ఈ ప్రయాగని ‘ఇలావర్తము’ అని పిలిచేవారు. తరవాత ‘ఇలావాసము’గా పేర్కొనబడింది. తరువాత మొగల్ చక్రవర్తి దీని పేరు ‘అల్లా హవాన్’గా మార్చారని చరిత్రకారుడు అబుల్ ఘజల్ రాశారు. క్రమేషీ ఈ ప్రాంతం అల్హాబాదు, ఇల్హాబాదులుగా పిలవబడుతోంది. అయితే వేదాల కాలం నుండే అల్హాబాదు ప్రయాగ, హరిద్వార్, ఉజ్జ్వలి, నాసిక్ స్థలాలు గొప్ప మహిమలు గలవిగా ప్రాచుర్యాన్ని పొందాయి. అందుచేత ఈ స్థలాలలో పుణ్యకార్యాలను చేస్తూ ప్రజలు తరించేవారు. ఈ నాలుగింటిలో ప్రయాగ మరింత ప్రాచుర్యాన్ని పొందింది. హరిద్వార్ల గంగతోపాటు, అల్హాబాద్ ప్రాంతం మరో రెండు పుణ్యసదులను కలిగిపున్నది, అవి యమున, సరస్వతి. గంగవలె యమున కూడా హిమాలయాల్లో పుట్టింది. సరస్వతికి భౌతిక రూపం లేదు. అది అంతర్లీనంగా ఈ రెండు సదులతో కలిసుందని చెప్పారు. సరస్వతి నదిని మానవులు మనోనేత్రంతో మాత్రమే చూడగలరని చెప్పారు. ఆధ్యాత్మిక సాధన చేసిన వాళ్ళకే సరస్వతి నది ఈ కలియుగ వాసులకు కనిపిస్తుందని ప్రతీతి. సరస్వతి నదిలో గంగా, యమునలు సంగమిస్తాయని భారతంలో కూడా వివరించారు. దానినే ఇప్పుడు త్రివేణి సంగమంగా చెప్పుకొంటున్నాం. అమృతం ఒలకకుండా మహిమలను సంపాదించుకున్న ఆ నాలుగు పుణ్యస్థలాల గుండా ప్రవహించిన ఆ నదీమతల్లుల సంగమ స్థానం ఈ త్రివేణి సంగమ స్థానం. అల్హాబాద్ కూడా ఆ తీర్థాలలో తీర్థ రాజంగా కొనియాబడుతోంది.

స్వానమహాత్మ్యం

జ్యోతిష్యశాస్త్రం ప్రకారం కుంభమేళా వన్నెండు సంవత్సరాలకొకసారి మకర సంక్రాంతి నాడు సూర్యచంద్రులు మకరరాశిలోనూ, బృహస్పతి మేషరాశిలోనూ ప్రవేశిస్తుండగా ప్రారంభమవుతుంది. అలాంటి మకర సంక్రాంతిని ‘కుంభస్నాన యోగం’ అని పిలుస్తారు.

ఈ రోజున భూమి నుంచి అన్ని గ్రహాలకు ద్వారమేర్పుడుతుందనీ, నాడు చనిపోయినవారి ఆత్మలు నిరాటకంగా స్వర్గాన్ని చేరుతాయని ప్రతీతి. అందువల్ల మకరసంక్రాంతినాడు కుంభమేళా ప్రసిద్ధి చెందింది. సంక్రాంతికి ముందురోజు అనగా 13వ తేదీన ఉష్ణగ్రత్త 35 డిగ్రీల ఫారిన్ హీట్కి పడిపోయినా భక్తులు వెనుకడగువేయరు 'బోలో గంగా మాతాకీ జై' అంటూ నినాదాలు పెడుతూ గంగా నదిలో స్నానమాచరిస్తారు. చెదు కర్మలు తొలగించుకోవడానికి కలియుగంలో అదే మార్గమని నమ్మి ఎముకలు కొరికే చలిలో సైతం నదులలో స్నానాలు చేస్తారు. ఆ చల్లటి సీటి నుండి బయటకొచ్చాక రగ్గులు కప్పుకొని చాలాసేపటి వరకూ చలికి వషుకుతుంటారు. అలా వేల ప్రజలు మునకలు వేసి ఒడ్డుకు రాగానే, ఇంకా వేలకొలది ప్రజలు మునకలెయ్యడానికి నదిలోకి ప్రవేశిస్తుంటారు. ఇది ఒక భావోద్యగంతో ఆవేశపూరితంగా జరిగే ప్రతియ.

పురాణాల్లో

అశ్వమేధ సహస్రాణి వాజపేయ శతాని.

లక్షం ప్రదక్షితా భూమేః కుంభ స్నానేన తత్పలమ్॥

వెయ్యి అశ్వమేధయాగాలు, వంద వాజపేయ యాగాలు, లక్షసార్లు భూప్రదక్షిణలు చేస్తే ఎంత ఘలితమో, ప్రయాగలో కుంభస్నానం చేస్తే అంత ఘలితమని విష్ణుపురాణ వచనం. సహస్రం కార్తీకే స్నానం మాఘే స్నాన శతానిచ వైశాఖే నర్మదాకోటిః కుంభస్నానేన తత్పలమ్॥

గంగా నదిలో వెయ్యి కార్తీక మాస స్నానాలు, వంద మాఘ స్నానాలు, నర్మదా నదిలో కోటి వైశాఖమాస స్నానాలు చేసిన ఘలం ఒక్కసారి ప్రయాగలో కుంభస్నానం చేస్తే మానవుడు పొందగలడని స్నాందపురాణం చెబుతున్నది. ప్రయాగతీర్థం గురించి పద్మ పురాణం గొప్పగా చెబుతున్నది. గ్రహాలలో సూర్యుడు, నక్షత్రాలలో చంద్రుడు శ్రేష్ఠులవలె తీర్థాలలో ప్రయాగ అంత శ్రేష్ఠమైనది. ప్రయాగలో అక్షయవట దర్శనం చేస్తే బ్రహ్మ హత్యాది పాతక నాశనం అని కూడా పద్మపురాణం విరచించిది. మత్స్య పురాణంలో ప్రయాగ తీర్థం గురించి ఇలా ఉంది: ప్రయాగ సంగమంలో గంగను అరపై వేల ధనుర్ధారులు, యమునను సూర్యుడు అలాగే ప్రయాగ క్షేత్రాన్ని ఇంద్రుడు రక్షిస్తుంటారట. మాఘ మాసంలో త్రివేణి సంగమ స్నాన వైశిష్ట్యాన్ని నారద పురాణంలోనూ వర్ణించారు.

కుంభమేళా

కుంభమేళా ఊరేగింపులలో నాగ సాధువులు పాల్గొంటారు.

ఉపోదయ కాలంనుండే ఈ ఊరేగింపు నాగసాధువుల చేతుల మీదుగా మొదలవుతుంది. రంగు రంగు జెండాలు ఎగురవేస్తారు.

మేళ తాళాలతో, సృత్య గీతాలతో ఈ ఊరేగింపు మొదలవుతుంది. నాగసాధువులు తమ సాధనల ద్వారా తమని తాము పహిం

సౌఖ్యాల నుండి విముక్తులను చేసుకునేవారు. ప్రపంచాన్ని త్యజించినవారు. కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మదమాశ్చర్యాలను జయించినవారు. జడలు కట్టిన జుట్టుతో, శరీరము నిండా విభూతి, మెడలో రుద్రాక్షలను ధరించి ఉంటారు. చేతులలో త్రిశూలాలు ఉంటాయి. మహాశివుణ్ణి ఎలగెత్తి పిలుస్తా చేతిలోని త్రిశూలాలను గాలిలో ఊపుతూ నీటిలోకి దిగుతారు. గంగా, పరమశివుల బిడ్డలమంటారు. నదీస్నానాలు చేస్తా వారు చంటి బిడ్డలవలె ఒకరిపై ఒకరు నీళ్ళ జల్లుకుంటూ ఆడుతుంటారు. శంఖాలు పూరిస్తా, 'శివాజి కీ జై', 'గంగా కీ జై' అని నినాదాలు చేస్తారు

అఫ్మారాలు

అఫ్మారాలను దర్శించుకోవడం అంత సులభసాధ్యం కాదు. ఈ కుంభమేళాలో వీరిని చూడవచ్చు. సాధారణంగా వీరు శృశాన వాసులు, సర్వసంగపరిత్యాజులు కనుక జన జీవన ప్రపంతిలో కలవరు. ఒంటినిండా భస్యాన్ని వూసుకొని ఏ జంతు చర్యాన్ని శరీర కింది భాగాలకు చుట్టుకొని శృశానాల్లో తిరుగుతుంటారు. వీరికి అపూర్వ శక్తులు, మహామలు ఉన్నాయా అన్నది ప్రశ్నగా ఉన్నా, వీరి అలవాట్లు, ఆహార నియమాలు, ఆచారాలు వేరుగా ఉంటాయి. వీరు శవభక్షణ చేస్తారు. శవదహనం అయిపోయాక శవం నుండి విడుదలయ్యే ఎనర్జీతో ప్రయోగాలు, సాధనలు చేస్తుంటారు. శృశానాల్లో తపస్సులు, సాధనలు చేసే ప్రాకృతిక శక్తులను పొందుతారని ప్రతీతి. వీరికంటూ గురువెవరూ ఉండరు.

అఫ్మారాలు ఆబూ పర్వతాల మధ్య, నేపాల్, గుజరాత్, సమర్పుండ దూర ప్రాంతాలలో ఎక్కువగా తిరుగుతుంటారు. కుంభమేళాలలో వీరు తక్కువ సంఖ్యలో కనబడతారు.

నాగసాధువులు

నాగసాధువులు, అఫ్మారాలు వేరు. వీరి ద్వేయమంతా మనుషులకు కనబడని దేవుని చూడాలని చేసే కరిన సాధన. వీరు గురువు దగ్గర శిక్షణ పొందుతారు. పన్నెండు సంవత్సరాల పాటు కరిన పరీక్షలకు తట్టుకుంటారు. భక్తులకు దర్శనమచ్చేటప్పుడు గాలిలో ఏ విభూతినో, తాయెత్తునో తీసిచ్చి దీవిస్తుంటారు. దీన్నే పైన్నులో నూర్చ్ఛికియర్ ట్రాన్స్ మిషన్ లేదా అణవప్రసారం అంటారు. సహజ రసాయనాలెన్ని వాటి జీవిత కాలం అయిపోయాక తమ రూపాన్ని మార్చుకొని గాలిలో నిక్షిపుమవుతాయి. ఆ వాయు నిక్షేపాలను మరీ రూపంలోకి మార్చడమే అణవపరివర్తన లేదా నూర్చ్ఛికియర్ ట్రాన్స్ మయ్యటేషన్. నాగసాధువులు ఈ విద్య ద్వారా కామార్థమై వచ్చే భక్తుల కోరికలు తీరుస్తుంటారు. నాగసాధువులు హిమాలయ ప్రాంతాలలో, జనసంచారంలేని నది తీరాల్లో, అఫ్మారాలు ఈ కుంభమేళాలకు, పుష్కరాలకు ఎలా ప్రయాణమై వస్తారో ఎవరికి తెలియదు. కుంభమేళాల్లో, పుష్కర స్నానాల్లోరి ఆగమనమే ఆకర్షణీయం.

అలాగే మేళా జరుగుతున్న ప్రాంతాల నుండి కొద్దిదూరం వరకు కనబడి అక్కడి నుండి మాయమైపోతారు. వారెటు వెళ్లాలో కనిపెట్టడం కష్టం. వీరు ‘సూక్ష్మ శరీరయానం’ ద్వారా వీరు రాకపోకలు చేస్తారు. సైన్సులో దీనికి ‘నానో టెక్నాలజీ’ అని అంటారు. పెద్ద పరిమాణాలను చిన్న పరిమాణాలుగా చెయ్యడమే దీని సిద్ధాంతం. నేడు సైన్సు కనిపెట్టిన నానో టెక్నాలజీ, నాటి సుందరకాండలో కూడా కనిపిస్తుంది. అశోకవనంలో సీతమ్మను కలిసేటప్పుడు హనుమంతుడు తన స్తులశరీరాన్ని, చిన్న పరిమాణపు సూక్ష్మశరీరంగా మార్చుకొన్న వైనాన్ని సుందరకాండలో చదువుతాం. అలాగే నాటి రుషులు, అవధూతులు సూక్ష్మ శరీర యానాల ద్వారా భువర్లో కాలాన్నిటినీ తిరిగి వచ్చేవారని అర్థమవుతుంది. అలాగే నాగ సాధువులు, అఫోరాలు కుంభమేళా ప్రాంతాలకు ఈ సూక్ష్మ శరీరయానాల ద్వారా వచ్చి వెళ్తున్నారని చెప్పుకోవచ్చు).

ఆఖాదాలు

నాగసాధువులు ఒక అఖాదా వ్యవస్థ. వీరు శూలం, కత్తి లేదా గద వంటి ఆయుధ శిక్షణను కూడా కలిగి ఉంటారు. అందుచేత వీరు చేతిలో ఏదో ఒక ఆయుధాన్ని కలిగే ఉంటారు. వీరికి వైరాగ్యంతో పాటు, సైనిక శిక్షణ కూడా ఇవ్వబడుతుందనీ, వీరు హిందూ ధర్మానికి సైనిక వ్యవస్థగా సాక్ష్యాత్ము ఆదిశంకరాచార్యులవారి చేతనే నియమింపబడిన వారనీ చెప్పుకుంటారు. అఖాదా అంటే యుద్ధశిక్షణా శిబిరం. నేడు

మహిళా సాధువుల అఖాదాలు కూడా పెరిగాయి. వీరి వ్యవస్థలను పరి (దేవకన్యల) అఖాదాలని పిలుస్తారు. నేడు జరుగుతున్న కుంభమేళాకు 15 పరి అఖాదాలు హజరయ్యాయి.. అలాగే కిస్నేర అఖాదా పేరుతో ట్రాన్స్ జెండర్లు కుంభమేళాను చేరుకుంటారు. 20మంది పీలాధిపతులు ద్వారకాశారదా పీలాధిపతి స్వరూపానంద సరస్వతి, జూనా అఖాదాకు చెందిన జగద్గురు పంచానంద గిరి మున్గువారు, 260 మంది సాధువులు మొదలైన వారందరికీ ప్రభుత్వం గట్టి భద్రతను కల్పిస్తోందని సమాచారం.

వీరి తరువాత చెప్పుకోదగిన వారు వైష్ణవ వైరాగీలు. వీరు కూడా నాగ సాధువుల వంటి అఖాదాలే. ఐహిక సుఖాలను త్వజించారు. విష్ణుసేవలో మునిగి, ఆ మహావిష్ణుకే అంకితమైనవారు.

శంకరాచార్యులవారు విష్ణువిరాగులను కూడా అఖాదాలుగా అనుమతించారని చెబుతుంటారు. సనాతన ధర్మానికి చెందిన శివ, వైష్ణవ సంప్రదాయాలను ఆచరించే అఖాదాలతోపాటు, సిక్కులకు కూడా తమ సొంత అఖాదా ఉంది. అది 1855 నుంచే కుంభమేళాలో పాల్గొంటోంది. అలాగే భగవంతునికి తమని తాము అర్పించుకున్న ఇతర కాపోయధారులు కూడా ఈ ఊరేగింపులలో పాల్గొంటారు. కుంభస్వానాలు గావిస్తారు. ప్రతిలోజు ఇలా ఎన్నో గంటలసేపు వీరందరి స్వానాలు అయ్యాక, మిగితా సమాజం తమ వంతు కుంభ స్వానాలు ముగిస్తారు. ముదురు నీలిరంగులో గంగమ్మ, పాలవెండి నురుగుల సిమెంటు రంగులో ఉన్న యమునతో సంగమిస్తున్న స్తలానికి భక్తులను పడవలపై తీసుకుపెళ్తాంటారు. త్రివేణీ సంగమాన్ని చేరుకునే మధ్య మార్గంలో సైబీరియా నుండి వచ్చే వలన పక్కలు చాలా సందడి చేస్తుంటాయి. ఈ నదులు సంగమించే ప్రాంతంలో నదుల ప్రవాహంగానీ, లోతుగానీ చాలా ఎక్కువ. కానీ ప్రాంతంలో

స్వానమాచరించడానికి యాత్రికులు వచ్చితంగా భావిస్తారు, అందుకు సాహసిస్తారు. పడవలపై ఈ ప్రాంతానికి చేరుకోవడం కూడా సాహసమైన పని. నదీతీరం నుండి ఈ ప్రాంతం దాదాపు ఒక కిలోమీటరు దూరం ఉంటుంది. సంగమ స్థానం చేరుకున్నాక స్వానం చెయ్యడం ఇంకా సాహసంతో కూడిన పని. పడవలు నడిపేవారు చాకచక్కంగా రెండు పడవలను ప్రక్క ప్రక్కన నిలబెట్టి కాస్త ఎడంగా పడవలకు కర్రలను కట్టి మధ్యలో వలను ఏర్పాటు చేస్తారు. ఆ మధ్య భాగం నదీ సంగమ స్థలంపైకి వచ్చేలాగా పడవలను నిలిపి, భక్తులను జాగ్రత్తగా వలలోకి దింపి, స్వానమాచరింపజేస్తారు. వారు ఏమాత్రం అజాగ్రత్తగా ఉన్నా ఆ ప్రవాహంలో కొట్టుకొనిపోవడం భాయం. కుంభమేళా తీర్థాలకు, చంటి బిడ్డల వేసుకొని కూడా వస్తారు. నెలల పిల్లలను తెచ్చి వారి శిరస్సు పై గంగజలాన్ని జల్లి, ఆ బిడ్డలకు సంతోషాన్ని, ఐశ్వర్యాన్నివ్వమని గంగమ్మను ప్రార్థిస్తారు. అలాగే ముసలివారు మునగలేని పరిస్థితుల్లో ఉన్నవారు కసీసం నది ఒడ్డు స్వానాలైనా చేస్తా కనిపిస్తారు. గంగమ్మకు పసుపూ, కుంకుమా,

పువ్వులనర్పిస్తా, వైదిక మంత్రాలను చదువుతుంటారు. ‘ఓం’ అనే మంత్రాన్ని కలుపుతూ ద్వే స్తోత్రాలను చదువుతుంటారు. రాత్రప్రాగానే యాత్రికులు నదీ ఒడ్డునే చలిమంటులు వేసుకుంటూ చలి కాచుకుంటూ అక్కడే నిదిస్తారు. ఇతర ప్రదేశాలలో టెంట్లు వేసి భక్తుకోటికి ప్రభుత్వం వసతి సౌకర్యం కల్పిస్తోంది. అక్కడే రాత్రంతా గురువులు తమ ప్రవచనాలతో భక్తుకోటిని తరింపజేస్తారు. మరికొన్ని

ప్రదేశాలలో స్వత్య గేతాలు, రామాయణ, మహాబారత నాటికలు, ప్రదర్శనలు జరుగుతుంటాయి. నదీ తీరల్లోనే కాకుండా మొత్తం పట్టణమంతా నెల్లాళ్ళపాటు ఈ పండుగ వాతావరణం కనబడుతుంది.

కుంభమేళాకు అవసరమయ్య వస్తువులన్నిటినీ ప్రజలకు మార్కెట్లో సరఫరా చేస్తుంటారు. ఈ విధంగా వ్యాపారం కూడా అభివృద్ధి చెందుతుంది. ఎన్నో జాతులవారు అక్కడికి రావడం వల్ల వారు ధరించే వివిధ దుస్తులు, ఆభరణాలు, తపస్స చేసుకోవడానికి కావలసిన కమండలాలు, దండకర్రలు, గంధం చెక్కలు, కస్తూరీ తిలకాలు, పులిగోళ్ళ మొదలైనవి అమ్ముతుంటారు. ప్రభుత్వం యాత్రికుల కోసం ఉచిత వైద్య శిబిరాలు, మంచినీటి శిబిరాలు, శాంతి భద్రతల కోసం పోలీస్ వ్యవస్థ, పారిశుద్ధం మొదలైన చర్యలను చేపడుతుంది. అందుకుగానూ కొన్ని కోట్ల రూపాయలను వెచ్చిస్తుంది. □

అప్రయత్నంగానో, అయాచితంగానో, అమ్ముభాషను విస్మరించి, అవసరం లేకపోయినా, మోజుకొద్దీ, మోమాటంకొద్దీ, ఆ పరాయి కిరాయి భాషాపదాల్ని, పుంభానుపుంభంగా తెచ్చి, జనం మిాద రుద్దటాన్ని ‘భాషాకాలుష్యం’గా నిర్వచించవచ్చేమో. మాతృభాషను కించపరిచే వ్యక్తుల్ని, వ్యవస్థల్ని పట్టి శిక్షించగలిగే భాషా కాలుష్య నివారణ యంత్రాంగం’ ఎంత త్వరగా వస్తే అంత మంచిది. ఈవిధంగా భావించడం భాషాభాందన వాదమో, గ్రాంధికవాదమో కాదు. ప్రజల వాడుకభాషా స్రవంతి కలుషితం కాకూడదనే భావనతో మాతృభాషా కాలుష్య పరిస్థితిని నివారించేందుకు ‘భాషాకావలి వ్యవస్థ’ పటిష్టం కావాలని

భాషాసంఘనికి వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య. సి.నారాయణరెడ్డి, ఏబికె. ప్రసాద్ వంటి మహామహాలు అధ్యక్షులుగా పని చేసినపుటికే తెలుగుభాష వైభవాన్ని పూర్తి స్థాయిలో కాపాడలేకపోయారు.

తెలుగుభాషకి ప్రాచీన భాషా హోదా కల్పించినపుటికే దాని పరిరక్షణకు చేపట్టిన చర్యలు శూన్యమని చెప్పడానికి బాధగా ఉంది.

మాతృభాషను వదిలేసి అధిక సంఖ్యాకులైన భాషా జాతీయులు పరాయి బాషను నమ్ముకోవటం వలన లేదా దురహంకారంతో పరాయిభాషని బలవంతాన తెచ్చి రుద్దడం వలన ఒక భాష మరణిస్తుంది. కాబట్టి మన మాతృభాష అయిన తెలుగు సాహిత్యం,

జీవితాల్లోంచి హరిస్తే ఎలా..? తెలుగును విద్యావ్యవస్థలో కాపాడుకుంటే మిగతా చిన్నచిన్న సమస్యలు వాటంతటనే సర్దుకుంటాయేమో ప్రభుత్వంలో పెద్దలు పునరాలోచన చేస్తే మంచిదేమో.. ప్రపంచవ్యాప్తంగా తెలుగు మాట్లాడే వారి సంఖ్య సుమారు పాతికోట్లపై చిలుకే వుంటారని ఒక అంచనా. ఏరిలో సగానికి పైగా ఉభయ తెలుగురాష్ట్రాలలో మాట్లాడుతుండగా, మిగిలినవారు, కర్రాటక, తమిళనాడు, మహారాష్ట్ర, ఒడిషా, చత్తీస్గఢ, జార్ఖండ్, పశ్చిమబెంగాల్లోని భర్గిపూర్ ప్రాంతాల్లో విస్తారంగా విస్తరించి వున్నారు. తమిళనాడులో అత్యధికశాతం మంది తెలుగు ప్రజలున్నపుటికి, పైకి తమిళంలో మాట్లాడినా, వ్యక్తిగత

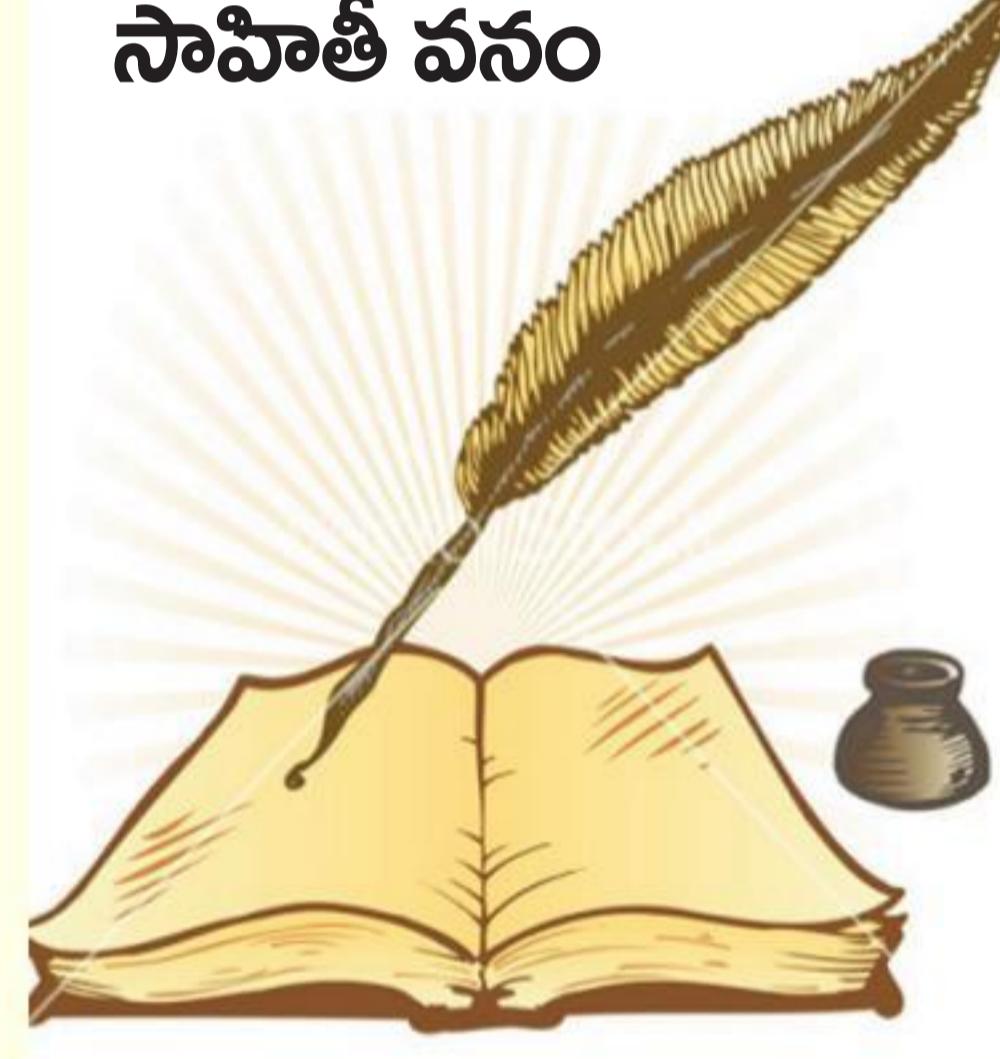
తెలుగు-మెలుగు జిలుగులెప్పుడో!

పరితపించే పవిమలమైన, పవిత్రభావన కావచ్చు. సామాజిక, సాంస్కృతిక, వైజ్ఞానరంగాల్లో మాతృభాషా వినియోగం సవాలక్ష వైపులాయిల నేపథ్యంలో అధఃపాతాళంలోకి కూరుకుపోతుంది. యాభైభాషల్ని మాట్లాడగలిగే హంగేరియన్ జాతికి చెందిన ఆస్ట్రోలియన్ భాషాశాస్త్రవేత్త ఆచార్య స్టీఫన్ కెర్న్ సంపాదకత్వంలో ‘అట్లాస్ ఆఫ్ ది వరల్డ్ లాంగేజ్స్ ఇన్ డెంజర్ ఆఫ్ డిజిప్యుయరింగ్’ అనే గ్రంథం 2002 ఫిబ్రవరి 21న వెలువడింది. అందులో ఒక భాషకు చెందిన ముప్పు శాతం మంది ఆ భాష నేర్చుకోకపోతే ఆ భాష ప్రమాదం అంచున ఉన్నట్లు భావించాలని పేర్కునడం జరిగింది. దేశభాషలందు తెలుగులెస్సు అంటే.. కౌన్సిల్ ‘ఎల్ ఈ ఎస్ ఎస్.. లెస్స్’ అనే వాళ్లన్న కాలమిది. పిదప కాలం..! పిదపబుద్దులు!! అని నోళ్ల నొక్కుకుంటే.. కాదుకాదు ‘ఇది ఇంగ్లిషుకాలం, మావి ఇంగ్లిషు చదువులు’ అని గొప్పకుపోతున్న రోజులివి. ‘ఆదివారం’ ఇదంతా చూస్తుంటే అంతరించిపోయే భాషల్లో తెలుగు కూడా ముందు వరసలో ఉండనే వాదన ఒక్కొసారి నిజమేనేమో అనిపించకమానదు. మాట్లాడేభాష ప్రాతిపదికగా ఏర్పడిన తొలి భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రం ఆంధ్రప్రదేశ్ 1966మే 14న తెలుగును అధికారభాషగా ప్రకటిస్తూ, అధికార భాషా చట్టాన్ని తీసుకువచ్చారు. 1974లో ఏర్పడిన అధికార

జానపదం, చరిత్ర, కళలు తదితరరంగాల్లో అధిక కృషి చేయాలి. చేయించాలి. పీల్లల మేధపై మాతృభాష గణనీయమైన ప్రభావం చూపుతుంది. ఉగ్గపాలతో రంగరించి నేర్చే, ఆ, ఆలతో మొదలై అనంత విశ్వరహాస్య శోధనకు అనుగుణమైన ఆలోచనలకు అది ప్రేరణనిస్తుంది. జ్ఞానార్థనతో, దాని వృద్ధిలో మాతృభాషకు అన్యాజ సంబంధం ఉంటుంది. వరాల తెలుగును తరాలకు అందించాలన్న ప్రభుత్వ సంకల్పానికి మనందరి పూనికతోడైతే, భవ్యమైన భవిష్యత్తును తెలుగు జాతీయులకు ఆవిష్కరించగలుగుతాం అనుకోడానికి ఏవిధమైన సందేహం ఉండదు. తెలుగుభాష గురించి ప్రభుత్వానికి సృష్టత లోపిస్తుంటే తెలుగు భాషాభిమానులు కూడా దీనికి మినహాయింపుగా వేరు. ఎవరిలో వారికి వ్యక్తిగతంగా ఉన్న తెలుగు తపస కనిపిస్తుంది గానీ, సమప్పి కార్యాచరణ ప్రణాళికబద్ధంగా కనిపించదు. తీర్మాలను చిత్రపుద్దితో ఆచరించాలి. వ్యక్తిస్థాయిలో కుటుంబంలో పిల్లలకు బాల్యం నుంచే తెలుగుభాష తియ్యదనం రుచి చూపించాలి.

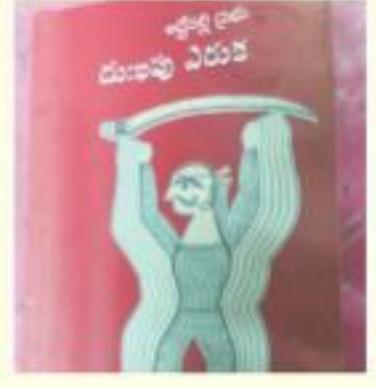
ప్రజల దగ్గరికి ప్రభుత్వం ప్రజల భాషలోకి వెళ్లాలి కదా. వారిని తెలుగులో వోటుడిగి, చాపకింద నీరులా ఆంగ్లాన్ని కానుకగా ఇస్తే ఎలా..? తెలుగును వేదికలకు మాత్రమే పరిమితం చేసి,

సాహితీ వనం

సంభాషణల్లో వారు తెలుగులోనే మాట్లాడుతుంటారు. అదే అక్కడి వారికి ఆనందం కూడా. అదేవిధంగా కర్రాటకలో కూడా. దేశంలో హిందీ తర్వాత అత్యధిక సంఖ్యాకులు మాట్లాడే భాష తెలుగైనపుటికే, స్వయంగా తెలుగువారే దీనిపై నిర్దిష్టవైభాగి అవలంబించడం వర్తమాన వైపరీత్యం! తెలుగు ప్రజల్లో ఇంగ్లీషు భాషపట్ల వ్యామోహం పెరిగిపోతుంది. ఆ భాష నేర్చుకుంటే ప్రపంచంలో ఏ దేశాన్కెనా వెళ్లవచ్చనన్న ఉద్దేశం బలంగా నాటుకుంది. అందువల్లనే వారు తెలుగు మాధ్యమంలో తమ పిల్లల్ని చదవనివ్వకపోవడానికి కారణమిదేనేమో. కానీ మాతృభాష రానివారికి పరాభాష ప్రాంతాన్ని విస్తరిస్తున్నారు. విస్తురిస్తున్నారు.

- ఎన్.ఆర్.భల్లం

దుఃఖాన్ని ఎరుక పరిచే కవిత్వం

కార్పోరెట్ దోషిడికి బలైపోతున్న సామాన్యండు, ప్రపంచి కరణ నేపథ్యంలో అంతరించిపోతున్న పల్లె అందాలు, భూసేకరణ పేరిట నిర్వాసితులవుతున్న బదుగుజనం, ఒడిసి పట్టలేని వర్షపుసీరు సముద్రపు పాలవుతున్న వైనం, పర్యావరణ విధ్వంసం.. ఇలా సమాజమంతా వేదనాభరితమై దుఃఖం పొంగి పొరలు తుంటే కవి స్పుందించకుండా ఎలా వుంటాడు? మనస్సుంతా నోపి. దుఃఖాన్ని స్పశిస్తున్న నోపి. ‘నోపి ఎప్పుడూ దుఃఖమే ఇస్తుంది’.. ‘నిజా నికి దుఃఖాన్ని గుర్తించడం కష్టం’ ఎవరి దుఃఖం ఇది? కవిదా? సమాజా నిదా? ‘నిస్సు హాయతలోంచి నిగుఢమైన దుఃఖం ఎవ్వరికీ అర్థం కాదు’ ఆ దుఃఖాన్ని ఎరుకపరిచే ప్రయత్నం చేస్తున్నాడు అదేపల్లి ప్రభు. ‘దుఃఖాన్ని చూసి ఎందుకు భయపడతాం భయాన్ని చూసి ఎందుకు దుఃఖపడతాం’ అంటున్న ప్రభు.. ‘పద్మకృతానో చిన్న స్వర్ణకృతానో.. ఒక పేరులా కాంపుతీగ అంచే మీద కాక.. కాకదేరిన డప్పు మీద.. సహజ అజ్ఞాత వీరుల దరువై వినిపించే.. జానపదగీతంలా’ విజృంబిస్తే తప్ప భయాన్ని పారదోల లేం అని నిసదిస్తున్నాడు. అర్థవంతమైన కవిత్వం రాయాలంటే కవి తన ను తాను దగ్గం చేసుకోవాలి. ‘రాస్తున్నప్పుడు మరణించి కవిత్వ మయ్యా కా పుడుతుంటాను’ అంతేకాదు.. కాలం విలువ తెలిసిన ప్రభు ‘ఈ నిమి షం లక్ష్మరూపాయలు కావోచ్చు’. ‘నిజానికొక లైబ్రరీ అంటూ లేదు మానా న్నకి వందల కొద్దీ పుస్తకాలు కొమ్ములమీద వాలిన పట్టల్లా వుండేవి జీవిత వృక్షానికి పూసిన పుప్పుల్లానూ వుండేవి’ ప్రముఖ సాహితీవేత్త అదేపల్లి రామ్యాహనరావు అక్షర సంపదకు వారసుడైన ప్రభు కవిత్వం లోకి తోంగి చూద్దాం రండి. (దుఃఖపు ఎరుక, రచయిత: అదేపల్లి ప్రభు, వెల: 100రూ, ప్రతులకు: అదేపల్లి ప్రభు, 3-5, కాకినాడ-04), - రఘు వెలమకన్ని

పౌతబొమ్మ (కవిత్వం)

ప్రభ్యాత కథ, నవల రచయిత్రి, కవయిత్రి స్వాతీ శ్రీపాద రచించిన 62 కవితల సంపుటి ‘పోతబొమ్మ’. ఈ సం పుటిలోని 62 కవితలు అతిసున్నితమైన భావాల వెన్నెల తుపానులు. పలు విభిన్నమైన భావాలను తమలో పొదుగుతున్న పదచిత్రాలు. ఇందులో వేదనను ప్రదర్శించే కవితలు ఉన్నాయి. ఆనందాన్ని కలవరించే కవితలున్నాయి. కలలను దోసిక్కలో ఒలికించే కవితలు ఉన్నాయి. స్నేహ సాహిత్య భావాలను పంచతూ సుప్రార్థినిచ్చే నిండైన కవితలు ఉన్నాయి. పలు కవితలు తాత్పొకతతో అలరారుతూ ఎనలేని ఆలోచనలను కలిగిస్తాయి. నేనే- అందరూ’ అనే కవితలో ‘రాత్రీపగలు నా నీడతో సంభాషిస్తూ / ఆవులింతలు వర్షిస్తాను/ అదేమి టో కళ్లు వాలగానే/ నేనే అందరినై కనిపిస్తాను’ అన్న పంక్తులు అందరినీ తనలో దర్శించాలని బోధిస్తూ, విశ్వమంతా మనిషిలో ఒదిగి ఉంటుందని, నానిని దర్శించగలిగే జ్ఞానబీభ్రులను మనిషి సాధించాలనే విజ్ఞానాన్ని స్ఫురణను తెస్తుంది. పేరు తెచ్చుకునేందుకు, పదిమంది దృష్టిలో పడి అవార్దులు, రివార్దులు అందుకునేందుకు ఏదో ఓ ఉద్యమంలో చేరి తెచ్చిపెట్టుకున్న ఆవేశాన్ని ప్రదర్శిస్తూ, ఆగ్రహాన్ని, ద్వేషాన్ని సంకుచిత నినాదాలను కవితలుగా సమాజంపై వెదజల్లే బదులు కవయిత్రి తన ఆవేశాన్ని, ఆవేదనను, నిర్వాణాత్మకంగా, ద్వేషపరహితంగా, ఆలోచనాత్మకంగా భావస్థా కరంగా కవితలలో ప్రదర్శిస్తూ ఒక స్పృజనాత్మక కళాకారుడి బాధ్యతను గుర్తించి కవితలను సృజించటం అభినందనీయం. (పోతబొమ్మ, రచయిత: స్వాతీశ్రీపాద, వెల: 100రూ, ప్రచురణ, ప్రతులకు: జెవి.పబ్లికేషన్, నవోదయ పుస్తకశాల అన్ని కేంద్రాలలో)

- నిర్మిషా

వంటలూ-జ్ఞాపకాలు

వంట, వార్పు, వడ్డింపు-అందరూ చేయగలరు. కాని కొందరు మాత్రమే, రుచి తగ్గకుండా, రారమ్మని పిలిచే, ఆలోగ్యానికి మేలు చేస్తూ, కమ్మగా వండి కడుపు నింపే వంటకాల్చి వండేయగలరు. వీటన్నింటితోపాటు అదనంగా కమ్మని కబుర్లతో సంధ్య యల్లాప్రగడ వారు మాత్రమే మనకు అలరించగలరు. అమెరికా వాసి, ఆంధ్రప్రవాసి అయిన సంధ్య ఉత్తర, దక్షిణభారతదేశ వంటకాల్చి అందంగా వండి, వార్పి కబుర్ల తాళింపువేసి పారకులకు అందిస్తున్నారు. ఈ కబుర్ల కాకరకాయలు చదువుతోంటే-పెళ్ళికాని యువతులు, కొత్తగా పెళ్ళయిన వధువులు, సంతాసవతులు వీరందరూ, తమకు తాము ఈ సంకలనలో చూసుకోగలుగుతారు. అంతేకాదు ఎగ్గిలెన్ స్నాంజెక్కే ఎలా చేయాలో నూనె లేకుండా, సమోసాలు ఎలా వండాలో, గుడి పులిహోర తయారీలోని రహస్యమేమిటో, బోంతకాకర (ఆకాకర)తో వింత పులుసు ఎలా చేయాలో లాంటి చిదంబర రహస్యాల్ని తెలుసుకుంటారు. నాటి మాలతిచందూర్ నుండి నేటి జ్యోతిపలబోజు దాకా ఎందరో వంటల గురించి రాస్తున్నా ఈ సంకలనంలోని ప్రత్యేకత ‘సరదాశైలి’ పాట్టా-ఫట్టా (పే: 104) వంటా-వార్పు (106), కాకకాయ-క్యావ్-క్యావ్, తింటే వావ్ నావ్ (114), లాంటి టైటిల్స్ ఆకట్టుకుంటాయి. ముష్ణసుసుఖం (పే:21) చెపులరింపటం (48) చాదస్తు మరిచెట్టు తోరిలా పెరిగిపోవటం (42) మొఖాలు నిర్మాతో తోమటం (57)లాంటి పదాలు కొంచెం మనల్ని మకతిక అదే తికమకపెడతాయి.

(నేను వడ్డించిన రుమలు చెప్పిన కథలు, రచయిత: సంధ్య యల్లాప్రగడ, వెల: 100 రూ, ప్రతులకు: జ్యోతిపలబోజు, నవోదయ పుస్తకశాల, ఆర్యసమాజం మందిరం, పైదరాబాద్) - కూర చిదంబరం

సాంస్కృతిక మణికింకిఱలు

శ్రీలక్ష్మణయతీంద్రస్వామికి అంకితంగా, కవిత జననీ జనకుల స్మృతిస్తూ ఈ గ్రంథం రాసారు దాసి. నారాయణరెడ్డి, డా॥ఎన్.గోపి, డా॥మేదసాని మోహన్, జి.ధర్మాప్రసాద్, అన్న విజయలక్ష్మి (ఎమ్మెల్యే) ఆచార్య ఫణీంద్ర, ఆశావాది ప్రకాశరావు, కొమరగిరి కృష్ణమోహనరావు, చింతలపాటి నరసింహదీక్షితశర్మ, ద్వానాశాప్రిలాంటి సాహితీపెద్దలు చక్కటి ముందుమాటలు రాసాను. 53కిపైగా గల ఈ వ్యాసాలన్నీ వివిధ పత్రికల్లో ప్రచురణ పొంది పారకాదరణ పొందాయి. మనసంస్కృతి, వినాయకచవితి, విజయదశమి, దీపావళి-సంక్రాంతి, మహాశివరాత్రి, ఉగాది, శ్రీరామసవమి, శ్రావణమాసం, సాహిత్యం అవధాని భారతి, తెనుంగుభారతి, భరతమాత. ఆధ్యాత్మిక ప్రాచీన సాహిత్యంలో భక్తితత్త్వం జీవాత్మ- పరమాత్మలాంటి అంశాన్ని తీసుకొని వాటి ప్రాశస్త్రాన్ని తెలియజేసే పలు వ్యాసాలు, పద్యాలు, శోకాలు, పాటలు, వాటి అర్థవివరణలు, విపులంగా రాసారు. తెలుగువారి నోట నిరంతరం పలికే పద్యాలు, పోతన పద్యాలు, భగవద్గీత శోకాల్లోని ఆర్థవివరణ అలాగే మన దేశభక్తి గీతాల్లోని విశిష్టత వివరాలు ఎంతో విలువైనవి, రేపటి బాలబాలికలకు ఎంతో ప్రయోజనకరమైనవి. దీపావళిపై వాప్యాలు, పాటల గురించి చెప్పుడమేగాక, పోరాణిక పురాణ గాధల్ని గురించి చెప్పుటమేగాక కాత్యాయన కామ సూత

(గత వారం తరువాయి..)

మహారాజు పిలుపును అందుకుని

గజాచార్యుడు రాజు ఎదురుగా వచ్చి నిలుచున్నాడు.

అతడిని చూస్తూనే రాజు ముఖం చిట్టించాడు. “ఈ ఏనుగు శిక్షణాను ఇచ్చావా అసలు?” కోపంగా అడిగాడు.

“చాలా చక్కగా శిక్షణాను ఇచ్చాను మహారాజా! ఇది ఉత్తమ గజం. చాలా త్వరగా అన్ని విషయాలు గ్రహించింది” ఏనుగు వైపు చూస్తూ గర్వంగా సమాధానం ఇచ్చాడు గజాచార్యుడు.

“ఏం గ్రహించింది? ఏమీ లేదు. అసలు ఇది శిక్షణ పొందిన ఏనుగులా లేదు. ఆశిక్షితమైన ఏనుగు ఇది” కోపంగా అరిచాడు మహారాజు.

“క్షమించండి మహారాజా. ఇది సుశిక్షితం. ఏం చేపై అది వింటుంది. ఏది చేయమంటే అది చేస్తుంది. పరీక్షించి చూడండి!”

“అలాగా.. పరీక్షిస్తాను. ఇది వేపుల పర్వత శిఖరం మీదకు ఎక్కుమంటే ఎక్కుతుందా? దీన్ని ఆ పర్వత శిఖరం మీదకు ఎక్కించగలవా?”

“చిత్తం మహారాజా! వేపుల పర్వత శిఖరంపై ఎక్కించగలను”

“సరే.. అలాగ యుఁతే..” అన్నాడు రాజు.

పర్వత పాదం వరకూ ఏనుగుపై వెళ్లాడు.

పర్వత పాదం చేరిన తరువాత ఏనుగుపై నుండి దిగాడు.

మావటివాడిని “ఏను గుపైకి ఎక్కు” అని ఆజ్ఞాపించాడు.

మావటివాడు ఏనుగుపైకి ఎక్కిన తరువాత “పర్వత శిఖరం మీదకు తీసుకువెళ్లు” ఆజ్ఞాపించాడు రాజు.

తాను, తన మంతులతో ఇతర

ప్రతిభ్యను గుర్తించాలి..

పరివారంతో కొండపైకి చేరాడు.

కన్మాలి మురళీకృష్ణ

శాలు ఇస్తున్నాడు”
అనుకున్నాడు.

ఏనుగును మావటివాడు కొండపైకి తీసుకువచ్చాడు.

“ఈ ఏనుగు సుశిక్షితమన్నావు కదా!”
“చిత్తం ప్రభూ!”

“అయితే దీన్ని మూడు కాళ్ల మీద నిలుపు”

మావటివాడు అంకుశంతో ఏనుగును ‘మూడు కాళ్ల మీద నిలవమన్నట్టు’ సూచించాడు.

ఏనుగు అలాగే నిలబడింది.

మావటివాడి సూచనను అనుసరించి ఏనుగు ముందుకాళ్లు ఎత్తి వెనుక కాళ్ల మీద నిలబడింది.

“ఒంటి కాలుమీద నిలబడమను”

ఏనుగు అలాగే ఒంటి కాలిమీద నిలుచుంది.

రాజు అలా ఎన్ని రకాలుగా నిలుచోమంటే అన్ని రకాలుగా నిలుచుంది. అంతేతప్ప అది జారిపడలేదు. ఇలా ఎంత ప్రయత్నించినా ఏనుగు జారిపడదని, అది స్థిరంగా నిలుచుంటోందని

ఆర్థం చేసుకున్నాడు రాజు.

“సరే.. దీన్ని నీకు చేతనయితే ఆకాశంలో నిలుపు” అన్నాడు.

మావటివాడికి రాజు మనసులోని మాట గ్రహింపుకు వచ్చింది.

“రాజు ఈ ఏనుగును చంపించాలని అనుకుంటున్నాడు. అందుకే ఇలాంటి ఆదే

ఏనుగుతో మృదువుగా “రాజు ఎందుకో నీపై కోపించాడు. నిన్న చంపాలని అనుకుంటున్నాడు. గజాలన్నింటిలోకీ ఉత్తమమైన గజం నీవు. ఇలాంటి రాజు నిన్న పొందేందుకు తగదు. నిన్న అధిరోహించే అర్థత ఈ రాజుకు లేదు. కాబట్టి నీకు శక్తి ఉంటే నాతో పాటు ఆకాశంలోకి లే. లేచి ఎగురుతూ వారణాసిపురం చేరు” అన్నాడు.

చివరి మాటలు అందరికి వినిపించేట్టు గట్టిగా పైకి అన్నాడు.

ఆ మాటలు అంటూనే అతడు ఆకాశానికి ఎగిరాడు. ఆశ్చర్యంగా ఏనుగు కూడా ఆకాశంలోకి ఎగిసింది. అందరూ ఆశ్చర్యంతో చూస్తుండగా మావటివాడు ఏనుగుపైన ఆకాశంలో నిలుచున్నాడు.

“మహారాజా! నీ వంటి మూర్ఖుడు, దుర్భాగ్యి అయిన వాడి దగ్గర ఇలాంటి గజరాజు ఉండటం తగదు. వివేకి, వుణ్య త్వుడయిన రాజు దగ్గర ఈ గజరాజు ఉండటం సమంజసం. నీలాంటి దౌర్ఘాగ్య డికి వాహనమైతే ఇంత గొప్ప ఏనుగు కూడా గౌరవహీనమౌతుంది, నశిస్తుంది. నువ్వు కూడా ఎదుటివారి గుణాన్ని, శక్తిని ఎరిగి గౌరవించే వివేకం లేనివాడివి. మూర్ఖుడి దగ్గర ఎంత సంపద ఉండి లాభంలేదు. వాడికి దాని విలువ తెలియదు. వాడు బాధపడతాడు. అర్పులను బాధపెడతాడు” అన్నాడు.

అని.. అందరూ ఆశ్చర్యంతో చూస్తుండగా ఆకాశంలో ఎగిసిపో యాడు ఏనుగుతో.

అలా పురజనులందరూ దారి పొడుగునా ఆశ్చర్యంతో తలలెత్తి ఆకాశం వైపు చూస్తుండగా మావటివాడు ఏనుగుతో వారణాసిలో రాజసోధంలో దిగాడు.

అది విని రాజు పరుగున పరుగున వద్దకు వచ్చాడు. జరిగింది తెలుసుకున్నాడు. సంతోషంతో మావటివాడిని, ఏనుగును గౌరవించాడు.

“మీరు నా కోసమే వస్తే భూమికి దిగిరండి” అన్నాడు.

వాళ్లు దిగి వచ్చారు.

రాజు రాజ్యంలో సంబరాలు ప్రకటించాడు. నగరమంతా అందంగా అలంకరించారు. సంబరాలు, సృత్యాల నడుమ, మంగళ వాయిద్యాల మొతల నడుమ రాజు వారిని ఆహ్వానించి సత్కరించాడు.

తన రాజ్యాన్ని మూడు భాగాలు చేశాడు. ఒక భాగం గజాచార్యుడికి, రెండవ భాగం ఏనుగు రూపంలో ఉన్న బోధిసత్యుడికి ఇచ్చాడు. మూడవ భాగం తాను ఉంచుకున్నాడు.

ఆనాటి నుండి రాజు ప్రభావం దిన దినం అభివృద్ధి అయింది. కొన్నాళ్ళకి సమస్త జంబూ ద్వీపం విస్తరించింది. ఆయన రాజు గ్రేసరుడై, దానాలు, పుణ్యకార్యాలు చేస్తూ తగిన ఫలితం పొందాడు.

“వ్యక్తి తెలివిని, ప్రతిభను గుర్తించి అందుకు తగట్టు గౌరవించి ఉపయోగించే వాడే కాదు. సమస్త సమాజం లాభపడు తుంది. అందరూ భిన్నంగా వ్యక్తిగత స్వార్థ నికి ప్రాధాన్యం ఇచ్చి అసూయతో ప్రతిభావం తుడిని గౌరవించక అణచివేయాలని చూస్తే అలాంటివాడే కాదు సమాజం కూడా నశిస్తుంది. కాబట్టి వ్యక్తిని ప్రతిభ ఆధారంగా గౌరవించాలి. అప్పటి మగధరాజు దేవద త్తుడు. వారణాసీ రాజు సారిపుత్రుడు, గజాచార్యుడు ఆనందుడు, ఆ ఏనుగు నేనే” అన్నాడు, బుద్ధుడు ముగింపుగా.

* * *

అది బుద్ధుడు జేత వనంలో విహారిస్తున్న కాలం.

ఆ కాలంలో బుద్ధ సంఘంలో ఒక పరిప్రాజకుడు ఉండేవాడు. అతడు ధర్మవదేశం చేసేటప్పుడు సరిగ్గా వినేవాడు కాదు. ఈ మాట మాట్లాడకూడదు అన్న గ్రహింపు లేకుండా యోగ్యం,

అయోగ్యం అయిన

కార్యాన్నకు ఆహ్వానం

కార్యాన్నిస్టుల నుండి ఆర్థగ్రూపర్మాన్నెన్న అందించే కార్యాన్నను స్వీగతిస్తున్నాం. అంశం విద్యైనా సరే! మంచి హస్తాన్ని అందించాలి. కార్యాన్నతో పాటు మీ పేరు, చిరునామా, హస్తమిహత్తం తప్పనిసరిగా జితచేయాలి. ఎంపిక కాని కార్యాన్నను తిప్పి పంపేగోరేవారు తగిన పోస్ట్సైట్ జత చేసిన కవరు పంపించాలి.

కార్యాన్న పంపించాల్సిన చిరునామా:

ఎడిటర్, ఆధివారం వార్త నం.396, లోయర్ ట్రౌంట్ బండ్, డిబిల్ మిల్

మాటలు అసందర్భంగా మాటల్లాడేవాడు.

మంగళవాక్యులు పలకాల్సిన సమయంలో అమంగళంగా మాటల్లాడేవాడు. అపుభ సందర్భంలో శుభకరమైన పలుకులు పలికేవాడు. “ఇలాంటి పనులే రోజు పండుగలా జరుపుకోవాలి” అని అపుభ కార్యాల సమయంలో అనేవాడు. అతడి పేరు వాళుదాయి స్థవిరుడు.

ఒకరోజు భిక్షువులంతా సభలో ధర్మవర్ష చేస్తుండగా వాళుదాయి స్థవిరుడి ప్రసక్తి వచ్చింది.

“వాళుదాయి స్థవిరుడికి మంచి, చెడు తెలియదు. ఉత్తితానుచితాలు తెలియవు.

ఎప్పుడు ఏం మాట్లాడాలో తెలియదు. ఎప్పుడు ఏం మాట్లాడకూడదో తెలియదు. ఎప్పుడు ఏది అనకూడదో అప్పుడు సరిగ్గా అలాంటి మాటలే అంటూంటాడు. ఏంత చెప్పినా అర్థం కావటంలేదు. అతడి పల్ల అందరూ నవ్యలపాలు అవటమే కాదు, ప్రమాదాలను సైతం ఎదుర్కొవాల్సి వస్తోంది. ఎవరింట్లో నైనా మరణ రోదనలు వినిపిస్తూంటే- “ఎటేటా ఇంటింటా ఇలాంటి పండుగలే జరగాలి” అని ఆశీర్వదించాడు. ఇలాంటి వాడివల్ల మన సంఘంపై ప్రజలకు దురభిషాయం వచ్చేస్తుంది” అని చర్చించుకోసాగారు.

ఆ సమయంలో గోతమబుద్ధుడు అక్కడికి వచ్చాడు. “భిక్షువులారా! ఏదో చర్చిస్తున్నట్టు న్నారు. ఏమిటా విషయం?” అనదిగాడు.

“వాలుదాయి స్థవిరుడి గురించి చర్చి స్తున్నాం. సమయ సమయాలు, ఉచితానుచితాలు, యోగ్య అయోగ్యాలు తెలియని అతడిని సంభాషణ, ప్రవర్తన ఎంతో కష్టదాయకంగా ఉంది” అని వివరించారు వారు.

అది విని బుద్ధుడు శాంతంగా మంద హసం చేశాడు. “భిక్షువులారా, మీకు తెలియని విషయం ఏమిటంటే వాళుదాయి

ఇప్పుడే కాదు, పూర్వం కూడా

ఇలా ఉచితానుచితాలు

ఎరుగనివాడు.

ఎల్లప్పుడూ

మూర్ఖదే

అన్నాడు.

బుద్ధుడి మాటలు భిక్షువులలో కుతూ హలం కలిగించాయి. ఆ పూర్వజన్మ కథ చెప్పమని అభ్యర్థించారు.

వారి అభ్యర్థను మన్మించి గత గాఢను వినిపించటం ప్రారంభించాడు, బుద్ధుడు.

* * *

అది వారణాసిలో బ్రహ్మాదత్తుడు రాజ్యం చేస్తున్న కాలం.

ఆ కాలంలో బోధిసత్యుడు సంపన్న బ్రాహ్మణ వంశంలో పుట్టాడు. పెద్ద వాడై తక్క శిలా నగరంలో సకల విద్యలను అభ్యసించాడు.

తరువాత వారణాసి వచ్చి దాదాపు ఐమ వందల మంది శిష్యులతో జగద్విశ్వా తాచార్యుడయ్యాడు.

అందులో ఒక విద్యార్థి మందబుద్ధి, విపరీత భావాలు కలవాడు. అతడు ఎప్పుడు ఏం మాట్లాడతాడో అతడికి తెలిసేది కాదు.

అతడి సమాధానాలన్నీ అసంబద్ధంగా, అసందర్భంగా ఉండేవి.

ఎవరు ఏంతగా ప్రయత్నించినా అతడికి చదువు అబ్బులేదు. కానీ అతడికి బోధిసత్యు దంటే ఎనలేని భక్తి. అతడి దాసుడిలాగా సేవలు చేసేవాడు, పరిచర్యలు చేసేవాడు.

ఒకరోజు బోధిసత్యుడు భోజనం తరువాత పడుకొన్నాడు.

ఆ సమయంలో అతడు వచ్చి అడగుకుండానే బోధిసత్యుడికి కాళ్ళ పట్టటం ప్రారంభించాడు. అతడు వెళ్లిపోతుంటే “మంచంకోళ్ళ అన్నీ సరైన ఎత్తులో పెట్టు” అన్నాడు బోధిసత్యుడు.

అతడు ఒకవైపు ఎత్తుగా పెట్టాడు. రెండవ వైపు ఏంచేయాలో తోచలేదు. తన కాలు ఎత్తుగా పెట్టి రాత్రంతా అలాగే ఉన్నాడు.

తెల్లవారి బోధిసత్యుడు నిద్రలేచి అతడిని చూసి “ఇలా ఉన్నావేమిటి?” అని అడిగాడు.

“ఏమీలేదు.. మీరు ఒకవైపు కాలు ఎత్తి పెట్టమన్నారుగా. కాలు ఎత్తి పెట్టాను” అన్నాడు.

అది బోధిసత్యుడికి అతడిపై జాలి కలిగించింది. మనసులో బాధ కలిగింది.

“ఇతడు తెలివిలేనివాడు, చదువు రావటం లేదు. కానీ నేనంటే ఇతనికి అపరిమితమైన గౌరవం ఉంది. ఇతడిని ఎలాగయినా విద్యావంతుడిని చేయాలి. తెలివైనవాడిగా చేయాలి” అని ఆలోచించాడు.

(ఇంకా ఉంది...)

గర్వభంగం

ప్రపంతి చిన్నతనం నుంచే అపారమైన తెలివితేటలు సంపాదించుకుంది.

మూడేళ్ళ వయసు నుంచే తల్లిదండ్రుల శ్రద్ధ వల్ల ఎన్నో పాటలను శ్రావణగా పాడటం, మంచి నీతి పద్యాలను రాగయుక్తంగా చదవడం, నీతి కథలను చెప్పడం చేసేది. అందుకే చిన్న వయసులోనే పారశాలలో చేర్చించారు. అందరిలో చిన్న అయినా ఆయా విషయాలలో అందరినీ మించిపోయేది.

ప్రపంతి వాళ్ళ అన్నయ్య నితిన్ చదువులో అంతంత మాత్రమే. అందుకే ప్రతి దానికి తల్లిదండ్రులు ‘నీ చెల్లెలిని చూసి బుద్ధి తెచ్చుకోరా!’ అని అతడిని నిందించేవారు. పారశాలలో ఉపాధ్యాయులు కూడా ఎవరు సరిగా చదవకున్నా ‘చిన్న అమ్మాయి ప్రపంతిని చూసి బుద్ధి తెచ్చుకోండి!’ అని తిట్టేవారు. ప్రతి మంచి పనికి ప్రపంతిని తెగ పొగించేవారు. గారాబం చేసేవారు.

ఇప్పుడు ప్రపంతి హైస్కూలుక వచ్చింది. అక్కడ కూడా ఉపాధ్యాయులు ప్రపంతిని బాగా మెచ్చుకుంటూ ప్రోత్సహించేవారు. రానురాను ప్రపంతిలో గర్వం పెరిగింది. తనంత గొప్పవారు లేరని విప్రవీగింది. కేవలం తెలివిగల వారితోనే స్నేహం చేసేది. చదువులో వెనుకబడిన వారిని చులకన చేసి మాట్లాడడం, వారితో అస్సులు కలవకపోవడం చేసింది. ప్రపంతి ప్రాణ స్నేహితురాలు సీనియర్ విద్యార్థిని శ్రావణి ప్రపంతిని పొచ్చరించింది. ‘చదువులో ఎప్పుడూ నువ్వే ఫస్ట్ అనుకోవడం పొరపాటు. నిన్ను మించిన వారు వేరే పారశాలల్లో చాలా మంది ఉంటారు.

కథ మరింత ప్రోత్సహిస్తే నీ చదువు మరింత మెరుగుపడు తుంది. పంచే కొద్దీ పెరిగేది విద్య. అని తెలుగు ఉపాధ్యాయులు చెప్పిన సూక్తి నీకు అర్థం కాలేదా? అందరితో స్నేహంగా ఉంటూ మరింత పట్టుదలతో చదువు. అన్ని విషయాలను నూటికి నూరు శాతం సాధించేలా కృషి చెయ్యి’ అని చెప్పింది శ్రావణి. అయితే ఇదంతా తన శ్రేయస్సు కోసమే చెబుతుంది అని ప్రపంతి అర్థం చేసుకోలేదు. కోపంగా అక్కడ నుంచి వెళ్లిపోయింది. శ్రావణితో మాట్లాడటం మానేసింది. ఇప్పుడు ప్రపంతి 9వ తరగతి. ఒక పెద్ద స్వచ్ఛంధ సంస్థ వారు మండలస్థాయిలో వివిధ పోటీలు నిర్వహించారు. ప్రపంతి చదువులోనే కాదు. షటీల్, చెన్, క్యారమ్స్, ఇంకా చాలా రంగాలలో నిష్టాతు రాలు. తనకు ఎవరూ పోటీరారు, మండలస్థాయిలోనే కాదు, జిల్లాస్థాయిలోనూ తాను నెంబరు వన్ అని అందరి ముందు కోతలు కోసింది. కానీ క్షీజ్ పోటీలో చిత్తుగా ఒడిపోయింది. ఏ పోటీలోనూ కనీసం మూడవ స్థానం కూడా రాలేదు. కానీ అదే తరగతిలో చదువులో వెనుకబడిన వారు సైతం కొన్ని పోటీలలో ప్రథమ, ద్వితీయ బహుమతులు సాధించారు. అందులో ప్రపంతి హేళన చేయబడిన వారూ ఉన్నారు. ప్రపంతికి గర్వం అంతా దిగిపోయింది. శ్రావణి మాటలు గుర్తుకు వచ్చాయి. బుద్ధిగా మరింత కష్టపడి చదవడం ప్రారంభించింది. అందరితోనూ స్నేహంగా ఉంటూ చదువులో వెనుకబడిన వారిని ప్రోత్సహించింది.

- సరికొండ శ్రీనివాసరాజు

రం ను లు వే యం డి

చు క్క లు క ల పం డి

31 జనవరి 2021

16 ఆదివారం వార్త

కుసుమంతిల్లు

వార్త ఆధివారం

బాలగేయం

రేపటి పారులం

నా బాల్యం నా ఇష్టం
కాకిలాగే ఎగిరెదను
కోతిలాగే గెంతెదను
నా బాల్యం నా ఇష్టం
చేపలాగే ఈడెదను!
ఆటలెన్నో ఆడెదను
పాటలెన్నో పాడెదను
నా బాల్యం నా ఇష్టం
కబురుతెన్నో చెప్పెదను!
పూల పల్లకి ఎక్కెదను
వింతలోకం తిరిగెదను
నా బాల్యం నా ఇష్టం
కలల ఊయల ఊగెదను!
పిల్లి కూతలు కూసెదను
పిల్లి మొగ్గలు వేసెదను
నా బాల్యం నా ఇష్టం
పిల్లి కూనను పెంచెదను!!
చిట్టి కథలను రాసెదను
పొట్టి కవితలు అల్లెదను
నా బాల్యం నా ఇష్టం
పిచ్చి గీతలు గీసెదను!
బడికి రోజు వెళ్లెదను
చదువు చక్కగ చదివెదను
నా బాల్యపు పునాదిపై
గొప్ప పదవిని పొందెదను!

- పుట్టగుంట సురేష్ కుమార్

హలీస్ ప్రైండ్...

చిన్నారుల ప్రశ్నలకు

వార్త సిఎండి, మేనేజింగ్ ఎడిటర్

గిరీష్ అంకుల్ సమాధానాలు

- ఎన్.ప్రసాదిని, కాకినాద

ప్రశ్న: గిరీష్ సంఖ్య అంకుల్ గాలికి నమస్తే. కబిలే చెట్లు ఉంటాయా?

జవాబు: ప్రసాదిని! కొన్ని ప్రత్యేక రకం చెట్లు అటూ

ఇటూ కొద్దిగా కదులుతాయి. ఉదాహరణకు

‘స్లైమోణ్ట్’ అనే మొక్క ఒక ప్రదేశం నుంచి మరొక ప్రదేశానికి కొద్దిగా కదులుతుంది. ఈ తరఫ్ మొక్కల్లో పురుష జీవకణాలు అటూ ఇటూ కదలగలిగేవిగా

ఉంటాయి. దీనికి కారణం పురుష జీవకణాలు

కదులుతూ శ్రీ జీవకణాలను పట్టుకోగలగడానికి మిగిలిన

అన్ని చెట్లలో కదలికలు వుంటాయిగానీ, కొన్ని భాగాలకు మాత్రమే పరిమితమై వుంటాయి.

అందుకని ఇవి స్థిరంగా వుంటాయి. అందుకని ఇవి స్థిరంగా వుంటాయి.

చెట్లలోని కదలిక ప్రధానంగా మూడు విధాలుగా ఉంటుంది. ట్రాపిజమ్ పరిసరాలలోని

ఉత్సేరకం కారణంగా కలిగే చలనాన్ని ‘ట్రాపిజం’ అంటారు. ఉత్సేరకాన్ని అనుసరించి

చలనదశ ఆధారపడి ఉంటుంది. ప్రత్యేకంగా పెరిగిన హర్షోన్లు (అగ్ని) ఈ చలనాన్ని

కలిగిస్తాయి. అనేక సందర్భాలలో బాహ్య ఉత్సేరకం అగ్ని అన్నిటినీ ఒక పక్కకు

వచ్చేలా చేస్తుంది. ఈ కారణంగా ఆ వైపుగల కణాలు రెండో వైపుకంటే వెంట వెంటనే

పెరుగుతాయి. భూమి గురుత్వాకర్షణకు అనుగుణంగా పెరిగే పెరుగుదలను ‘జియో

ట్రాపిజమ్’ అంటారు. ఈ ‘ట్రాపిజమ్’ విధానంలో అనేక రకాలు లేకపోలేదు. వీటికి

అనుగుణంగా పెరిగే పెరుగుదలను ‘ప్రాణ్డో ట్రాపిజమ్’ అంటారు. వేళ్ల పాజిటివ్ ప్రాణ్డో

ట్రాపిజాన్ని కలిగివుండి, నీటి కోసం భూమిలోకి చాలా దూరానికి వెళ్తాయి.

న్యాటేషన్: గుండ్రంగా పెరిగే పెరుగుదలను ‘న్యాటేషన్’ అంటారు. చెట్లు అప్పుడప్పుడు

ఉబ్బుతూ వుంటాయి. దీనినే ‘నాస్టిక్ మూమెంట్స్’ గా వ్యవహరిస్తారు. వెలుగు కిరణాల

వల్ల ఉబ్బుతూ వుంటే ‘ఫోటో నాస్టిక్’ అని కలిన పదార్థాల స్పర్శ వల్ల ఈ మార్పు

ఏర్పడితే ‘దిగ్వో నాస్టి’ అని వ్యవహరిస్తారు.

31 జనవరి 2021

ఆదివారం వార్త 17

మహిళలు యవ్వనప్రాయం వచ్చినపుటి నుంచి మెనోపాజ్ వరకు ఎన్నో ఇబ్బందులను ఎదుర్కొంటారు. మెనోపాజ్ దశలోను కొన్నిసార్లు ఆరోగ్య సమస్యలు వెంటాడుతుంటాయి. మహిళల్లో నెలసరి సమయంలో రక్తస్రావం కావడం చాలా సహజం. అయితే రుతుక్రమం ఆగిపోయి, వాళ్ళకు మెనోపాజ్ దశ వచ్చాక మాత్రం కొద్దిగాసైనా సరే రక్తస్రావం కనిపిస్తే అది ప్రమాద సంకేతం. రుతుస్రావం ఆగిపోయి ఏడాది కాలం దాటాక రక్తస్రావం కనిపిస్తుందంటే అది ఎందుకు జరుగుతోంది, దానికి కారణాలు ఏమిటో కనుగొని, తగిన చికిత్స చేయించుకోవాలి. మెనోపాజ్ తర్వాత కూడా రక్తస్రావం కనిపిస్తుందంటే దానికి కారణాలేమిటో, అదెంత ప్రమాదకరమో, తీసుకోవాల్సిన జాగ్రత్తలు/చికిత్సలు తీసుకోవాలి. ఓ యువతికి యుక్తవయసు

మెనోపాజ్ తర్వాత రక్తస్రావం ప్రమాదకరమా?

వచ్చిన నాటి నుంచి అందాశయాల్లోని అందాలన్నీ నెలకు ఒకటి చొప్పున విడుదల అవుతూ ఉంటాయి. అవి పూర్తిగా సంసిద్ధంగా ఉన్న సమయంలో కలయిత జరగనపుడు అవి క్రమంగా క్లిణించి, అండం ఉన్న ఎండోమెట్రియం పొరతో పాటు రాలిపోతాయి. ఇలా రాలిపోయినప్పుడే మహిళల్లో నెలసరి తాలూకు రక్తస్రావం కనిపిస్తుంది. దీన్నే రుతుస్రావం అంటుంటారు. మహిళలు తమ మధ్యవయసుకు చేరేనాటికి వారిలోని అందాలన్నీ పూర్తిగా అయిపోతాయి. దాంతో వారికి అండం విడుదల ఆగిపోవడంతో పాటు నెలసరి అయ్యే రుతుస్రావమూ ఆగిపోతుంది. దీన్నే ఇంగ్లీష్‌లో మెనోపాజ్ అని అంటారు. మెనోపాజ్ దశలో కొన్ని హర్షోస్ఫ్ ఉత్సత్తు కూడా మునుపటిలా ఉండదు. దాంతో పస్నేండు, పద్మాలుగేళ్ళ వయసులో మొదలైన రుతుక్రమం నిలిచిపోతుందన్నమాట. అది జరిగాక కొద్దిపాటి రక్తస్రావం కనిపించినా దాన్ని తేలిగూ తీసుకోకూడదు. తప్పనిసరిగా వైద్యుల్ని సంప్రదించాలి. అవసరమైన పరీక్షలు చేయించుకోవాలి. ఎందుకంటే నలబైషళ్లలోపు రుతుక్రమంలో కొద్దిపాటి మార్పులు కనిపించినా అవి చాలావరకు కేస్టర్కు సంబంధించిని కాకపోవడంతో కేస్టర్ వచ్చేందుకు అవకాశాలు తక్కువగా ఉంటాయి. కానీ..ఎళ్ళ గడిచేకొద్ది కేస్టర్ ముఖ్య (రిస్న్స్) పెరుగుతుంది. సాధారణంగా అయితే యాభై లేదా అరవై ఎళ్ళ దాటాక రక్తస్రావం కనిపిస్తే అది ఎండోమెట్రియల్ కేస్టర్ అయ్యేందుకు పది నుంచి పదిహేను శాతం వరకు ఆస్కారం ఉంది. అలాంటప్పుడు మందుల్చిడం, డి అండ్ సి చేయడం లాంటి చిన్న చికిత్సలు సరిపోవు. మహిళకు అవసరమైన అన్ని పరీక్షలూ నిర్వహించి అలా రక్తస్రావం జరగడానికి కచ్చితమైన కారణాన్ని తప్పక తెలుసుకోవాల్సి ఉంటుంది. మహిళల్లో మెనోపాజ్

తర్వాత

కూడా రక్తస్రావం

కనిపించిన పరిస్థితుల్లో అల్ఱాసోండ్, బ్రాన్స్ వెజైనల్ స్యాన్ చేస్తారు. ఈ పరీక్షల్లో గర్భాశయ పనితీరూ, ఎండోమెట్రియం పొర మందం గురించి తెలుస్తుంది. మెనోపాజ్ దశ దాటిన స్ట్రీలలో ఎండోమెట్రియం పొర మందం ఐదు మిలీమీటర్లు ఉంటే అది కేస్టర్కి సంకేతం కావచ్చి. కాబట్టి మరికొన్ని ఇతర పరీక్షలూ చేయించు కోవాల్సి ఉంటుంది. అల్ఱాసోండ్ స్యాన్ వల్ల గర్భాయంలో ఉండే పైబ్రాయిడ్స్, గర్భాశయ పరిమాణం, ఆకృతి వంటి వివరాలు తెలుస్తాయి. అందాశయాలు చిన్నగా కుంచించుకుపోయినట్లుగా కనిపిస్తాయి. అందుకు భిన్నంగా అందాశయాల్లో సిస్టులు ఉండటం, వాటి పరిమాణం పెరుగుతుండటం, కణుతుల్లాంటివి ఉంటే అది అసహజమని గుర్తించాలి. స్యాన్ మాత్రమే కాకుండా అవసరాన్ని బట్టి ఎండోమెట్రియల్ బయాపీస్ కూడా చేయాల్సి రావచ్చి. గర్భాశయం లోపలి ఎండోమెట్రియం పొర నమూనా సేకరించి బయాపీస్ కి పంపిస్తారు. ఈ పరీక్ష కోసం ఎలాంటి మత్తు, ఆస్కారిలో ఉండాల్సిన అవసరం లేదు. చిన్న గొట్టం ద్వారా నమూనాను సేకరిస్తారు. అయితే ఈ పరీక్షకు కొన్ని పరిమితులు ఉన్నాయి. నమూనా సేకరించే సమయంలో సమస్య ఉన్న ముక్కు మాత్రమే రాకుండా ఆరోగ్యవంతమైనదీ రావచ్చి. దాంతో రిపోర్టు తప్పగా వచ్చే అవకాశాలూ లేకపోలేదు. కొన్నేళ్ళ కిందటి పరకూ డీ అండ్ సీ డైలాటేషన్ అండ్ క్యూరటటార్జ్ పద్ధతిలో నమూనాలను సేకరించేవారు. అంటే విడివిడిగా గర్భాశయం పైబ్రాగం, కిందిబాగం, గర్భాశయ ముఖ్యద్వారా నుంచి సేకరించేవారు.

అప్పటికే నూటికి నూరు
పాశ్లు కచ్చితమైన
ఫలితం వస్తుందని
చెప్పడం సాధ్యం కాదు.
ఇప్పుడు అందుబాటులో
ఉన్న మరో పరీక్ష
హిస్టేరీసోగ్రేఫీ. గర్భాశయ
ముఖుద్వారం నుంచి
సన్నని టెలిసోగ్రేఫీని
లోపలికి పంపి, కెమెరా
ద్వారా లోపలి

దృశ్యాలను మానిటర్స్‌పై చూస్తారు. అక్కడి పరిస్థితి అంతా భూతద్వంలో చూసినట్లు స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. ఫలితంగా సరైన చోటు నుంచే నమూనా సేకరించవచ్చు. గర్భాశయం లోపలి పొర మందం, పాలిష్, పైబ్రాయిడ్, కేస్చర్ కటితి లాంటి వివరాలన్నీ తెలుసుకోవచ్చు. ఈ పద్ధతి ద్వారా చిన్నచిన్న పాలిష్స్, పైబ్రాయిడ్లాంటివి గుర్తించడం తోపాటూ అదే సమయంలో చికిత్స కూడా వచ్చేవచ్చు. అంటే సమస్యను గుర్తించడం, చికిత్స చేయడం. ఈరెండూ ఏకకాలంలో పూర్తపూతాయన్నమాట. సమస్యను గుర్తించేందుకు మరో పరీక్ష సెలైన్ ఇన్ఫ్రాజెన్ సోనోగ్రఫీ. అంటే, గర్భాశయంలోకి సెలైన్ని ఎక్కించి అల్టాసోండ్ సౌన్ చేస్తూ కారణాలు తెలుసుకుంటారు. ఇలాంటి పరీక్షలు చేసినా కూడా కారణం కనిపించకపోతే సిప్టో సోగ్రేఫీ, ప్రాటోసోగ్రేఫీ, కొలనోసోగ్రేఫీ లాంటివి, గర్భాశయ ముఖుద్వార కేస్చర్ ని అంచనా వేసేందుకు పాష్సియర్ లాంటివి చేయాల్సి రావచ్చు. ఈ ఫలితాలను బట్టి, చికిత్స లేదా ఆ తర్వాత ఎం చేయాలనేది వైద్యులు నిర్ణయిస్తారు. మెనోపాజ్ తర్వాత రక్తప్రావం అనగానే అది తప్పక కేస్చర్ అని అందోళన పడాల్సిన అవసరం లేదు. ఈ పరిస్థితికి ఇతర కారణాలూ ఉండవచ్చు. ఉదాహరణకు పెద్దవయసులో బాతూంకి వెళ్లినప్పుడు రక్తప్రావం కనిపించగానే చాలామందికి అది ఎక్కడి నుంచి వచ్చిందో అర్థం కాదు. అందుకే వైద్యులు ముందు జననేంద్రియభాగం చుట్టూపక్కన ఉండే ఇతర అవయవాలనూ క్షుణ్ణంగా పరీక్షిస్తారు. మూత్రాశయం, మలద్వారం నుంచి కూడా రక్తప్రావం కావచ్చు. మలబద్ధకం ఉన్నప్పుడు, మలద్వారం నుంచి కూడా కొన్నిసార్లు రక్తప్రావం అవుతుంది. ఎట్లు గడిచేకొద్ది యోనిలోని పొర పలుచబడటం వల్ల పొడిబారి చిట్టిపోయి, అక్కడి నుంచి రక్తప్రావం అయ్యిందుకూ అవకాశమంది. జననేంద్రియాల్లో ఇన్ఫెక్షన్ ఉన్నా, గర్భాశయంలో పాలిష్స్, ఉన్నా ఇలా రక్తప్రావం కనిపించవచ్చు. అలాగే జననేంద్రియ, గర్భాశయ ముఖుద్వార, పెల్లోపియన్ ట్యూబులు, అందాశయ కేస్చర్ రక్తప్రావం అవుతుంది. మెనోపాజ్ దశ దాటాక హర్టోన్ చికిత్స చేసుకునేవారిలో మధ్యమధ్య రక్తప్రావం కనిపిస్తుంది. రొమ్యుకేస్చర్ కోసం వాడే టామోక్షిఫిన్ వల్ల గర్భాశయం లోపలి పొర మల్లీ పెరిగి కొంతమందిలో పాలిష్స్ కనిపించవచ్చు. మరికొందరిలో ఎందోమెట్రియల్ కేస్చర్ రావచ్చు. కొందరికి వంశపార్యంపర్యంగా కేస్చర్ ర్లు వస్తాయి. ఈ పరిస్థితిన 'లించ్ సిండ్రోమ్' అంటారు. కారణాలేమైనప్పటికే మెనోపాజ్ తర్వాత రక్తప్రావం అయితే తప్పక గైనకాలజిస్టును సంప్రదించాలి.

మరికొన్ని సూచనలు: ఎందోమెట్రియల్ పొర నాలుగు మిలీమీటర్లు అంతకన్నా తక్కువగా ఉన్నప్పుడు, పాష్సియర్ ఫలితం మామూలుగానే ఉన్నప్పుడూ రక్తప్రావం కనిపించినా భయపడాల్సిన అవసరం

లేదు. మూడునెలలు ఆగి మల్లీ పరీక్ష చేయించుకుంటే సరిపోతుంది. ఎందోమెట్రియల్ పొర ఐదు మిలీమీటర్ల కన్నా తక్కువగా ఉంటే బయాప్పి ఫలితం బట్టి చికిత్స ఉంటుంది. ఒకవేళ ఎందోమెట్రియల్ కేస్చర్ అని తేలితే మల్లీ ఎంఆర్ప సౌన్ చేసి ఆ కేస్చర్ ఎందోమెట్రియల్ పొరకే పరిమితమైందా లేదంటే గర్భాశయ కండరానికి విస్తరించిందా, గర్భాశయం దాటి లింఫ్ గ్రంథులూ, కాలేయం, ఉపాంతిత్తుల వరకు చేరిందా అని వైద్యులు నిశితంగా పరీక్షిస్తారు. దాన్ని బట్టి ఎలాంటి చికిత్స/శస్త్రచికిత్స చేయాలనేది నిర్ణయిస్తారు. అలాగే గర్భాశయ ముఖుద్వార కేస్చర్, అందాశయ కేస్చర్ ఉన్నా దానికి అనుగుణమైన చికిత్స చేసి ఆ భాగాలను తొలగిస్తారు. తరవాత రేడియోప్స్, కీమోథెరపీ లాంటివి చేయాలా వద్దా అన్నది నిర్ణయిస్తారు.

మెనోపాజ్లో అపోరనియమాలు

మహిళల్లో మెనోపాజ్ తెచ్చిపెట్టే సమస్యలెన్నో. ఈప్రోజెన్ లోపం వల్ల కుంగుబాటు, చికాకు, నిద్రలేమి, మతిమరుపు, దురదలు, గడ్డలు రావడం ఇలా రకరకాల సమస్యలు వస్తుంటాయి. అందుకే ఆ సమయంలో ఈప్రోజెన్ శాతాన్ని పెంచే ఆపోర పదార్థాల్ని తీసుకోవడం వల్ల వాటిని కొంతవరకూ అరికట్టవచ్చు అంటున్నారు పోపక నిపుణులు. నువ్వులు, అవిసెలు, పొద్దుతిరుగుడు తదితర విత్తనాల్లోని ఒమెగా-3ఫ్యూటీ ఆమలు ఈప్రోజెన్ శాతాన్ని పెంచుతాయి. దాంతో మానసికపరమైన సమస్యలు తగ్గతాయి. పీచు ఎక్కువగా ఉండే పండ్లు తిన్నా మంచదేసట. అలాగని మల్లీ చక్కర శాతం ఎక్కువగా ఉన్నవి అంత ఫలితాన్ని ఇవ్వవట. ఆకు కూరల తోపాటు బ్రుకోలీ, క్యాబేజీ, కాలీప్లవర్ వంటివి కూడా ఈప్రోజెన్ శాతాన్ని పెంచుతాయి. ఇంకా సెనగలు, పప్పులు, పల్లీల్లోని పైటోఈప్రోజెన్లు, ప్రాటీసుల్లు కూడా ఈప్రోజెన్ శాతాన్ని పెంచేవే. సోయాలోని ఐసోఫ్లైవోనిల్లు సైతం రొమ్యుకేస్చర్లని రానివ్వవట. అక్రోట్లు మెదడుకి మేతలా పనిచేస్తూ చురుకుదనాన్ని పెంచుతాయట. కాబట్టి ఆ సమయంలో పీటిని ఎక్కువగా తీసుకోవడం వల్ల సమస్యలు తగ్గే అవకాశం ఉంది. మన సాధారణ శరీర ఉప్పోస్తోగ్రత ఎంత అనగానే అందరూ చేపేది ఒక్కటే. 98.6 ఫారన్హీట్ (37 సెల్పి యస్) డిగ్రీలని. సుమారు రెండువందల సంవత్సరాల క్రితం జర్కున్ ఫిజిపియన్ కార్డ్ వండర్లిక్ దీన్ని ప్రామాణికంగా స్థిరీకరించాడు. అప్పటి నుంచి ఆ ఉప్పోస్తోగ్రత దాటితేనే జ్యరం వచ్చినట్లు భావించేవాళ్లం. అయితే గత రెండు దశాబ్దాలుగా చాలామందిలో శరీర ఉప్పోస్తోగ్రత బాగా తగ్గినట్లు కనిపిస్తోంది. బ్రీటులో రెండేళ్లక్రితం చేసిన ఒ అధ్యయనంలో 35వేల మందిలో నార్కుల్ టెంపరేచర్ 97.9 డిగ్రీల ఫారన్హీట్ ఉంటున్నట్లు గుర్తించారట. గతేడాది కాలిపోర్చుయాలో చేసిన మరో అధ్యయనంలో 97.5 ఫారన్హీట్ ఉంటున్నట్లు నమోదుయిందట. సిమానె అనే బోలీవియన్ అమెజాన్ తెగలో కూడా ఇదేరకమైన తగ్గుదల (97.7ఉప్పు) కనిపించిందట. అంతేకాదు, గత పదిహేళ్ల నుంచి ఈ తెగను నిశితంగా గమనిస్తూ వస్తోన్న పరిశోధకులకి ఏడాదికి 0.09 ఫారన్హీట్ డిగ్రీల చొప్పున తగ్గుతున్నట్లు గుర్తించారు.

ఏరు ప్రశాంతంగా ప్రవహిస్తోంది. చలి గాలుల్లో వణకుతున్న శరీరాన్ని కాదని గట్టు మీద కూర్చొని ఉన్నాను. ఇంకా కొన్ని గంటలలో బయలుదేరి తీరాలి. చివరినారిగా చూడాలునే మళ్ళీ ఇక్కడికొచ్చాను. పద్మ పదిహేను రోజుల్లో ఊహించి కూడా చూడలేని సంఘటనలు జరిగిపోయాయి. వెంట వెంటనే సంభవించిన గగుర్చాటు నుండి బయట పడ్డానికి వీల్కెకపోయింది.

ఆ రోజున్న మానసిక స్థితి వేరు. ఆనందంలో తేలిపోతున్నాను. ఊరి నుండి వచ్చిన కొత్త. ఒక కొత్త మనషికుండే ఆనందం, సంభవంతో ఎటి అందంలో మనిషిపోయి ఉన్నాను. దాని గాంభీరాన్ని ఆస్వాదిస్తూ గట్టున తిరిగాను. ఇప్పుడు నా మానసిక స్థితే పూర్తిగా మారిపోయింది. నిరాశా, నీరసమూ కమ్ముకుని ఉన్నాయి.

తమిళ సెల్వన్ పెళ్ళికి నేను పెళ్ళలేక పోయాను. పనుల ఒత్తిడిలో చిక్కుకుపోయాను. ఒక వారం క్రితమే బయలుదేరి రమ్మని ఉత్తరం రాశాడు. ఊరి అందాన్ని చూడ్డానికైనా తొందరగా వచ్చేయమని ఫోన్లో పదే పదే చెప్పాడు. నా ఆలోచనా అదే. అయితే చివరి నిమి పంలో ఆఫీసులో వచ్చి పడ్డ పనులున్నీ ఆశల్ని చెదరగొట్టాయి. బయలు దేరటానికి వీల్కెకపోయింది. ఆ తర్వాత కూడా ఎన్నో సమస్యలు. మూడు నెలలుగా రోజు అనుకుంటూనే ఉన్నా, ప్రయాణం మాత్రం వాయిదా పడుతోంది.

చివరకు అన్నిటినీ పక్కనపెట్టి వచ్చేశాను. నన్ను చూడగానే అతనికెంతో ఆనందం కలిగింది. భాష తెలియక చిరునామా కను క్రొవటంలో, తిరిగిన అలసటతో నేను నీర సించిపోయాను. అతని నవ్వు ముఖాన్ని చూడగానే అన్నీ ఎగిరిపోయాయి.

అతని చేతిని పట్టుకున్నాను. కళ్ళర్పుతూ “ఇప్పటికి ఊరికి దారి తెలిసిందా?” అన్నాడు.

నవ్వే నా సమాధానమైంది.

అంతలో అతను తన భార్యను పిలిచి పరిచయం చేశాడు.

“కళా, ఇతనోక పెద్ద ఇంజినీరు” అన్నాడు.

“అలాగా..!” అంటూ తలూపింది ఆమె.

“పెళ్ళికి వచ్చారా?” అని తమిళ్నెల్వన్నను చూస్తూ అడిగింది.

“పెద్ద ఆఫీసరుగా, మన పెళ్ళికి రాగ లరా?” అని ఒక అబద్ధపు భావనతో చెప్పాడ తను. కళ్ళను నా మీదే ఉంచాడు.

“జరిగిన విషయాలన్నీ కథలు కథలుగా విన్నాక కూడా ఇలా అంటున్నావే” అంటూ

ఇద్దరికీ కలిపి నా సమాధానమిచ్చాను.

**తమిళ మూలం: పావళ్ను
అనువాదం: జిల్లేళ్ బాలాజీ**

చేతుల్ని గట్టిగా **అనువాదా**
బిగించి

కట్టుకున్నాను.

చలిగాలులు గుండెను మోదుతోంది.

ఎట్లోనే మొదటి స్నానమని ఆరోజు మొందికేశాను. నా కోరికను కాదనలేక తువ్వాలు వగైరాలతో ఈ ఎటికి పిలుచు కొచ్చాడు తమిళ. విశాలమైన ఏరు.. రెండు వైపులా అందమైన తోటలు. గుబురు పొదలు. గట్టున మనుషులు నడిచి ఏర్పడ్డ కాలిబాటు. కాసేపు నడిచాం. శబ్దం లేనిచోట ఇద్దరూ దిగి స్నానం చేశాం. చల్లుదనంతో శరీరం పులకరించింది. మెల్లగా నీటిని పక్కలకు తోస్తూ ఈదులాడాను. దీపావళి వర్షానికి సగం నిండే ఎట్లో మాత్రమే ఈదులాడినవాళ్ళి సేను. ఇంత బ్రహ్మండమైన ఏరును చూశాక బయటికి రావటానికి మనసు ఒప్ప టంలేదు. వంపులు తిరుగుతూ ఈదులాడుతూనే ఉన్నాను. తమిళ గట్టుమీ దికెక్కినన్ను రమ్మని పిలిచాడు.

“ఉండు.. ఉండు..” అంటూ సైగ చేసి, మళ్ళీ నీళల్లోకి మునకలేశాను.

ఒళ్ళ తుడుచుకుని పంచెను ఆరచెడుతూ నా కోసం కాచుకున్నాడు తమిళ. నన్ను చూసి మళ్ళీ “రారా” అన్నట్టు తలూపాడు.

తప్పదన్నట్టు లేచి పైకొచ్చాను. మరుసటి రోజు ఊరంతా చూపించాడు, తమిళ.

పెద్ద పెద్ద వృక్షాలతో దారంతా నీడను పరుచుకున్నాయి. ఆకులే లేకుండా రంగుల పువ్వులతో కులికే చెట్లు, అద్దాల మేడ. ఎత్తయిన పర్వతం. దాని శిఖరాగ్రాన ఒక కోవెల. పురాతన కోట, వెలుతురునిచ్చే దీపాల వరుస, చూసేకొద్ది మైమరపించే దృశ్యాలు. అన్నింటినీ మొదటిసారి చూసే ఆనందంలో మైమరచిపోయాను. అన్నింటికన్నా నా మనసుకు నచ్చింది ఆ ఏరే. ఆ ఊరినీ ఏరునూ నా జీవితంలోనే మరచిపోలేనని అనుకున్నాను. ఆ రోజుటి ఆనందంన్ను నోరు మాసేసింది.

మరుసటి ఉదయం తన పొపుకు తీసుకొండాడు. పొపును తీసున్నప్పుడే ఎవరెవరో వచ్చి ఆ ఊరి భాషలో ఏమేమో చెప్పి వెళ్లారు. ఆ తర్వాత అతని ముఖం వాడిపోయింది. ఏమైందని అడిగాను. మొదట చెప్పి లేదు. తర్వాత చెప్పాడు.. “అంతా నీటి సమస్య గురించే. ఇందాకే స్నానం చేశామే ఆ ఏరే కారణం. ఆ స్టేట్వాళ్ళ వదలనంటున్నారు. ఈ స్టేట్వాళ్ళ ఇవ్వనంటున్నారు. ఇచ్చే తీరాలని కోర్చు ఆర్డర్. దాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ బంద్ చెయ్యమన్నారు. సపోర్ట్ చెయ్యమని చెప్పి వెళుతున్నారు”.

“మీకు పెళ్ళయిందా?”

అని ఆమె అడిగింది.

నేను సిగ్గుతో లేదంటూ తలాడించాను.

“మీ వైపు ఎవరైనా ఉంటే చెప్పు, తలకు కట్టేద్దాం” అన్నాడు తమిళ.

“కట్టేసేందుకు మీకేం ఆడపిల్లలందరూ పశువులు, మేకల్లా కనిపిస్తున్నారా?” అంది ఆమె.

“ఎటి వైపుకు ఎప్పుడు వెళదాం?” అని మాటల్ని తప్పించాను నేను.

ఇప్పుడు ఏరును చూసేకొద్ది దుఃఖం పొంగుతోంది. గాఢమైన దాని ప్రశాంతత భయపెడుతోంది. నీటిలోని సుదులను ఆనందంగా చూడలేకపోతున్నాను. లోపలికి లాక్కెళ్ళిపోతుండమోనని ఒళ్ళ గగుర్చొదుస్తోంది.

“నువ్వుం చెప్పావ్?”

“సరేనని చెప్పి పంపాను. ఇంకేం చెయ్యగలను?” “ఏ రోజు చేస్తారట?” “వచ్చే వారం తమిళ్ను మొదటిసారి కాలేజీలోనే చూశాను. గ్రామీణ ముఖం. బిడియ స్వభావం. చూడగానే నచ్చేశాడు. ఏవేవో భాషలు మాటల్లాడే స్థితిలో నా భాషను మాటల్లాడిన వ్యక్తి అతను మాత్రమే. నా ప్రాంతానికి చెందినవాడు కానపుటికీ అతనికి భాష సరళంగా తెలుసు. ఏదో తాతల కాలం నాటి తరం. అప్పుడు వెళ్లి స్థిరపడ్డారట. నాన్న రైతు. మేమిద్దరమూ ఒకే గదిలో ఉన్నాం. నాకు ఆ భాష అర్థంకాలేదు. ఒంట రిగా వెళ్లే సందర్భాల్లో చాలా కష్టపడ్డాను. నాతో చదువుకున్నవాళ్లు ఇతనెవరు? అన్న ట్లుగా చూశారు. అన్ని సమయాలలోనూ నాకు తోడుగా ఉన్నవాడు తమిళ్ మాత్రమే. అతను రెండు భాషలలోనూ ఏ తడబాటూ లేకుండా మాటల్లాడుతాడు. నాకు నేర్చించటా నికి ఎంతగానో ప్రయత్నించాడు. ఒకట్టిందు తేలికైన మాటల్లిని నేర్చుకోవటం తప్ప నేను ఎక్కువ ఆసక్తిని కనబరచలేదు. ఆ తర్వేదూ అంతటితో ఆగిపోయింది. ఎలక్ట్రానిక్స్ చదువుకున్న తర్వాత నాకు మా సొంతూరులోనే ఉద్యోగం దొరికింది. అతనికి దొరికేదే. ఏంటో అతనికి ఇష్టంలేదు. తన గ్రామం పక్కనే ఏరు ప్రపహించే ఈ నగర్లలో ఎలక్ట్రానిక్స్ స్పెర్సార్ట్స్ అమ్మె పొపును ప్రారంభించాడు.

అక్కడ ఉన్నన్ని రోజులు పేరుకు మాత్రమే పొపును తెరిచాడు తమిళ్. అర్ధరోజు పొపులో ఉంటాం. మధ్యాహ్నం భోజనం తర్వాత ఊరు చుట్టి రావటానికి బయలు దేరేవాళ్లం. ఒకరోజు మధ్యాహ్నం తమ సొంత గ్రామానికి తీసుకెళ్లాడు. ఇల్లూ, పొలమూ ఒక్కచోటే ఉన్నాయి. కోతకు తయారుగా ఉన్న చెఱకు.

“వచ్చే వారం కోద్దామని ఆగానయ్యా” అని తమిళ్తో అన్నారాయన. మనిషి ద్వారా కొబ్బరి బోండాలు తెప్పించి మాకిఢరికీ ఇచ్చాడు. పచ్చగడ్డి మీద కూర్చున్నాం. నేను ఆయన యవ్వన కాలంనాటి కథను ఆసక్తిగా విన్నాను. నెరిసిన తలను ఊపుతూ చిరున వ్యతి ఆయన గత గత జ్ఞాపకాలను గుర్తుకు తెచ్చుకోశాగారు. ఆయన మాటల్లిని ఆసక్తిగా విన్నాను. చీకటి పద్దాక మాటల్లాడుకుంటూ ఊరికి బయలుదేరాం.

బంద్క ముందురోజే అనుకోని విధంగా గొడవ మొదలైంది. రాష్ట్ర రాజధానిలో మొదలైన గొడవ నిప్పులా అన్ని ప్రాంతాలకూ పాకింది. నీటి సమస్య కాస్తా భాషా సమస్యగా ముందుకొచ్చింది. ఏట్లుగా దాగి ఉన్న పిచ్చి ఒక రూపం దాల్చినట్టుగా అనిపిం

చింది. మేం లోలోన భయపడసాగాం. మధ్యాహ్నం భోజనం తర్వాత మళ్ళీ పొపున్న వీధివైపు వెళ్లలేదు. అయోమయం, భయం మమ్మల్ని ఆక్రమించుకున్నాయి. సాయంత్రపు వార్తలు మమ్మల్ని మళ్ళీ అస్థిరపరిచాయి. లారీల దగ్గరం, దాడి, గుడిసెల ధ్వంసం, ఏట్లో తేలే అనాథ శవాలు, గర్భాణుల బలాత్మారం. కళా పూర్తిగా గుండె చెదిరి ఏడ్వటం మొదలుపెట్టింది. తమిళ్ ఆమెను మెల్లగా ఉదార్ఘసాగాడు. నేను గోడకు జారగిలబడి కూర్చున్నాను. రాత్రంతా ఎవరికీ నిద్రలేదు.

“తమిళ్, మా ఊరికి వెళ్లిపోదాం, వస్తావా?” “అర్థం లేకుండా మాటల్లాడకు రా. లోకల్ బస్సే తిరగటం లేదు. ఇప్పుడు బయటి ఊళ్లకు బస్సులు నడుపుతారా?”

“బస్సులు దొరక్కపోయినా రైలు పట్టుకుని వెళ్లిపోదాం”

“ఇంకా రెండు రోజులు చూశాక, తర్వాత నిర్ణయిద్దాం”

మరుసటి రోజు పరిస్థితి ఇంకా తీవ్రతర మైంది. ఇంటి బయట ఒకటే అరుపులు, పరుగులు. ఉన్నట్టుండి మా ఇంటి తలుపు తట్టారు. నా గుండె స్పుందన పెరిగింది. కళా, నేనూ తలుపును తియ్యవద్దని తమిళ్ను అడ్డుకున్నాం. వాళ్లు దాన్ని పగలగొట్టేట ట్లుగా కొడుతూనే ఉన్నారు. కిటికీ అడ్డాలు భట్టన పగిలి ముక్కలుగా చెదిరిపడ్డాయి.

గడ్డం పెట్టుకున్న ముఖం కిటి కీలో నుండి కనిపిచింది. కసితో ఎర్రబడ్డ కళ్లు. తలుపును తియ్యమంటూ అరిచాడు. వేరే దారిలేక తమిళ్ తలుపును తెరిచాడు. మరుక్కణమే తమిళ్ను వెసక్కు నెట్టేయటం జరిగింది. పది మంది ఉంటారు. అందరి చేతుల్లోనూ ఆయుధాలు న్నాయి. వాళ్ల మధ్య రోజూ పాలు పోసే కురాడు కోడిపిల్లలల్లాగా వణికిపోతున్నాడు. వాడి చొక్కా కాలర్ను మేలేసి పట్టుకొని ఉన్నాడొకడు. “నువ్వేవరో మాకు తెలుసు. ఇంకో ఇరవై నాలుగుంటలు టైమిస్తాం. ఆలోపు ఊరోదిలి పారిపోవాలి. లేదూ, బలిచ్చేస్తాం”

ఏదో బదులివ్వటానికి ప్రయత్నించాడు తమిళ్. ఫట్ మంటూ చెంపమీద కొట్టాడో కడు. వేగంగా వెళ్లి ఆపేలోపే నా కాళ్ల మీద కట్టేతో కొట్టాడు ఇంకోకడు. అమ్మా! అంటూ అరుస్తూ కిందపడ్డాను నేను. నోప్పి భరించ లేకపోయాను. దానికన్నా అవమానం సహించలేకపోయాను. మా గొంతులు విని ఇంటి యజమాని పరుగెత్తుకుని వచ్చాడు. గుంపు ఆయన్ను అడ్డగించింది, పచ్చి బూతుమాటలు ఆయన ఎదుర్కొవలసి వచ్చింది.

“వాళ్లను తన్ని లాభం లేదు గురూ. వీణీ తన్నాలి. ఇలాంటి ఎదవలు చోటివ్వటం వల్లనే అలాంటోళ్లు వచ్చి ఇక్కడుంటున్నారు. ఇండ్లు ఆక్రమించుకుని, ఊరిని ఆక్రమించుకొని మనల్నే ఒంటరివాళ్లను చేసేస్తారు లం.. కొడుకులు. అందుకు ఇలాంటోళ్లు సపోర్చు. వీళ్లను ఇంకా ఇరవై నాలుగుంటల్లోపు భాళీ చెయ్యమని చెప్పా. లేదంటే ఇది ఇల్లులా ఉండదు, శృంగానంలా ఉంటుంది”.

గోడకేసి ఆయన్ను నెట్టేసి పాలమ్మె పిల్లవడితో సహా వాళ్లు వెళ్లిపోయారు. మేం వెళ్లి ఆయన్ను పైకి లేవనెత్తాం. ఆయన కళ్లల్లో ఆవేదన, ఇంటికి తాళం పెట్టాక ఆయన్ను కూర్చోబెట్టాడు తమిళ్. మెల్లగా ఆయన మాటల్లాడ్డం మొదలుపెట్టాడు.

“మీరు దేనికి భయపడాల్సిన పస్తేదు, ఇది నా ఇల్లు. ఎవరికి ఇవ్వాలన్నది నా ఇష్టం. ధైర్యంగా ఉండండి”

ఆయన మాటలు ఉదార్ఘగా అనిపించాయి. అయినా ఉండటమా బయలుదేరటమా అన్న అయోమయం మాలో కమ్మె సింది. ఒక నిర్ణయానికి రాలేకపోయాం. కళానా కాలికి కట్టుకట్టింది. కచ్చితంగా ఎముక విరిగి ఉండాలి అనుకున్నాను. కొంతసేపటికి మళ్ళీ తలుపు తడుతున్న శబ్దం వినిపించింది. “ఎవరూ?” అని అరిచాడు తమిళ్. అదే సమయంలో తలుపు తెరవటం తప్ప మరో మార్గం లేదన్నది నా అంతరంగం. బయటి సుండి “మీ పొపును పగలగొడుతున్నారు” అన్న అరుపు వినిపించింది. అదిరిపడి తలుపు తెరిచాడు తమిళ్.

“మీ పొపును పగలగొట్టి తెరిచి లోపల ఉన్నదంతా జవురుకుని వీధిలో పడేసి కాల్చేశారు” మళ్ళీ పరుగుపెట్టటానికి ప్రయత్నించాడు తమిళ్. నేనే అతని భుజాన్ని అదిమిపెట్టి అడ్డుకున్నాను. అతని కళ్లు తడిచిపోయాయి. పొపు.. పొపు.. అంటూ అరిచాడు.

నేను అతటి ఇంట్లోకి లాగి మళ్ళీ తలుపును మూసేశాను. అందరి మనసుల్లోనూ దిగులూ, భయమూ. రెండు రోజుల క్రితం ఉన్న ఆనందం కరిగిప

చీకటి పడగానే పొపును చూసి రావటానికి నన్ను పిలిచాడు తమిళ్. నేను వద్దన్నప్పటికీ అతను వినెటట్టు లేదు. మరో దారిలేక బయలుదేరి వెళ్లాం. పొపు అని చెప్పటానికి తగిన అనవాళ్లు ఏమీ లేవు. అన్ని నాశనం. నల్లని మరకలతో నిండిన ఒర్చి గోడలు మాత్రం మిగిలాయి. తిరిగొచ్చే దారిలో ఒకరికొకరు మాట్లాడుకోలేదు. మనసు విరిగిపోయి కనిపించాడు. దార్లో ఒక పోలీసు మమ్మల్ని ఆపి “పోరంబోకుల్లారా.. ఊళ్లో కర్మాన్ పెట్టారు. తెలియదా? తొందరగా ఇంటికెళ్లి చేరండి” అని అదిలించాడు. ఇంటికేసి వేగంగా నడిచాం. దార్లో చూసిన దృశ్యం కడుపులో దేవేసింది. ఇద్దరు ముగ్గురు వ్యక్తుల్ని గోడకు అనించి నేల మీద కూర్చోబెట్టి ఉన్నారు. మట్టు ఒక గుంపు నిలబడి వాళ్ల ముఖాల లోకి మాత్రం జిమ్ముతున్నారు. “నీళ్లా కావాలి నీళ్లు, దీన్ని తాగండా ముందు” నాకు వాంతి వచ్చేలా అనిపించింది. శరీరం వణికింది.

కళా వచ్చి తలుపు తలుపు తెరిచింది. తమిళ్ నాన్నగారు కూర్చుని ఉన్నారు. “నాయనా పోయిందిరా.. అన్ని పోయిందిరా” అని పరుగెత్తుకొచ్చి అతణ్ణి గట్టి కొగిలించుకున్నారు. తమిళ్ మళ్లీ పెదిరిపోయాడు. ఆయన ఏమీ మాట్లాడలేకపోయారు. “పోయిందిరా పోయింది..” అని మాత్రమే చెప్పి ఏడుస్తున్నారు. ఏం జరిగి ఉంటుందో కళా చెప్పింది. పెరటికీ ఇంటికి ఎవరో నిప్పు పెట్టారట. “పరిగెత్తండ్రా మీ ఊరికి పరిగెత్తండ్రా..” అని చెప్పి మరీ కొట్టారట. నాన్న భుజాల్ని పట్టుకున్నాడు తమిళ్.

ఆయన కళల్లో నుండి కన్నీళ్లు కారిపోతున్నాయి.

ఆ రోజంతా ఎవరూ భోజనం చెయ్యి లేదు. భయంతో ఉండటంతో వంట చేయాలనే అనిపించలేదు. తన ఇంటి నుండి పెద్ద పాతల్లో భోజనం తీసుకొచ్చి తినమని బల వంతం పెట్టాడు మల్లప్ప. జరుగుతున్న పరిణామాలను ఖండించి, ప్రశాంతతను చేకూర్చి భోజనం తినేట్టు చేశారు. కాలినొప్పి తీవ్రతతో నేను బాధపడసాగాను.

రాదని మేం అనుకున్న ప్రమాదం తెల్లవారుతూ ఉండగానే వచ్చేసింది. మళ్లీ పాతగుంపు వచ్చి తలుపు తట్టింది. మేం తెరవలేదు. మల్లప్ప ఆ విధంగానే మాతో చెప్పి ఉన్నారు. ఈ లోపు మల్లప్ప గొంతు బయటి నుండి వినబడింది.

ఆయనకూ గుంపుకూ వాగ్యవాదం. మాటల్ని పొరుషంగా రువ్వుకుంటున్నారు. నాకు భాష అర్థంకాలేదు. కానీ తమిళ్ ముఖంలో దిగులు రేఖలు స్పృష్టంగా కనిపిస్తున్నాయి. దెబ్బలు పడే శబ్దం. మల్లప్ప అరిచే శబ్దం. తలుపు విరిగి కిందపడ్డది. గబ గబా వాళ్ల లోపలికి చొచ్చుకుని వచ్చేశారు. ఒక్క క్రూరినీ నలుగురు చుట్టుముట్టారు.

“నీ పొగరు నా దగ్గరే మాపిస్తావా?”

తమిళ్ను చెంపలపై కసిగా కొట్టాడొకడు. తేరుకుని వెళ్లబోయిన నా కడుపులో ఒకడు పొడిచాడు. కళా చీరను ఒకడు లాగాడు. తమిళ్ నాన్నగారు ఏదో తిట్టారు. గడ్డపార తోట బలంగా ఆయన తల మీద కొట్టాడొకడు. ఆయన తల పగిలి రక్తం బయటికి చిమ్మింది. కిందపడ్డ వ్యక్తిని కాళ్లతో ఎగిసెగిసి తన్నారు. ఇంట్లోని వస్తువులను పగలగొట్టి ధ్వంసం చేశారు. భయంతో ఏడుస్తున్న కళాను దగ్గరకు లాక్కున్నారు. అరుస్తా వాళ్లను ఆపటానికి ప్రయత్నించాడు తమిళ్. గుమ్మానికి అష్టంపడి దారి వదలటానికి ఇష్ట పడని మల్లప్ప కడుపులో ఎగిరి తన్ని బయటికి వెళ్లటానికి ప్రయత్నించారు. నేనూ, తమిళూ పరుగెత్తి వాళ్లమీద దాడికి ప్రయత్నించాం. ఎలాగైనా కళాను రక్కించాలని ఆమెను పట్టుకొని ఉన్న వ్యక్తి ఏపులో కొట్టి ఆమెను లాగటానికి ప్రయత్నించాం.

ఊహించని విధంగా

తమిళ్ కడుపులో కత్తితో పొడిచాడొకడు. అతణ్ణి అడ్డుకునే లోపల నా భుజమ్మీద కత్తిని దూసి పారిపోయారు.

ఎలాగో తడబడుతూ వెళ్లి తనకు తెలిసిన ఒక డాక్టర్ ను తీసుకొచ్చాడు మల్లప్ప. ఆయన ఒర్చి ప్రాధమిక చికిత్స మాత్రమే చెయ్యగలిగాడు. వెంటనే ఏదైనా ఆసుపత్రిలో చేరించ మని చెప్పాడు. ఎంతో వ్యయ ప్రయాసలతో ఆ డాక్టర్ సహకారంతో మమ్మల్ని ఒక ప్రైవేట్ ఆసుపత్రిలో చేర్చాడు.

అందరిలోనూ చాలా రక్తం పోయింది. నా గుండె వేగంగా కొట్టుకోసాగింది. ముగ్గురిలో నేను మాత్రమే స్పృహలో నుండి బయటిప డినవాళ్లి. మిగిలిన వాళ్లు ఇంకా స్పృహలోనే ఉన్నారు. “కళా.. కళా..” అంటూ కలవరిస్తున్నాడు తమిళ్.

అతని గొంతు నా హృదయాన్ని మెలిపే టీంది. వాళ్ల స్థితిని చూసి ఏడవటం తప్ప ఇంకేం చెయ్యగలను? రెండు పగళ్లు, రెండు రాతుళ్లు, ఎంతో రక్తం ఇచ్చి చికిత్స చేశాక

కూడా డాక్టర్లు నమ్మకాన్ని కలి గించలేకపోయారు. పక్కనున్న మంచంలో పడుకుని వాళ్లనే చూస్తా తపించసాగాను. మూడవ రోజు రాత్రి స్పృహలోకి రాగానే ఇద్దరి ప్రాణాలూ పోయాయి. దుఃఖంలో పూడుకు పోయిన నన్ను మల్లప్ప ఉదార్చాడు. వాళ్ల అంత్యక్రియలకు నాతోపాటు దగ్గరుండి సహకరించాడు. తమిళ్ కలవరింతా అతని తండ్రి గొఱగుడూ నా చెపుల్లో రింగుమంటునే ఉన్నాయి. అన్ని ఒకేసారి మగిసి పోయి కాలుతున్న చిత్రమంటల్ని తడబటుతో చూస్తా ఉండిపోయాను. ఊతక ప్రతో ఎక్కువసేపు నిలబడలేకపోయాను. నొప్పి నన్ను పీడించసాగింది. “నేను చని పోయి ఉండోచ్చుగా?” అని మనసు గొంతెత్తి అరిచింది. ఆసుపత్రిలో నుండి నన్ను డిశ్చార్జిచేయించి తీసుకొచ్చేశాడు మల్లప్ప.

తన కొడుకు లాగానే నన్ను కంటికి రెప్పలా చూసుకున్నాడు. కళాను గురించి పోలీసు రిపోర్టు ఆయనే ఇచ్చాడు. నయం కావటానికి ఇంకా రెండు మూడు వారాలు పడతాయని చెప్పాడు డాక్టరు. కానీ నేను ఇంట్లోనే కూర్చోలేకపోయాను. పిచ్చి పట్టేలా అనిపించింది. మెల్లగా లేచి ఏరు పక్కకు నడిచాను.

ఏరు తనలో ఏదేదో తేలటానికి అనుమతించినట్టుగా ప్రవహిస్తోంది. పరిచయం లేని వ్యక్తిని నిశితంగా పరిశేలిస్తున్నట్టుగా ఏరు ముఖాన్నే చూస్తా ఉన్నాను. నా పక్కన తమిళ్ కూర్చుని గుసగుసలాడినట్టుగా అని పించింది. అతని ముఖం ఒక చెదిరిన చిత్రంలా మనసులో ముద్రించుకుపోయింది. అతని కలవరింత, అతని ఏడుపు, ఊపిరి పోయ్యే తరుణంలో ఆగుండా ఉప్పరించిన “కళా.. కళా..” అన్న పేరు.... అన్ని నన్ను చుట్టుముట్టాయి.

“స్ఫైన్ నుండి వచ్చున్నారు”

“కళా..” అని గొణిగింది మనసు. గభూలున లేవటానికి ప్రయత్నించాను. ఆయన నా భుజాన్ని పట్టుకుని సాయం చేశాడు.

ఆయన కళల్లో కాంతి లేదు. నేను ఆయన చెప్పబోయే మాటల కోసం ఎదురుచూస్తున్నాను. ఏరు వైపుగా చూస్తా నిదానంగా చెబుతున్నాడు.

“తెల్లవారి ఏట్లో ఏదో శవం కనిపించిందట, వచ్చి ఆనవాళ్లు చూపించాలిట”.

ఇంక్ క్రూస్

మట్టి చిగుళ్లపై
బాలకార్యకుని బుల్లిచేతులు
శ్రమ స్వర్పకు
కాలం పులకరిస్తోంది
ఆనంద భాష్యాలతో కాదు
బాధను వర్షిస్తోంది
కన్నిశ్లుగా
చిరిగిన బట్టలతో
ఇంటికి పునాది ఇటుకను
తయారుచేస్తున్నాడు
ఆకలితో
కొత్తపేటలో చింతచెట్టుకింద

ఇంకా నాకు
బస్సులో వెళుతుంటే ఓ ఆకలి కేక
వినిపిస్తోంది
ఇటుకలో అన్నాన్ని వెతుకుతున్నాడు
పలకపై
అక్కరాలను రుద్దవలసిన పసిచేతులు
మట్టిని పిసుకుతున్నాయి
చీమిడిముక్కుతో ఉన్న పిల్లవాడి కళల్లో
శ్రమసాందర్భం కనిపిస్తోంది

ఇటుక కూడా
కన్నిశ్లు
పెట్టుకుంటుందని
నాకు తెలిసింది
నేలతల్లి హృదయంపై
పరుస్తున్న
ఇటుకలు
పరిమళాల
పూలనేతాలుగా
కనిపిస్తున్నాయ్
ఆకలి తుఫానుల

ఈ నెం క్రూస్

మధ్య
అవినీతి పెనుగాలులతో
అమ్మకోసం శ్రమిస్తున్న బాలుడు
పవిత్ర హృదయాన్ని చూస్తున్నాను
శ్రమదోషిడికి
అతడు సజీవ సాక్ష్యం.

- నల్లా నరసింహమూర్తి

గగనమైన బతుకు జీవనంలో
అత్యాశల వనాల్లో
వెతుకులాట ఏధిలో
క్షణాన్ని దాటనిప్యని ఆరాటం
కాలాన్ని శాసిస్తుంటే
శృతి తప్పిన జీవన రంగస్థలంలో
ఇంటిని వొదిలేసి
ఒంటిని ఎండమావుల వద్ద దించేసి

పోరాట భూమిక పోషిస్తూ
అంతరంగపు పొరల మాటున
దాగిన
ఆవేదనాపుటలతో
గండిపడ్డ గుండె గదులను
బంటరితనం వేధిస్తుంటే
అపరిచిత ఎదల్ని
వాటేసుకుంటున్న ఆత్మలను

**ఆ
నం
ద
మే
గా!**

దిగులుమబ్బులు కమ్ముకుని
దరిచేరని ప్రశాంత క్షణాలను
నిశ్చి ఆవహిస్తే
అశాంతిపొరలను తరమడానికి
తృప్తివిత్తులను
ఒర్చుకొంగులో మూటకట్టగా
మొలకెత్తిన ప్రశాంతపు సమీరాలతో
జీవనం సంతసమేగా!

- వేమూరి శ్రీనివాస్

ఆకలికి ఉలిక్కిపడి లేచి
చీకటి దుప్పటి విదిలించుకుని
అడవిలాంటి బతుకుబాటపై పరుగు మొదలెడుతాడు
వాడు కళని
దారుల వెంబడి కొలువుదీరిన చెత్తకుప్పలు
అయస్కాంతాల్లా ఆకర్షిస్తాయి.
అక్కడైతే ఏ పోటీ ఉండకపోవచ్చని
వాడి కాళ్లు
పనికిరావని అందరూ పారవేసే
మురికి దిబ్బల వైపు పరుగులు తీస్తాయి.
అక్కడైతే తనని ఎవరూ కసురుకోరని
పోట్ట నింపుకునే పట్టెడు మెతుకుల కోసం
కనురెప్పుల మీద వాలే ఈగల్ని తలతోనే విదిలిస్తూ
వాడి చేతులు
చెత్త కుండీలను ఆశగా ఆబగా తడుముతాయి.
నోటికి రుచికి అనుబంధం తెగిపోయిన ఆకలి నాలికతో

వాడి నోరు
పాచిపోయిన పదార్థాలను తినేందుకు సిద్ధపడుతుంది
వాడి దేహం

డ్యూటీ చేసుా కార్బోరేషన్ కార్బూకుల కర్మదేబ్బులను
పోటీకి దిగే వీధికుక్కల పంటిగాట్లను

మౌనంగా భరించి నెత్తుటి గాయాలను పూస్తుంది
రాత్రి నగరపు రణగోట ధ్వనులు సద్గుమణిగాక
పుట్ట పాత్రపై దుమ్మును కౌగిలించుకుని పడుకుని
రక్తాన్ని పీల్చే దోషుల జోల పాటలో

మగతగా జోగేవాడిని తెల్లవారుజామునే

కడుపులోని

ఆకలి అలారం నిద్రలేపుతుంది.

అదిగో చూడండి

వాడే కాదూ... పరుగెడుతున్నది?

ఆపండి..!

మన బీడ్డలాంటివాడు కాదూ!

- రజిత కొండసాని

వాడు

ఒకరోజు మధ్యాహ్నం మూడు గంటలు కావస్తోంది. ఏమీ పాలు పోక పార్చులో కూర్చున్న ఒంటరిగా గుండెలను తట్టి గుబులు రేపుతున్న జ్ఞాపకాలను వల్ల వేసుకుండామని పార్చు అంతా జనంతో చాలా కోలాహలంగా వున్న ట్లుగా అనిపించినా నిశ్చబ్దంగానే ఉంది. నేను దూరంగా ఓ సిమెంట్ బేంచి మీద కూర్చున్న. ఎందుకో మనస్సు స్థిమితంగా లేదు. ఒక్కసారి వెనక్కి వెళ్లి నా బాల్యాన్ని తడిమినట్టయింది. తెరలు తెరలుగా నా చిన్న నాటి జ్ఞాపకాలు కళముందు కదలాడాయి.

మెల్లిగా నా మనస్సు నాకు తెలియకుండానే గత స్మృతుల్లోకి జారుకుంది. అలసటతో కళ్లు మూసుకున్నాను, కళ్లుమైట నాకు తెలియకుండానే కరిగిన కరుగుతున్న ఆలోచనల జడి.. అలజడితో చేతులు వణుకుతూ ఉన్నాయి.

ఆ రోజు నాన్న ఇంటినుంచి బైక్ తీసుకుని బయలుదేరాడు ఆఫీసుకు. నాన్న ఒక్కడు సంపాదిస్తేనే కుటుంబం గడవడం. అమ్మచాలా అమాయకురాలు, తను ఇంట్లోనే ఉంటుంది.

చెల్లి, నేను. ఏ

ఇతర ఆస్తిపాస్తులు లేవు మాకు.

జీతం మీదనే బతుకు. నాన్నగారు ఆఫీసుకి వెళ్లిపోగానే అమ్మ కూరగాయలకని మార్కెట్కి

వెళ్లింది. దారి మధ్యలో జన మంతా గుమిగూడి ఉన్నారు. వాహనాలు ఆగివున్నాయి. ఏమైంది? అఖి అమ్మ ఒక్క అడుగు ముందుకు వేసింది. జనాలను తోసు కుంటూ వెళ్లింది... అంతే! ఒక్కసారిగా నిశ్చేషురాలైంది. అక్కడ దృశ్యం చూసి యాక్కి దెంట జరిగి బైక్ నుంచి కింద పడి రక్తపు మడుగులో నాన్న ఒళ్లంతా చెమటలు.. ముందుకు కదలలేకపోయింది అమ్మ, నోరు పిడచగట్టింది దప్పికతో.. కండ్లు తిరిగినట్లు నాయి, కిందపడి పోయింది. ఎవరో ఒక తను నీళ్ల బాటిల్ తెచ్చి అమ్మ ముఖాన కొన్ని చిలకరించి, ఇంకా ఇద్దరి సహాయంతో లేపి కూర్చోబెట్టి నీళ్లు తాగించారు. నాన్నగారి అంత్యక్రియలు జరిగిపోయాయి.

రోజులు దొర్లిపోతున్నాయి. అమ్మ నన్ను,

ముందుచూశు

చెల్లిని చదివిస్తోంది. - నెల్లుట్ల సునీత దాచుకున్న డబ్బులు కూడా అయిపోయాయి. ఒకరోజు మాస్కూల్ టీచర్ “స్కూల్ ఫీజు కట్టలేదు. మీరు రేపట్టుండి స్కూల్కి రావద్దని” వార్షిక్ ఇచ్చింది.

ఇంటికి వచ్చి అమ్మతో విషయం చెప్పాం. “సరే! రేపు యథావిధిగా స్కూల్కి వెళ్లండి. నేను వచ్చి టీచర్తో మాట్లాడతాను” అంది.

మేం వెళ్లాం. మర్మాడు అమ్మ వచ్చి టీచర్తో “ఫీజు రేపు కడతాను” అని చెప్పోంది. అటువైపుగా క్లాస్ రూమ్కి వెళ్లున్న మాకు వినిపించి వినపడనట్లుగా వినిపించింది.

మరునాడు స్కూల్ నుంచి వస్తున్న మాకు దారిలో ఒక జ్యాయలరీ షాప్లో అమ్మ కనిపించింది. ఇక్కడేం చేస్తుంది అమ్మ అని చూస్తున్నాం. ఏమైనా నగలు కొనటానికి

కూడా అంత డబ్బు లేదు. స్కూల్ఫీజులు ఇంతవరకు కట్టలేదు. ఒక పూట తిని మరొక పూట పస్తులుండడం రోజు జరిగేది మాఇట్లో. ఇలా ఆలోచిస్తూ చెల్లి, నేను అమ్మని దూరంగా ఉండి గమని

స్తున్నాం. అమ్మ నగలు తూకం వేయిస్తోంది. మార్యాడి కొట్ట తను డబ్బులు ఇచ్చాడు అమ్మకు. అమ్మను మేం గమనిస్తున్నట్లు తనకు తెలియదు.

వెనుతిరిగి నేను, చెల్లి ఇంటికి వెళ్లాం. అదేరోజు అమ్మ స్కూల్కి వచ్చి ఫీజులు కట్టింది. ఇలా కొద్ది కాలం గడిచాక వుంటున్న ఇల్లు కూడా అమ్మసాం. అప్పుడు నేను పదవ తరగతి చదువుతున్నాను. ఇక మిగిలింది ఏమీలేదు. ఇల్లు కూడా లేకుండా పోయింది.

నేను బాగా చదువుకోవాలి, మంచి మార్యులు తెచ్చుకుని పెద్ద ఉద్యోగం చేసి ఆర్థిక సమస్యలు లేకుండా అమ్మని, చెల్లిని బాగా చూసుకోవాలి.. అని అనుకున్నాను. బోర్డ్ ఎగ్జామ్స్ రాశాను. ఫస్ట్ క్లాస్ మార్యులతో పాసయ్యాను. ఇంటర్లో జాయిన్ అయ్యాను. మొదటి సంవత్సరం అతికష్టం

మీద పూర్తి చేసాను. రెండవ సంవత్సరం చదువుతున్నాను. చెల్లి పదవ తరగతికి వచ్చింది. ఇంట్లో సమస్యలు పెరిగాయి.

చూస్తుండగానే ఇంటర్ రెండవ సంవత్సరం పరీక్షలు రాశాను. సెలవులు వచ్చాయి. ఎక్కడైనా ఒక ఉద్యోగం సంపాదించుకోవాలి అని నిర్ణయించుకున్నాను. జాబ్కోసం సిటీ అంతా తెరిగాను. ఒక రెస్టారెంట్లో రిసెప్షనిస్టుగా కుదిరాను. అలా కొంతకాలం తరువాత చెల్లిది కూడా ఇంటర్ అయిపోయింది. నేను చదువు మానేసాను.

ఇలా కాలం గడిచిపోతోంది. ఒకరోజు రెస్టారెంట్లో బాగా రష్టగా ఉంది. ఆ రోజు సాయంత్రం అయినా ఇంకా వర్క్ మిగిలే వుంది. బాగా

సింగిల్స్ పేజీ కథ

రాత్రయింది. రెస్టారెంట్ అంకుల్, నేను మాత్రమే ఉన్నాం. ఒక్కసారిగా అంకుల్ నా మీద వేసి గట్టిగా పట్టుకున్నాడు. నేను ఊహించని ఆ సంఘటనకి మతిపోయినంత పని అయ్యింది. నేను తండ్రిలా భావించిన అంకుల్ ఇప్పుడేంటి... ఇలా! ఇన్ని రోజులు ఎంతగా నమ్మాను. ఇలా చేశాడు అని అను కుంటూనే గట్టిగా వదిలించుకుని పరుగు తీసాను. గేటు దగ్గరకు వచ్చాను, గేటు వేసి వుంది. అన్నయ్యలా భావించిన ఏడు కూడా గేటు మూసివేశాడు. గేటు తీయరా! అని గట్టిగా అన్నాను.

తండ్రిలా భావించినవాడు అలా చేశాడు. దానికి నువ్వు కూడా తోడయ్యావా? ఇలాంటి పనులకు నువ్వు కూడా వాడితో కలిసి పూను కున్నావా? చీ..చీ.. దుర్యాగ్రహి! అని గేటు తీసుకుని బయటికి వచ్చాను. ఎలాగైనా ఇలాంటి వారికి బుద్ధి చెప్పాలంటే నేను ఏదో చెయ్యాలి అనుకున్నాను.

నేను ఇన్ని రోజులు సంపాదించిన డబ్బుతో సెల్ఫ్ డిఫెన్స్ కోర్సులో జాయిన్ అయ్యాను. ఆక్కడ శిక్షణ తీసుకున్నాను. ఏ బలం అయితే సన్న కాపాడింటో సన్న నేను రక్కించుకోగలిగానో అదే ఇప్పుడు నా లాంటి ఆడపిల్లలకు అవసరం అనుకున్నాను. ఎదిరించలేని ఆడపిల్లల జీవితాలు ఎన్ని చిదిమివేయబడ్డాయేనని ఆలోచించి ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాను. ఒక ఇన్స్టిట్యూట్ ఒపెన్ చేసి ఆడపిల్లలకు ఉచితంగా శిక్షణ ఇస్తున్నాను. జాబ్ చేసుకుంటూ సాయంత్రం సమయంలో నా లాంటి ఆడపిల్లల్ని నేను తయారు చేస్తున్నందుకు చాలా గర్వంగా ఉంది, ప్రతి ఆడబిడ్లులు ఆత్మగౌరవంతో బతకాలనే నా ఆకాంక్ష తీరినందుకు. ఏదో చప్పుడు గట్టిగా వినిపించింది. ఆ శబ్దానికి గత స్మృతుల్లోంచి బయటికి వచ్చాను. సంధ్యాసమమైంది. చుట్టూ పక్కల పరిసరాలను చూసుకూ రెండడుగులు ముందుకు వేశాను.

చిన్నపు - నల్గొండ

ప్రశ్న: ఈశాస్య మూలన గోడకు బరువుగా వున్న దేవుని మందిరం అమర్ధవచ్చా? లేక గోడకు చేర్చకుండా ఈశాస్య మూలన కింద మందిరం పెట్టవచ్చా?

జవాబు: ఈ రెండు పద్ధతులు వద్దు. అలా కట్టడం వల్ల అంటే- ఇంటికి పూర్తి ఈశాస్యం మూలలో పూజగది నిర్మించడం వల్ల ఆ ఇంటికి ఈశాస్య మూత ఏర్పడు తుంది. ఈశాస్యం మూత పడకూడదు.

బాగా ఆవుతున్నాయి. ఉపాధి కూడా సరిగ్గా నడవడం లేదు.

జవాబు: ఈశాస్యంలో కట్టవలసిన దేవుని గుడిని ఇంటికి దక్షిణంలో నిర్మించారు. దక్షిణంలో వుండవలసిన లెట్రిన్, బాత్ రూమ్లను, మెట్లను ఈశాస్యం వైపు నిర్మించారు. దేవుని గదిని తీసివేసి ఆ

వాస్తువార్త

వాస్తు విద్యాన్ సాయిశ్రీ

డా॥ దంతూరి పండిరినాథ్

3-2-4, కింగ్స్ వే, సికింద్రాబాద్

సెల్స్: 9885446501/9885449458

అదుగుభాగం భూమిలోవల పిల్లల్నికి తగల కూడదు. వాటర్ పంపులకు, బావులకు దూరంగా వుండటం వల్ల సీపేజ్ నుండి

ఈశాస్య మూల్ ద్వారా మందిరం ఉంటుచ్చా?

ఆర్థిక ఇభ్యందులను అభిగమించేదెలా?

కృపాకర్ రావు - భీమవరం

ప్రశ్న: మా పాత ఇల్లు దక్షిణ భాగంలో పూర్తిగా మూడు గదులు కట్టాం. తూర్పు నాలుగు భాగాలు చేసి తూర్పు ఆగ్నేయ భాగం వదిలి సెప్పిక్ ట్యూంక్ కట్టాం. పడమరలో పూర్తిగా స్లాబ్ వేసాం. తరువాత చుట్టూ కాంపాండ్ వాల్ కట్టి దక్షిణ ఆగ్నేయంలో గేటు పెట్టాం. అక్కడి బాత్ రూమ్, లెట్రిన్ తీసి ఉత్తరం మెట్ల కింద బాత్ రూమ్ లెట్రిన్ కట్టాం. కాంపాండ్ గోడకు కట్టినప్పటినుండి ఆర్థిక పరిస్థితి బాగా దెబ్బతిన్నది. అప్పులు

స్థలంలో లెట్రిన్, బాత్ రూమ్లను నిర్మించండి.

ప్రస్తుతం వున్న లెట్రిన్, బాత్ రూమ్, మెట్ల తీసివేయండి. వంట గదిలోనే తూర్పు ఈశాస్యంలో పూజ చేసుకుంటే మంచిది. వంట గది కిటికీకి ఎదురుగా తలుపు ఏర్పాటు చేసుకోవచ్చు. మార్పులు కీప్పతరంగా ఉన్నాయి. మీకున్న స్థలం చిన్నది. ఒక సారి వ్యక్తిగతంగా వచ్చి కలిస్తే వివరంగా చర్చించే అవకాశం ఉంటుంది.

సెప్పిక్ ట్యూంక్ ఎక్కడ నిర్మించాలి?

సీతారామారావు - కందుకూరు

ప్రశ్న: మీరు ఉత్తరం మధ్య భాగంలో సెప్పిక్ ట్యూంక్ వుండాలి అన్నారు. అది బిల్లింగ్ మధ్య భాగంలోనా? లేక ఉత్తరపు ప్రహరీ నిడివిలో మధ్య భాగంలోనా? దయచేసి ఈ విషయాన్ని వివరించండి.

జవాబు: బిల్లింగ్ ఉత్తరంలో మధ్య భాగానికి కాదు. మొత్తం ఉత్తర ప్రహరీగోడ నిడివిలో మధ్య భాగం సెప్పిక్ ట్యూంక్ కట్టవచ్చు. లేదా ఈశాస్య, వాయువ్యాలు వదిలేసి ఉత్తర భాగంలో ఎక్కడయినా సెప్పిక్ ట్యూంక్ కట్టవచ్చు. అయితే సెప్పిక్ ట్యూంక్కి ఎదురుగా ఏ తలుపులు, గేటులు రాకుండా చూసుకోవాలి. సెప్పిక్ ట్యూంక్ ఇంటికి దూరంగా ప్రహరీగోడకి దగ్గరగా వుండాలి. ప్రహరీ గోడకి కనీసం ఒక అదుగు దూరంలో వుండాలి. సెప్పిక్ ట్యూంక్

తప్పించుకోవచ్చు). లేకపోతే తాగునీరు కలుషితమవుతుంది. ఇన్ని జాగ్రత్తలు అవసరం కనుక ముందు ఇంటి ప్లానంతా ద్రువపరచుకున్నాక సెప్పిక్ ట్యూంక్ స్థల నిర్ధారణ జరుగుతుంది.

మా సమస్యలకు పరిష్కారం?

పి.జి.రావు - కరీంనగర్

ప్రశ్న: మేం ఒక ప్లాటు కొన్నాం. ఇల్లు ముఖ ద్వారం ఉత్తరం. రోడ్డుకు బాగుంటుందని పెట్టాం. అప్పటి నుండి మాకు అన్ని సమస్యలే. ఇల్లు కట్టకముందు మా వారికి మంచిపేరుండేది. ఒకావిడ వల్ల మా వారి మీద నిందలు మోపడం, పోలీసు కేసు పెట్టడం జరిగింది, జరిమానా కట్టాం. ప్రతిరోజు ఏదో విధంగా గోడవలు మమ్మల్ని బాగా కుంగదీస్తున్నాయి. తూర్పుగోడ గది నిర్మించిన నాటినుండి మాకు సమస్యలు ఇంకా ఎక్కువయ్యాయి. అప్పులు బాగా పెరిగాయి. పాత సమస్యలు, గోడవలు మళ్ళీ మొదలయ్యాయి. అసలు బతకాలనే లేదు.

జవాబు: ఇంటిగేటు మొదలుకొని తలుపులన్నీ 'ఉత్తర వాయువ్యం నుండి దక్షిణ నైర్మల్యాలు' నిడిచే విధంగా వున్నాయి. ఈ విధంగా తలుపులుండటం వల్ల చెడు ఫలితాలుండటం సర్వసాధారణం. గేటు తలుపులను కూడా 'ఉత్తర ఈశాస్యం నుండి దక్షిణ ఆగ్నేయానికి' నడక వచ్చే తీరున అమర్చి చూడండి. తప్ప కుండా మెరుగయిన ఫలితాలు పొందుతారు.

మీరు సూచించిన షెట్టర్కి మీరే స్వంతదారులయితే మాత్రం మీ ఇంటికి ఉత్తర వాయువ్య వీధిపోటు తగులుతుందని గ్రహించాల్సి ఉంటుంది. ఇలాంటి వీధిపోటులు వున్న పుండు వ్యాజ్యాలు, వ్యసనాలు, మానసిక సమస్యలు బాధిస్తాయి. 'నీచ స్థాన వీధిపోటులు సాంద్రతను తగ్గించే పద్ధతులున్నాయి. వ్యక్తిగతంగా సంప్రదిస్తే చర్చించే వీలుంటుంది.

వాస్తువార్త

పూర్తి పేరు : .....
పుట్టిన తేదీ: .....ఊరు.....
జన్మనక్షత్రం.....తల్లి పేరు .....
చిరునామా: .....పోను: .....

ఎస్.వి.ఆర్ - మచిలీపట్టుం

ప్రశ్న: నా వయసు 60. ప్రైవేట్ ఎంప్లౌయిగా పనిచేస్తున్నాను. నా భార్య వయసు 55. మాకు ఇద్దరు పిల్లలు. ఒకరు బెంగళూరులో, ఇంకో అబ్బాయి యుకెలో వుంటారు. మాకు ఎటువంటి సమస్యలు లేవు. కానీ ఈ సంపత్తురం ఏప్రిల్ నుంచి నా భార్య ప్రపట్టనలో మార్పులోచ్చాయి. తను చాలా నెమ్ముడస్తురాలు. ఏ విషయంలోనైనా చాలా ఆలోచించి నిర్ణయం తీసుకుంటుంది. అలాంటిది తనలో భయం, అన్ని విషయాల్లోనూ ఏదో అను మానం. కరోనా వస్తుందమోనని భయం. వచ్చిందేమోనని భయం. మొదట్లో యూట్యూబ్లోని చిట్టాలు పాటించేది. ఇప్పుడు

చేయించటం జరుగుతూ వుంటుంది.

సైకోథెరపీ (psychotherapy) ద్వారా ఆమెని మార్చే అవకాశం ఉంది.. ప్రయత్నించండి.

సాంతం చేసుకునే టెక్స్స్ నేర్చుకో!

ఎల్.ఎస్ - హిమాయత్ నగర్

ప్రశ్న: నా వయసు 26. పెళ్ళయి రెండేళ్ళ యింది. ఫ్యాషన్ డిజైనింగ్ కోర్సు చేసాను. నా భర్త సాఫ్ట్‌వేర్ ఇంజీనీర్ గా పని చేస్తున్నారు. మా ఇంట్లో(అత్తగారింట్లో) మా అత్తగారు, మామగారు, నా భర్త నేను వుంటాం.

పర్మన్లో పాయింట్

చల్లా సుబ్రహ్మయాం

కొన్సెలింగ్ సైకాలజిస్ట్, ప్రోదరాబాద్
ఫోన్: 9866362224

challascounsel@gmail.com

www.chillascounsel.com

Subrahmanyam Challa

Subrahmanyam Challa

నా భర్త. కానీ రోజు రోజుకి నేను ఆమెని భరించలేకపోతున్నాను. నా భర్తపై చాలా కోపం వస్తోంది. ఏంచేయాలో తెలీప్పేదు. నేనే ఆవిడతో అన్ని విషయాలు దైరెక్టగా అడిగేద్దామను కుంటున్నాను. కానీ అది కరెక్టా, కాదా?

జవాబు: ఆగు తల్లి ఆగు. నువ్వేమీ అత్తగార్చి అడిగేసి ఉత్తిస్తే ఆవిడ నిన్ను జాడించి ముళ్ళకంప మీద ఆరేస్తుంది.

నువ్వేంత అల్లాడినా మీ అత్తగార్చి కాదని నీ భర్తగానే మామగారుగానే ముందుకు వస్తారని అనిపించటంలేదు. మొదటగా నువ్వు చెయ్య వలసింది ఆమెని సాంతం చేసుకోవడం. ఏమాత్రం వ్యతిరేకత వ్యక్తం చేయకుండా ఆమెని ఫాలో అవుతూ, మెచ్చుకుంటూ ఆమెకి నీ మీద బాగా నమ్మకం కలిగేలా ప్రవర్తించు. కుటుంబానికి నష్టం కలిగించే పని ఆవిడ ఎలాగూ చేయదు కనుక ఆవిడ అడుగుజాడల్లో నడుస్తూ-

మీ మామగారినీ, నీ భర్తని కూడా సాంతం చేసుకోగలిగితే ఆ ఇంటి పెత్తనం మీ అత్తగారి చేతుల్లోంచి నీ చేతిలోకి వస్తుంది. ఇది చెప్పటం తేలికేగానీ చేయటం అంత సులభం కాదు.

యూట్యూబ్లో వచ్చే అన్ని చిట్టాలు, జాగ్రత్తలు పాటించాలనుకుంటోంది. ఏ స్థాయిలో అంటే ఒకరోజు తను చూసిన ఏదైనా ఒక్క విషయం పాటించకపోయినా రోజంతా దాని గురించే ఆలోచిస్తున్న మాట్లాడుతూ వుంటుంది. నన్ను ఇంటి బయటకి పోనివ్వదు. పిల్లలతో ఫోన్లో గంటలు గంటలు మాట్లాడుతూ వాళ్ళకి జాగ్రత్తలు చెబుతూనే ఉంటుంది. మధ్య రాత్రి వాతాత్మకాగా నిద్రలోంచి లేచి తనకి నాకు కరోనా వచ్చిందని లేదా ఏదో జ్యరం జబ్బు వచ్చింది, మందులు వేసుకోవాలనీ యాంటి బయోటిక్స్ వేసుకుంటుంది. ఇప్పటివరకు దాదాపు అన్ని రకాల పరీక్షలు చేయించాను. బి.పి, మగర్ కూడా లేవు. కనీసం 30-40 సార్లు హస్పిటలకి తీరిగాం. యూట్యూబ్ రోజుకి 7-8 గంటలు చూస్తుంటుంది. దాని వల్ల ఏ పని చేసుకోలేకపోతోంది. చాలా త్వరగా అలసిపోతోంది. ఈ మధ్య కాలంలో తను ప్రశాంతంగా నిద్ర పోవడం నేను చూడలేదు. ఎప్పుడూ ఏదో ఆలోచిస్తున్నటుంది. ఏదో భయం. తనకి ఏదైనా అయితే పిల్లల్ని బాగా చూసుకోమని పదే పదే చెబుతోంది. రోజు రోజుకి తన పరిస్థితి క్షీణించిపోతోంది. మీ దగ్గరికి తీసుకురావాలనుకుంటున్నాను. తనది మానసిక సమస్యెనా?

జవాబు: మీ సమస్య నాకు అర్థమైంది రావుగారూ! మీ భార్యది కేవలం మానసిక మైన సమస్యె. ఏ జబ్బు లేకపోయినా ఏదో జబ్బు వచ్చింది అని అపోహా పడి, భయపడటం ఆ సమస్య లక్షణం. ఆమెలో ఎలాంటి రోగమూ లేదని ఎంత చెప్పినా, ఎన్ని రిపోర్టులు చూపించినా ఆమె తన ఆలోచననే, భయాన్నే నమ్ముతుందిగానీ రిపోర్టుని నమ్ముదు. అందుకే అనేకసార్లు డాక్టర్ చుట్టూ తిరగటం, మళ్ళీ మళ్ళీ చేయించిన పరీక్షలే

ఇలాగే వుంటారు అనుకుని నేనేం మాట్లాడలేదు. కానీ ఆవిడ మా జీవితంలో జిరిగే ప్రతీ విషయంలోనూ నిర్ణయం తీసేసుకుంటుంది. నేను పిల్లల్ని ఎప్పుడు కనాలి, బోటిక్ ఎప్పుడు పెట్టాలి, ఎలా వ్యాపారం చెయ్యాలో కూడా తనే ప్లాన్ చేస్తున్నారు. ఈ విషయాలన్నీ మా వారికి, మామగారికి చాలా స్పష్టంగా కనబడుతున్నా- “అమ్మకి కాస్త జాగ్రత్త ఎక్కువ, అమ్మ అన్ని ఆలోచించే చెబుతుంది! అమ్మకి అలా అలవాటయిపోయింది.. వదిలేయ” అంటారు,

సబర్తుతి ఆశ్రమంలో గాంధీజీ ఎవరి పనులు వాళ్లు చేసుకుపోతున్నారు. ఒకరు చేయమని చేపేపుడాకా ఎదురుచూడకుండా అది తమ బాధ్యతగా పనులు చేసుకుపోతున్నారు. రోజు ఎవరి పనులు వారే చేయాలని నిబంధన లేదు. పనులను ఇష్టపడి చేయాలని మాత్రం గాంధీజీ చేపేవారు. ఆ రోజు గోధుమల్లోని రాళ్లు ఏరి

సబర్తుతిలో బ్రిజ్ ..

(శ్రీరాము)

ఇసుర్రాయిలో వేసి

విసిరి పిండి చేయటం ఆయన బాధ్యత. చేటలో గోధుమలు పోసుకుని అందులోని చిన్న చిన్న రాళ్లను ఏరుతున్నారు. ఆ సమయంలో ఓ అంగైయుడు సూటు బూటు వేసుకుని వచ్చాడు. వస్తూనే రెండు చేతులు జోడించి “నమస్కారం మహాత్మాజీ” అన్నాడు వినమ్రమహాత్మాకంగా.

“నమస్కార” తనూ రెండు చేతులు జోడించి అని, తన పని తాను చేసుకోసాగారు. గాంధీజీ కూర్చుని వుంటే తను నిలబడటం సిగ్గనిపించిందా అంగైయునికి ముందే బిగుత్తేన ప్యాంటు, కూర్చుడానికి చాలా అవస్థపడి ఎలాగో కూర్చుబోయాడు. ప్యాంటు వెనకవైపు ‘పుర్’ మంది. ఆ శబ్దం విని ముసి ముసిగా నవ్వారు గాంధీజీ. అంగైయుడు ‘మీరు నవ్వతారు కూడానా?’ అని అడిగాడు.

‘నవ్వనివాడు నరుడు కాదు..

నవ్వించలేనివాడు మనిషి కాదు’ అని అన్నారు గాంధీజీ. ‘అయితే మిమ్మల్ని నవ్వించిన పుణ్యం నాకు దక్కుతుందం టారా?’ అంటే- ‘చేసే ప్రతి మంచి పనికి ఫలితం దక్కుతుంది’ అన్నారు.

అనుసరించాడు. గాంధీజీ తిరగలిలో గోధు మలు వేసి తిప్పసాగారు. ‘కెన్ ఐ హెల్ప్ యు’ అని అడిగాడు, అంగైయుడు.

‘వైనాట్, మార్.. మార్’ అన్నారు గాంధీజీ. ఓ నిమిషం గాంధీజీకి సహకరించి ‘యూ లివ్ ఇట్, ఐ డూ ఇట్’ అనగానే ‘మార్’ అని తిరగలిని ఆంగైయునికి వదిలే శాడు. అయిదు నిమిషాలవ్వగానే కోటు, కోటు కింద ఉన్న ఫుల్ పర్పు, టై ఆంగై యుణ్ణి ఉక్కిరి బిక్కిరి చేయసాగాయి.

“డర్టీ కోటు, డర్టీ షర్ట్, డర్టీ టై” అంటూ చిరాకు పడుతూ వాటిని విప్పేసాడు. “ఓ! వాటే ప్రీ నో” అని గాంధీజీ వైపు చూశాడు. గాంధీగారు ముసి ముసిగా నవ్వుతూనే ఉన్నారు. అది చూసి ఆంగైయుడూ నవ్వు కున్నాడు. ఇంకో రెండు మూడు నిమి పొలు విసిరటంతో భుజాలు నోప్పి పుట్టాయి..

‘పయామ్
సారీ మహా
త్యాజీ!
నా వల్ల
కావడం
లేదు.
నన్ను
వదిలిపెట్టండి’

అంటూ లేచి వెళ్లిపోతూ ‘మీరు

నన్ను రామాయణంలో సుయోధనుడు సీతమ్మ వాస్త్రాపహరణం చేసినట్టుగా నా గుడ్డలు ఉడడిసారు. అఫ్కోర్న్ బనియన్, డ్రాయర్ ఉంచారు’ అన్నాడు.

గాంధీజీ ఆంగైయుడి మాటలకు నవ్వుతూ “సారీ మిస్టర్! యూ ఆర్ రాంగ్ రామాయణంలో కాదు మహాభారతంలో సుయోధనుడు కాదు దుశ్శాసనుడు; సీతమ్మను కాదు ద్రౌపతిని” అని చెప్పి, వెళ్లిపోతున్న అతన్ని ఆపుతూ- “మీ ప్యాంటును నేను పుర్మనిపించానా! ‘నో.. మరి ప్యాంటు విప్పానా? ‘నో’ కోటు, షర్పు, టై నేను విప్పదీసానా?” అని గాంధీజీ వినయ పూర్వకంగా ప్రశ్నించేసరికి-

“నో..నో..నో.. నన్ను నేనే ఉడడిసుకు న్నాను” అంటూనే తనను తాను నభశిఖి పర్యంతం చూసుకొని ‘ఓ అయామ్ పేమ్’ అంటూ కింద ఉన్న ప్యాంటు, షర్పు, టై కోటు అందుకుని పరుగులాంటి సడకతో ఆశ్రమం దాటిపోతూ- ‘పిట్’ అని వెను తిరిగి వచ్చి ఆశ్రమం బయట వదిలిన మాఅందుకుని పరుగు లంఘించుకున్నాడు.

అతని వాలకం చూసి సబర్తుతి ఆశ్రమం కూడా మనసారా నవ్వుకుంది.

- తిరుమల వెంకటస్వామి

వారపలం

పాలక్కర్త సంతోష శర్మ, స్వార్థ పండితులు
సుబ్బరాజు టవర్స్, 11-10-10/308
విజయవురి కాలనీ, కొత్తపేట,
హైదరాబాద్. ఫోన్: 9494608133

మేఘం

సామాన్య ధన లాభ సూచనలున్నాయి. అనాధార్ మాలు సందర్భంచి ఇతోధికంగా సహాయం చేస్తారు. పోటీ పరీక్షలకు హజర్తీయ్ విద్యార్థులకు శుభ యోగం. వ్యాపారస్తులు తమ వ్యాపారాన్ని మరింతగా విస్తరిస్తారు. ముఖ్యమైన పనులు వాయిదా పడటం ఆసహనం కలిగిస్తుంది. ధన వృద్ధి.

స్త్రీలకు అనుకూలమైన సమయం. గతంలో ఆగిపోయిన పనులు వారాంతంలో పూర్తి చేస్తారు. వ్యాపారులకు యథాతథంగా ఉంటుంది. వృత్తి విద్యాకోర్సులు అభ్యసించేవారికి ఉన్నత అవకాశాలు లభిస్తాయి. వృత్తి కళాకారులకు ప్రోత్సాహం. ఆర్థిక ఇబ్బందులు ఎదురొక్కంటారు. ఊహించని సంఘటనలు ఎదురైనా దైర్యంతో ఎదురొక్కంటారు.

వృషభం

కుటుంబ సభ్యులతో ఆనందంగా గడువుతారు. స్త్రీలతో మాట్లాడేటప్పుడు ఆచి తూచి వ్యవహారించండి. ధర్మ రక్షణకై పాటుపడతారు. ఉపాధ్యాయ వృత్తిలో పున్న వారికి అధిక అవకాశాలు లభిస్తాయి. లలిత కళల పట్ల ఆసక్తి కనబరుస్తారు. ఆక్సిక ధన లాభ సూచనలున్నాయి. వత్తించి లోనపుతారు.

ఎన్ని వ్యతిరేకటలు ఎదురైనా ప్రారంభించిన పనులు సకాలంలో పూర్తి చేస్తారు. అకారణంగా మానసిక ఆందోళనలకు లోనపుతారు. సంఘంలో పేరు ప్రతిష్ఠలు పెరుగుతాయి. వృత్తి రంగాల్లో ఉన్నవారికి పోటీ ఆధికమవుతుంది. సూతన పెట్టుబడులకు సరైన సమయం కాదు. వృధా సంచారం మానుకుంటే మంచిది. ప్రయాణం రద్దవుతుంది.

కర్మాక్రం

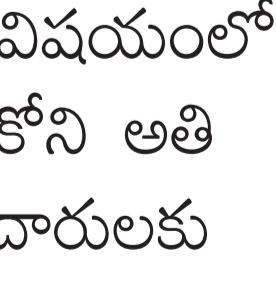

ఆర్థికంగా అంతంతమాత్రంగా ఉంటుంది. ఉద్యోగ ప్రయత్నం ఫలిస్తుంది. ఉద్యోగులకు అదనపు బాధ్యతలు పెరుగుతాయి. వృత్తి విద్యాకోర్సులు అభ్యసించాలన్న అభిలాష విద్యార్థుల్లో ఏర్పడుతుంది. వ్యాపారులు సమయస్వార్తతో వ్యవహారించి అధిక లాభాలు పొందుతారు. దేశాంతర ప్రయాణం వాయిదా వేసుకుంటారు. వాహన యోగం.

తీర్థయాత్రలు చేస్తారు. సెల్పు డ్రైవింగ్ విషయంలో జాగ్రత్తలు పాటించడం అత్యవసరం. అనుకోని అతిథుల రాక ఆనందం కలిగిస్తుంది. వ్యవసాయదారులకు అనుకూలమైన సమయం. అకారణంగా ఆందోళనకు లోనపుతారు. సూతన పెట్టుబడులకు వాయిదా వేసుకుంటారు. స్థిరాస్తి లభిస్తుంది.

కన్య

తుల

అందరూ మీ మాటే వేదవాక్యులా ఆచరిస్తారు. అనుకున్న పనులు సమయానికి పూర్తి చేసి అందరి ప్రశంసలు పొందుతారు. చోర భయం పొంచి వుంది కనుక విలువైన పత్రాలు, వస్తువుల పట్ల అప్రమత్తంగా ఉండండి. శ్రమకు తగిన ప్రతిఫలం పొందుతారు. కోర్షు వ్యవహారాలు వాయిదా పడతాయి. క్రయ-విక్రయాలు లాభసాటిగా ఉంటాయి. ధన వృద్ధి.

శుష్టికం

బ్యాంకు రుణాలు తీర్చి ఊరట పొందుతారు. ఆహోర, ఆరోగ్య సలహాలు, సూచనలు పాటించడం అత్యవసరం. వృధా కాలక్షేపం మంచిది కాదని ఆలస్యంగానైనా గ్రహిస్తారు. వ్యాపారులు వస్తువుల నాణ్యత విషయంలో ఏమాత్రం రాజీపడరు. ఉన్నత చదువులు చదవాలన్న విద్యార్థుల కోరిక నెరవేరుతుంది. ఉద్యోగులకు పై అధికారుల వత్తించి ఉంటుంది.

ధనుస్సు

మీ శక్తి సామర్థ్యాలకు తగిన గుర్తింపు లభిస్తుంది. సంతానాభివృద్ధి ఆనందం కలిగిస్తుంది. సమయ సూర్యితో వ్యవహారించి వ్యాపారులు అధిక లాభాలు పొందుతారు. అన్ని రంగాల్లోనివారు ఎంతో కొంత లాభపడతారు. సౌంతింటి ఆలోచనలు ఫలించే సూచనలున్నాయి. తీర్థయాత్రలు చేస్తారు. వృద్ధుల ఆరోగ్యం మెరుగవుతుంది. వాహన ప్రాప్తి.

మకరం

ప్రముఖులతో పరిచయం ఏర్పడుతుంది. ఆక్సిక ప్రయాణం చేయాల్సి వస్తుంది. ప్రభుత్వ సంబంధమైన పనులు పూర్తి చేస్తారు. అనారోగ్య సమయాలను నిర్దిష్టం చేయడం ఏమాత్రం మంచిది కాదు. ఉద్యోగులకు పదోన్నతి లభించే సూచన. ముఖ్యమైన పనులు వాయిదా పడతాయి. స్త్రీలతో మాట్లాడేటప్పుడు ఆచి తూచి వ్యవహారించండి. తీర్థ యాత్రలు చేస్తారు. రియల్ ఎస్టేట్ రంగంలోని వారికి ఆర్థికంగా బాగుంటుంది.

కుంభం

విద్యార్థుల కృషికి గుర్తింపు లభిస్తుంది. వృత్తి కళాకారులకు ఆర్థికంగా బాగుంటుంది. దీర్ఘకాలిక సమయాలకు వారాంతంలో పరిష్కారం లభిస్తుంది. కీలక నిర్ణయాలు తీసుకుని అమలు పరుస్తారు. సాహిత్య సభలు, సమావేశాలు దీర్ఘకాలం వాయిదా పడతాయి. లలిత కళల పట్ల ఆసక్తి ఏర్పడుతుంది. క్రయ-విక్రయాలు సామాన్యంగా ఉంటాయి. దేవాలయాలు దర్శిస్తారు.

మీనం

చిన్ననాటి మిత్రుల కలయిక ఆనందం కలిగిస్తుంది. ఆర్థిక పరిస్థితులు మెరుగుపడతాయి. మీకు వీలయినం తలో ఇతరులకు సహాయం చేస్తారు. ధార్మిక కార్యక్రమాల్లో పాల్గొంటారు. ప్రభుత్వ సంబంధమైన పనులు వారాంతంలో పూర్తపుతాయి. కాంటాక్టు పనులు చేసేవారికి అనుకూలం. విలువైన వాస్తవాభరణాలు కొనుగోలు చేస్తారు. ప్రయాణం లాభిస్తుంది.

ఎక్కుటం రాదు!

తండ్రి: “చింటూ!
ఆన్‌లైన్ క్లాసులు రోజు
వింటున్నావా?”

చింటు: “వినటం లేదు నాన్నా!”

తండ్రి: “ఎందుకురా?”

చింటు: “సిగ్గుల్ రాక సిగ్గుల్ కోసం
అందరూ చెట్లు ఎక్కుతున్నారు. నాకేమో
చెట్లు ఎక్కుటం రాదు నాన్నా!”

తండ్రి: ఆ...

బిక్కం

రామయ్య: మీ అబ్బాయి పెద్ద
జల్లా రాయుడుగా! ఇంకా జల్లాలు చేస్తూనే
ఉన్నాడా?

సోమయ్య: ఆ... చేస్తూనే ఉన్నాడు.

రామయ్య: ఏం చేస్తూన్నాడు.

సోమయ్య: ఎంత చెప్పినా వినకుండా
అప్పు చేసి కారు కొన్నాడు. ఇప్పుడేమో
పెట్రోల్ కోసం భిక్షుమెత్తుకుంటున్నాడు.

రామయ్య: ????

- మా.శ్రీ.రాజు, పాలవంచ

పిండి... ఆరేయమన్నారుగా!

యజమానురాలు: అదెంటి? బట్టలన్నిరీ
పైనా తెల్లగా ఉందెంటి? బట్టలు సరిగ్గా
ఉతకలేదా? అంది పనిమనిపితో.

పనిమనిపి: అదెంటమ్మగారూ! మీరేగా
బట్టలన్నీ ఉత్తికి పిండి ఆరేయమన్నారు.

యజమానురాలు: ????

- ఆర్.లలిత, విజయవాడ

నా పేరు

ఇస్త్రోట్
రాజు

నాకెంతో

ఇష్టం కాజూ
ఎదురుచేపే మోగిస్తా
బాజూ

నా గర్ణిధైండ్ బొండుమల్లి
తన ఊరు ముదినేపల్లి

ఫేరవేట్ బంగినపల్లి

పర్మ నాలిటీ రబ్బరుబోమ్ము
భలేగా జోడీ
కుదిరిందమ్మా
ఎప్పుడూ హ్యాపీగా
వుండాలి నా హనీ
అందుకే
సంపాదిస్తా
బోల్డింత మనీ
అమెను
చెయ్యనివ్వను ఎ
వనీ
అదే నా లక్ష్మం సుమీ

- సి.ప్రతామ్, విశాఖపట్నం

సరదా రచనలకు ఆప్రోఫ్

ప్యారడ్సీ పాటలు, సరదా అనుభవాలు, పంచ డైలాగులు వక్రైరాలు పంపితే,
పరిశీలించి, బాగుంటే ప్రమరిస్తాం. దయచేసి కాపీ రచనలు పంపకండి.

మీ రచనలు పంపించవలసిన చిరునామా:

నప్పుల్.. రువ్వుల్, ఎడిటర్, ఆదివారం వార్త, నం.396,
లోయర్ ట్యాంక్ బండ్, హైదరాబాద్-500 080.

ఈ ఫాటోకి చమత్కారమైన వ్యాఖ్య రాసి పంపించండి.
ఎంపిక చేసిన వ్యాఖ్యలు ఇదే పేజీలో ప్రచురిస్తాం.

ప్రార్థనల్ రువ్వుల్

పెన్సిల్ పట్టానిప్పుడే! భవిష్యత్తులో
గొప్ప చిత్రకారుడిని అవాలన్నదే నా
దేయం.

- ఎస్.చంద్రశేఖర్, హైదరాబాద్

టామీగారూ చదువడం మొదలుపెట్టిన
ట్లున్నారు. మరి బడికి పోయేదెప్పుడో!

- ఎ.బాలసుబ్రహ్మణ్యం, హైదరాబాద్

పిల్లలు చదువుకుంటుంటే చూసీ చూసీ
నాకూ చదువుకోవాలనిపించింది.

- వి.శ్రీలక్ష్మి, హైదరాబాద్

ఇంటికి కాపలా కాయడం నా ద్వారటీ.
హోం వర్క్ చేయమంటే నేనెలా చేసేది!

- ఎం.విష్ణువర్ధనరెడ్డి, మ్యాడంపల్లి

- కౌండిన్స్, చిట్యుల

- పి.రాజయ్యగౌడ్, ముఖీరాబాద్

డ్రాయింగ్ మాస్టరులో నా బోమ్ము
గీయించుకోవాలని అభిలాష. చాలా
అలస్యమైంది ఇక ఆయన వచ్చేట్లు లేరు.
నేనే త్రి చేస్తేనో! అనిపిస్తోంది.

- వి.బి.టి.సుందరి,

సరూర్నగర్, హైదరాబాద్

కృసారి చరిత్ర తిరగవేసి, ఆపాద మస్తకం అస్తిత్వ పరిశలిస్తే నిర్వివా దంగా అంగేకరించవలసిన వాస్తవం “మంచి సినిమాకు ప్రాణం పోసేది మంచి కథలే!”. మనం చిత్ర నిర్మాణ ఆరంభ దశలోనే ఎన్నుకునే తోలి కథ ఎంత రసర మ్యంగా వుంటే ఆ ఆనందంతో, ఆ సంతృ ప్తీతో మంచి

గులా ప్రసిద్ధికెక్కుటానికి ఒక ముఖ్య కారణం బెంగాలీ సాహిత్యానికి, తెలుగు సాహిత్యానికి ఎంతో దగ్గరి పోకడలు, హృదయ భావనలు వున్న సంగతి చాలా మందికి తెలుసు. దాని కితోడు తెలుగు నిర్మాణ సంస్థ వినోదా పిక్చర్స్ అధినేత డి.ఎల్.నారాయణ ఈ చిత్రాన్ని ఎంతో అంకితభావంతో నిర్మించారు కనుకనే సినిమా రక్తి కట్టింది, యిప్పటికీ సినీ అభిమానుల హృదయసీమల్లో చిరం జీవిగా వెలుగుతున్నది. అందరికి తెలిసిన సినిమా కనుక అలా సినిమా గురించి ఇంత కుమించిన పరిచయ వాక్యాలు అవసరంలేదు.

1954 సంవత్సరంలో ఎన్.టి.రామారావు

‘కవిసామ్రాట్ శ్రీనాథ’ చిత్రం ఆర్థికంగా ఆయను నిరుత్సాహపరచటానికి కారణం.. అప్పటికే ఆయన తెలుగు రాజకీయ రంగ ప్రవేశం చేయటమే. రెండు పడవల ప్రయాణం సాగలేదు. అదో గుణపాతం.

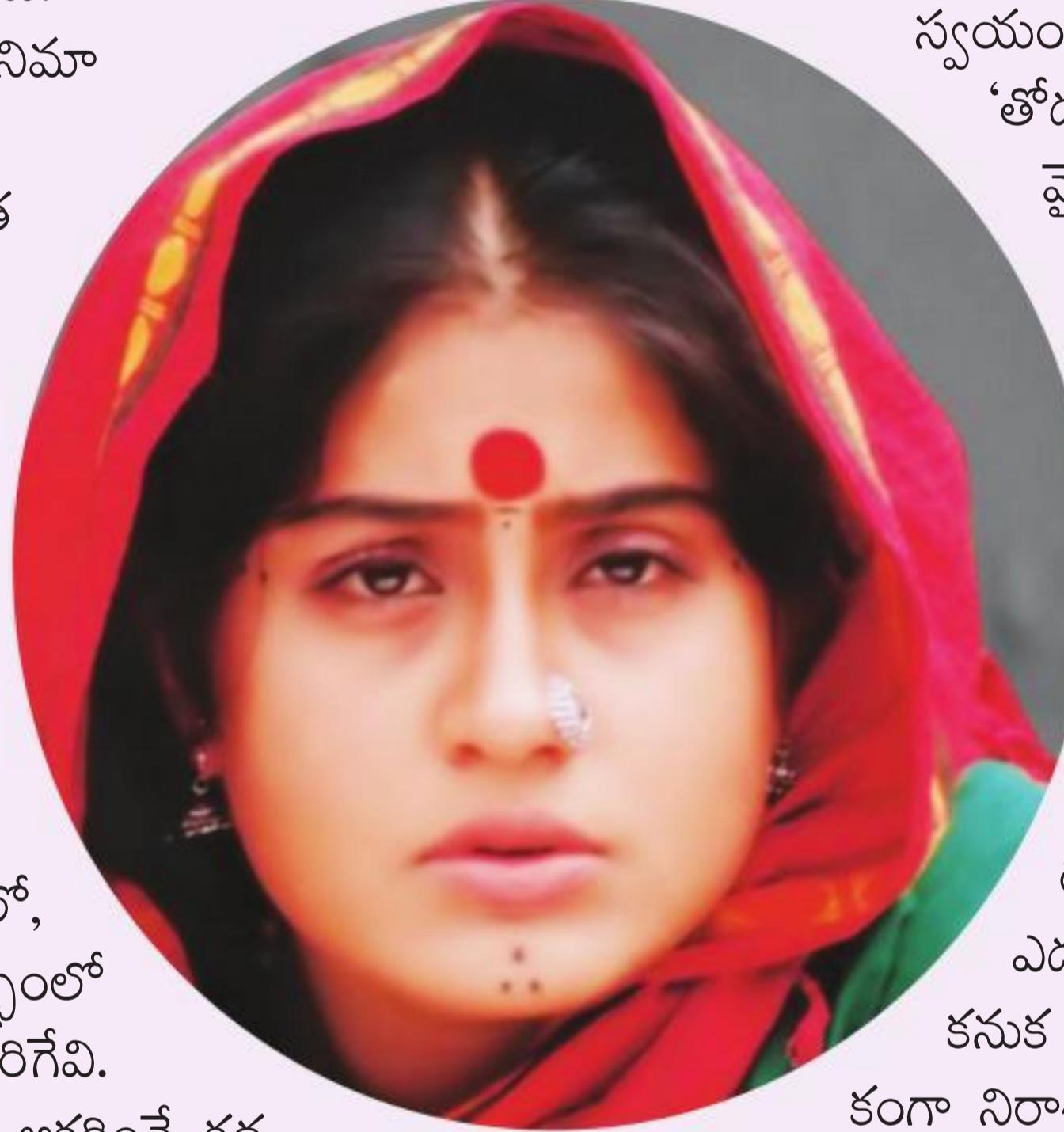
అలాగే తెలుగు సినిమాకు కర్మార హోరతి వెలిగించిన ‘మూగమనసులు’ ఓ అద్భుత ప్రయోగం. ఒక కోటీశ్వరుల అమ్మాయిని పడవ నడిపే గోపి రోజు కాలేజీకి తీసుకు వెళ్లే సన్నిఖేశంలోని మంచి పాట ‘నా పాట నీ నోట పలకాలి కిలకా’ అంటే ‘కాదు కాదు సిలకా’ అందరి హృదయాల్లో గూడు కట్టు కునిపోయింది. మూగమనసులు సినిమా సృష్టికర్తలందరూ అభినందసీయలే.

దాదాపు రెండు దశాబ్దాల క్రితం

దాసరి సృష్టించి, సంచలనాలు రేపిన ‘జేసేయ్ రాములమ్ము’కు మూలం ‘పూలన్దేవి’ అంటూ కొండరు పసిగట్టినా ఈ రెండు చిత్రాల్లోను కొండంత మార్పులు వున్నాయి కనుక అసలు మూలాలను మనం మరిచిపోయి ‘జేసేయ్ రాములమ్ము’ను మాత్రం గుర్తు పెట్టుకొని అదే దాసరికి మన మిచ్చే నివాళి అవుతుంది. ‘జేసేయ్ రాములమ్ము’లో విజయశాంతి ఎంతగా విజృంభించిందో.. అలాగే దాసరి కూడా అదే స్థాయిలో పాదారు, ఆదారు. విజయశాంతికి ఆ చిత్రం ఒక శిఖరాయమానం. అలాంటి చిత్రాలు ఆమె చరిత్రలో చాలా వున్నాయి. అలాగే ఆమె చక్కని అభినయానికి ప్రాధాన్యం ఇవ్వటమే. ఇప్పటికీ ఆమెను తెలుగువారు తమ అభిమాన తారగా గుర్తుంచుకుంటారు. ఈ సందర్భంలో ఆమె నటించిన ‘ప్రతిఫుటను’ మనం ఉదాహరించుకోక పోతే మనం అమాయకులం అవుతాం.

‘ప్రతిఫుటను’ చిత్రంలో విజయశాంతి లెక్కరర్గా అందించిన గేతం “ఈ దుర్యోధన దుశ్శాసన దుర్యోస్త లోకంలో రక్తాప్రలు చిందిస్తూ రాస్తున్నా శోకంతో..” పాటకు ప్రేక్షకులు నిలబడి హర్షధ్యానాలు చేసిన చరిత్ర మరిచిపోలేం. ఇవన్నీ కేవలం వుదాహరణలుగా చెప్పుకుంటూ, మంచి కథలకు ప్రాణం పోయవలసిన ఆవ్యక్తతను గుర్తు చేసుకుండాం.

ఆధునిక చిత్రాల్లో కథలు వుండవు. నాటి కథలన్నీ కంచికి చేరాయి. ముఖ్యంగా నేటి నిర్మాణాలకు, దర్శకులకు కథల మీద ప్రేమ పెరిగితే సినిమాలే వెన్నెల జల్లులు కురుస్తాయి. ఆ రోజు వస్తుందా? లేక ఇదో స్వప్నమా?

కథలు తయారవుతాయి.

ముఖ్యంగా మంచి సినిమా తీయాలనే తలంపు నానాటికి పెరిగి, చిత్ర నిర్మాణ విషయంలో ఎంతో శ్రద్ధ తీసుకునే వారు. ఆ రోజుల్లో నిర్మాతలు, దర్శకులు, యూనిట్ మేధావులు కలసికట్టగా ఒక కుటుంబంగా పనిచేసేవారు కనుక కథ విషయంలో, కథల ఎంపిక సందర్భంలో చక్కని నిర్మాయలు జరిగేవి. ముఖ్యంగా ప్రేక్షకుల్ని ఆకర్షించే కథలకు గౌరవమూ, ప్రాధాన్యం వుండేవి.

1931 సంవత్సరంలో ‘భక్తప్రహ్లద’ చిత్రంతో శ్రీకారం చుట్టుకున్న తెలుగు సినిమా ఎనిమిది దశాబ్దాల పయసంలో రకరకాల కథలు వెలుగు చూశాయి. అయితే, పీటిల్లో కొన్ని మాత్రమే చిరస్థాయిగా తెలుగు సినిమా చరిత్ర బంగారు కాంతులతో నిలిచి పోవటానికి కారణం.. ఆయా దర్శకులకు, నిర్మాతలకు వుండే సాహిత్యభిరుచి, సంస్కారాభిలాప.. ఇవే ముఖ్య భూమికను పోషించేవి. మంచి కథల గురించి ఆలోచన చేసే విషయంలో చాలా ఉదాహరణలు మనకు లభించినా, ఆకాశంలోని చందులమాలా కొన్ని మాత్రమే చల్లని కాంతులతో మనసును ఆహ్లాదపరిచేవి. తోలిసారిగా తెలుగువారిని కదిలించింది, మెప్పించింది బెంగాలీ మాత్రక శరత్తబాబు నవల దేవదాసు ఒక అమృత భాండం. బెంగాలీ కథ తెలుగు నేల చెర

కనుక ఈ చిత్రం ఆర్థి కథకోటీ వటంతో అందుకోవటంతో - అంతవరకు కమ్మిన మబ్బులు తోలగిపోయి కాంతిరేఖలు విరజిమ్మాయి. ఆ తరువాత ఎన్.టి.ఆర్.. తోడుదొంగలు చిత్రాన్ని నిర్మిస్తారని ప్రేక్షకులు ఎదురు చూడలేదు కనుక ఈ చిత్రం ఆర్థి కంగా నిరాశపరిచినా, అంత కుమించిన ఘనత ఆ ఏడాది రాష్ట్రపతి పతకం అందుకోవటంతో - అంతవరకు కమ్మిన మబ్బులు తోలగిపోయి కాంతిరేఖలు విరజిమ్మాయి. ఆ తరువాత ఎన్.టి.ఆర్.. నూటికి నూరు శాతం వ్యాపార రంగంగానే చిత్రాలు నిర్మించారు. అంటే అప్పటికే తాను తన రంగుల భవిష్యత్తు కోసం ఎలాంటి చిత్రాలను నిర్మించాలన్న అంశాన్ని క్షుణ్ణంగా పరిశీలించారు. ‘గులేబావళి కథ’ ఒక చక్కని ఉదాహరణ. అలాగే వరకట్టు, తల్లా పెళ్లామా. ఇవన్నీ ఎన్.టి.ఆర్.. స్వయంగా రాసుకున్న ప్రొప్పులే. ప్రతి ఉదయం నాలుగు గంటల నుండి ఆరు గంటల వరకు స్నేహితులుగా చెప్పుకుంటూ, మంచి కథలకు ప్రాణం పోయవలసిన ఆవ్యక్తతను గుర్తు చేసుకుండాం.

అయితే ఆయన తీసిన చివరి చిత్రం

టీవీలో కంబల ప్రొజంలో చెప్పల రూపులు
ఎలా చేయాలి చెప్పాలనకి తెల్తుల్స్ట్రీ.. అది వ్యాప్తి
మీళు చేసేయాలి...!!

సా

5

60

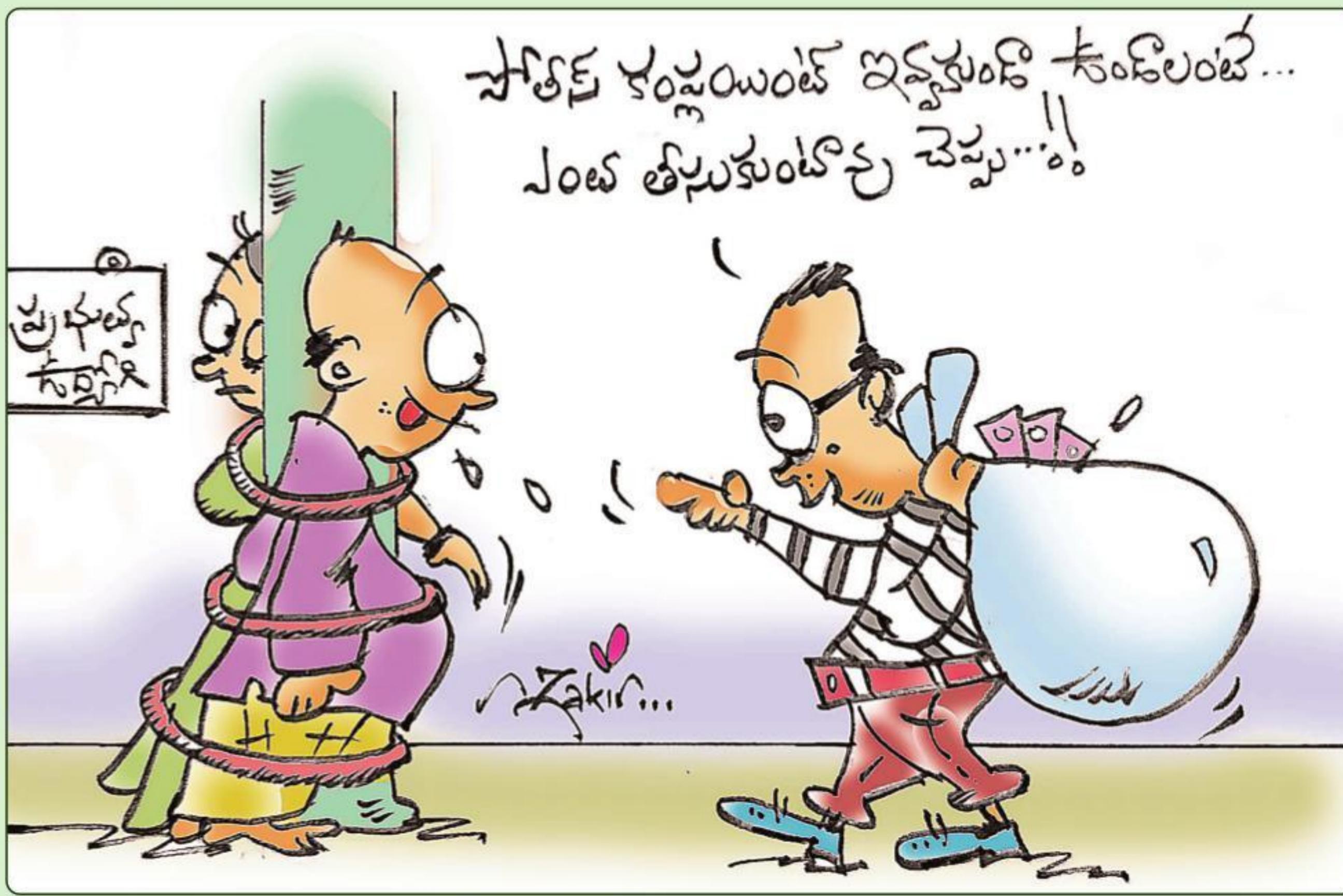
70

ధృవీ

80

90

వచ్చని కొండలతో ఆహ్లాదకరంగా ఉండే ఈ పార్శ్వ కేరళలోని కొల్లాం జిల్లాలో ఉంది. దీనిని జటాయు నేషనల్ పార్స్ అని పిలుస్తారు. నూటా యాబై అడుగుల వెడల్పు, రెండు వందల అడుగుల ఎత్తుతో గద్ద ఆకారంలో నిర్మించిన శిల్పం ప్రత్యేక ఆకర్షణ. ఇది ప్రపంచంలోనే పెద్దదిగా గుర్తింపు పొందింది.

